

ДАВАР

ГОДИНА 2014.

БРОЈ 48

ЧАСОПИС МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

СУД БОЖИЈИ

На страшном суду Божијем судиће нам се не само за учињена зла дела него и за неучињена добра. Јер Господ говори онима с леве стране: *Гладан бејах, и не нахранисте ме; жедан бејах, и не напојисте ме.* (Мт. 25,42-43).

Јер Бог заповеда, како да се Јуклањамо од зла, тако и добро да чинимо. Према томе, заповест Божија престапа се кад се чини зло, а исто тако и кад се не чини добро.

(Тихон Задонски)

Сїомен кайела Сїари Брод

- * На Младенце, 22. марта 2014. у Спомен комплексу у Старом Броду служен помен за преко 6000 српске нејачи побијених у пролеће 1942. од стране усташа.
- * Славни српски тенисер Новак Ђоковић у посети Старом Броду, априла 2014.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, животог Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

ХРИСТОС ВАСКРСЕ И СМРТ ПОРАЗИ

Период кроз који пролазимо, обилује како радостима тако и бригама, док је Празник који светкујемо пун највеће радости, јер је Христово Васкрсење – празник побједе над смрћу и ужасом пакла. Наиме, по своме Васкрсењу, Христос је поздравио жене мироносице ријечима: Радуйте се! (Мт 28,9), те отуда, сви ми хришћани можемо пјевати: Христос васкрсе, али и: Радуйте се, народи, и веселите се, јер Христос устаде, радост вјечна.

Овај поздрав садржи цијело Јеванђеље, благовјест да је Христос заиста васкрсао да би Собом васкрсао цио род људски. Смрт је поражена, бол и пропадљивост укинута – замијењени радошћу и животом вјечним. Овим Празником је остварена највећа нада човјечанства и омогућено вјечно радовање. Као што се Апостоли обрадоваше Христовим Васкрсењем, тако се и ми радујемо, јер Васкрсењем Његовим дође радост васцијелом свијету. Радост извири из Васкрсења, а Васкрсење потиче из гроба, који је био резултат човјековог падања.

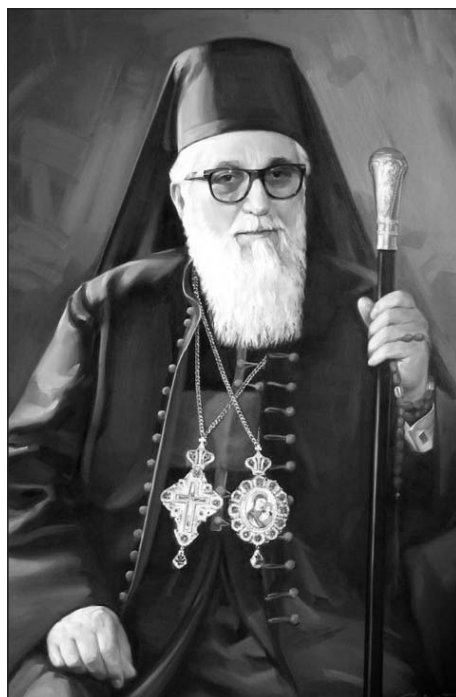
Човјек, створење Божје, саздан по слици и прилици Творца, нарушивши заповијест о посту у Рају, постао је смртан, роб grijеха, изгубио је наду на радост и бесмртност. Ни у Старом завјету, све до доласка Христовог у овај свијет, људи нису знали куда одлазе после смрти, нити су могли да схвате тајну смрти. Али, нека је слава Богу – Христос постаде Богочовјек, бјеше распет и погребен, сиђе у Ад, дакле, уђе у дубину крајње таме, узе човјека и узведе га на висину. Због тога исповиједамо да устаде из мртвих и постаде Васкрситељ свих оних који повјероваше у Њега – Месију, о коме је толико наговјештавано кроз цијели Стари завјет.

Послије тог јединственог догађаја, Он опет бјеше са нама, показиваше се многима као Васкрсли, а потом се вазнесе на небеса, да би и нама показао да од тада сви знамо како је Васкрсли Христос припремио свима нама блиставо и свијетло мјесто, и то вјечно, са Своје десне стране.

Овим мислима о празнику Христовог Васкрсења желимо Вас све поздравити и од Васкрслог пожељети свако добро; по јеванђелској поруци, очекујемо да се

вјера у Бога умножи и уз међусобну љубав крунише миром и добром вољом међу људима.

Очекујемо, с правом, да напади и све учесталије клевете на православни српски народ у Босни и Херцеговини, али и ван ове мале балканске земље, већ једном престану. Крајње је вријеме да се примјењује једнак однос према свима грађанима ове земље, и да поштовање људских права не остане само на папиру, него да се самоодговорно угради у сваку личност. Тако очекујемо да се, послјије многих молби и тражења, након дугих 65 година врати наша зграда Богословије

у Сарајеву. Очекујемо да властодршци своја обећања испуне, и поручујемо да се залажемо у правцу да сваки народ у овој земљи треба да има, чува и његује своје посебности и своја знамења, јер ако њих нема, нема ни тог народа у Босни и Херцеговини.

Ово је наша главна порука, у духу овог великог Празника, јер се љубављу Васкрситеља побјеђује сваки grijех и настаје међусобно служење.

На све призивамо Божји благослов, и поздрављамо вас најрадоснијим поздравом:

Христос Васкрсе!

Митрополит Николај

ЧЕЖЊА ЗА ЖИВОТОМ

Ко хоће да љуби живој и да види добре дане... нека се уклања од зла и нека чини добро.

(1 Петр. 3,10-11)

Живот у изобиљу

Сваки човек жели да живи што боље, срећнијим и пунијим животом на земљи. У овоме се сви људи слажу, и овде су сви једнаки. Разликују се у погледима на живот, у одговори-ма зашто живимо, зашто се боримо и радимо, шта очекујемо од живота и, на крају, какав је циљ људскога живота на земљи. Докле су неки људи претежно ведри и радосни, други су тмурни и тужни. Неки су, опет, живахни и храбри, други су малодушни и обесхрабрани. Једни су пуни снаге и стваралаштва, други још за живота постају прави мртваци без воље за живот, без снаге и вере у будућност.

Господ Исус Христос је рекао: „Ја сам дошао да имају живот и да га имају у изобиљу“ (Јн. 10,10). Целокупно Христово дело на земљи своди се на буђење људске свести и савести, да би човек живео што пунијим животом. Испуњавањем живота највреднијом и најлепшом садржином у љубави према Богу и ближњему, у духовном и телесном стваралаштву, - живот добија пуноћу и обиље.

Спаситељ је дошао да отвори очи и срца људи како би видели и схватили шта је живот и да би га „имали у изобиљу“. Многи људи и данас мисле да ће боље живети мање радећи и бежећи од борбе, стваралаштва и напора у животу. Велики број људи налази задовољство у разним врстама опијума, алкохола, дрогирања, мафионичарства, сујеверја и слично. То су, у ствари, разни начини повлачења из живота и бежања од стваралаштва.

Насупрот овоме, Господ Христос указује човеку на путеве живота који су „и стрми и уски“, на којима ће се човек намучити и често „заридати и заплакати“. Али ће живети пуним животом и на крају ће се „радовати“.

Прави путеви живота

Река има свој ток да би имала сталну везу са својим извором, иначе би пресушила. Бог је извор људског и сваког живота. Због тога човек мора да има сталну и живу везу са Богом, извором живота. Прекидањем те везе људски живот се суши у идејама, стваралаштву, достојанству, пуноћи.

Човек је дошао од Бога и у божанским пределима је прави људски завичај. Људи су свесно или несвесно увек чезнули за овим божанским завичајем. Ограђени разним вештачким оградама од Бога и овог небеског завичаја, они су ипак увек несрећни. Птице селице, презимљавајући у туђим и далеким крајевима, стално чезну за својим старим завичајем. Прелетају хиљаде километара да би се вратиле својим гнездима у старим грмовима. Нешто слично човек осећа стално чезнући за крилом свог Оца Небеског, иако често није ни свестан тога.

Целим својим животом и радом на земљи Господ Исус Христос указује људима на путеве враћања у ове божанске пределе. Његова наука – *Јеванђеље* није теорија. То је прави пуни живот и пракса најсавршенијег доживљавања живота. Стога реч Божја и каже да у њему „беше живот“, и тај „живот беше светлост људима“ (Јн. 1,4).

Својим примером је Спаситељ осветлио путеве враћања Богу указујући како се најпотпуније живи на земљи. Живети по Јеванђељу значи волети, добро чинити, радовати се, веровати, надати се добру, учествовати у Божјем стваралаштву. Дајући у љубави, у добрим делима, човек не губи, него, напротив, прима пуноћу живота. Због тога је св. ап. Петар записао реч Божју која каже: „Ко хоће да љуби живот и да види добре дане... нека се уклања од зла и нека чини добро“ (1 Петр. 3,10-11)

Због тога је врло погрешно схватање да је живот пунији уколико се више узима од овога света,

од људи, од овога времена. Напротив, што више дајемо у љубави и добру, више примамо у пуноћи живота. „Богу узамљујемо“ да нам се многоструко врати, каже се у нашем народу.

Људи често говоре да су промашили живот због лошег избора позива, због несрећног брака и сл. Међутим, сваки позив је достојан човека и најглавније је да човек осећа да на сваком послу сарађује с Богом и да чини „дела онога који га је послао“ у овај свет и живот (Јн. 9,4). Важно је да човек буде тога свестан и да стално има ово у виду. Одлагање ове мисли је увек посао сатане, који све предузима како би човеку нашкодио, јер увек до-

лази као „лопов да украде“ нешто лепо и племенито из људске душе. Христос је дошао да људи „имају живот и да га имају у изобиљу“, и то врше и чине добро без одлагања, пошто ће „доћи ноћ када нико не може радити“ (Јн. 9,4).

Превазилажење животних тешкоћа

Човек сусреће многе тешкоће, препоне, неприлике, несреће. Међутим, страдање је стварност која је у најтежим облицима доживео и Господ наш Исус Христос распећем на крсту.

У превазилажењу животних тешкоћа Спаситељ, у првом реду, указује на борбу коју човек најпре има са самим собом. Потребно је да се савладају сва зла која долазе од самога човека и која се прво зачињу у ње-

говом срцу. На бојном пољу људскога срца води се најтежа битка унутарњих сукоба. То је најтежа врста грађанског рата који се одвија у људској души између добра и зла, између животињске и анђеоске природе. Он мора најпре да прихвати ту битку и да извојује победу помоћу Божјом. Ништа се не може учинити бежањем од живота и од самога себе. Напротив, враћањем себи враћамо се правом животу. Један од великих мудраца света је често говорио: „Пут којим се пењем Богу је исти којим силазим у самога себе“. Уздижући се Богу човек у исто време стиче веру у добро и у крајњу победу добра. „Све могу у Христу који ми даје моћ“, вели св. ап. Павле (Флп. 4,13). Осећајући присуство Божје човек добија снагу да превазиђе чак и страхоте које доносе часови сусрета са смрћу. Забележен је диван пример младића, студента медицине, коме је у једној болници саопштено да болује од најстрашнијег облика рака. Пошто га је најпре ово много узбудило, замолио је све да изађу из његове собе речима: „Пустите ме да будем насамо са Богом“. После тога његово лице је било потпуно мирно. Тако је потребно сваком човеку да осети присуство Божје. То осећање помаже увек, а највише у савладавању невоља и несрећа које човека задесе у животу.

Свети ап. Павле је осећао своје људске слабости и о њима јавно говорио и писао у својим посланицама. Међутим, он је увек побеђивао осећајући у себи живо присуство Христа. Чак је и говорио: „Не живим више ја, него Христос живи у мени“ (Гал. 2,20).

Живећи у заједничарству са Христом, човек постаје грана Божјег стабла, „лоза на Христовом чокоту“ која рађа богате плодове дејством Духа Светога. Ти плодови су: „љубав, радост, мир, дуго-трпљење, благод, доброта, вера, кротост, уздржање“ (Гал. 5,22-23). То су најбогатији плодови људског живота на земљи. То је и најбоље што можемо да учинимо да бисмо живот „имали у изобиљу“. Овим врлинама најдостојније прослављамо и нашег Оца Небеског с његовим Јединородним Сином и Пресветим и Преблагим Духом.

Митрополит Николај

СТРАХ ОД СУЂА БОЖЈЕГ

Суд Божји заиста постоји

Ако нема суда, онда, судећи по човечански, Бог је неправедан; а ако је неправедан, онда Он и није Бог; а кад Он није Бог онда се све одједном руши: нема ни добродетељи ни порока...

Али, постоји суд, жалосни човече!

До негирања будућег суда људи долазе због својих грехова; они су свесни својих грехова и боје се суда, па би желели да њега нема.

А овакве мисли и ђаво сугерира... (Златоуст).

Суд Божји – мач над главом сваког човека

Ако би неко на каквом месту седео или стајао, а над његовом главом висио би о танком концу оштар мач, сваки би о њему судио да се налази у великој опасности, јер би у таквом случају очигледна смрт над њим висила. И сваки би, видећи човека у таквој опасности, звао га да се помери са таквог места.

Тако над сваким нераскајаним грешником виси мач правосуђа и гњева Божјег. Виси над блудником и прелубочинцем, над лоповом и отимачем, над клеветником и ругачем,... над пастиром који се не стара о разумним овцама, искупљеним крвљу Христовом које гину, виси над подмитљивим судијом, који суди по миту и пријатељству, а не по правди,... виси над родитељима, који децу своју не уче страху Божјем, него их својим грешним животом саблажњавају и кваре,... виси најзад над сваким грешником, који својевољно и без страха закон Божји нарушава... Виси и само што не падне... Ах, бедни грешниче, оштар мач над главом ти виси, и прети ти смрћу, и ако не мрднеш са тог места, он ће пасти на тебе. Склони се, дакле, да не падне и да те не убије. Још те Бог трпи по својој доброту; поправи се, докле те трпи!

Трпео те је досад, али да ли ће те још трпети, не знам...

Кад се човек склони од споменуте опасности, тада безбрижно и слободно ходи. Тамо грешник, кад се свим срцем обрати Богу и сиђе са грешничког пута и почне да живи у истинском покајању, тада бива слободан од гњева Божјег, и уместо гњева нада се на милост Божју и очекује ју. Јер суд и гњев Божји не падају на грешнике који се кају; јер Бог то хоће и очекује од нас, да се ми обратимо Њему и кајемо. Тако је гњев Божји висио над становницима Ниневије, али кад су се обратили и покајали, на њих није пао гњев Божји, него су уместо гњева задобили милост Божју... (Тихон Задонски).

Суд Божји биће страшан и ужасан

У дан страшног суда Божјег небо и земља ће побећи од лица Божјега (Откр. 20,11), а куда ћемо побећи ми грешни?...

Велики ће бити страх и трепет у онај час, кад Господ скупи непристрасни суд и отворе се оне страшне књиге, у којима су написане и речи и дела наша, и ове што смо рекли и учинили у овом животу, и што смо мислили да сакријемо од Бога.

Заиста, страшно је слушати, страшно и видети, како свака твар изненада устаје, прикупља се, подвргава се казни и рачуну за све речи, дела и помисли, за сваки грех, учињен дању и ноћу. Велики страх биће тада, велики трепет. Велика невоља какве никад није било и неће бити до онога дана, кад анђели полете, трубе засвирају, звезде нападају, сунце се замрачи, небеса се савију, земља усколеба... отворе се гробови, скупе се тела и припреме се судови...

Пророк Данило сагледао је у визији будући суд, и препао се. А шта ћемо ми претрпети, кад окусимо саму

стварност, када сви предстанемо голи, са бременима својих грехова о врату? Тада ће зуби клеветника бити скршени. Тада ће уста брбљиваца бити заграђена огњем... Где ће тада бити родитељи? Где браћа, где отац, где мати, где пријатељ, где сусед, где раскош царева, где власт кнезова, где гордост судија? Где су тада слуге, где слушкиње, где накит хаљина, где кицошка обућа, где украсно прстење, где свилене хаљине, где масна јела, где раскош злата, где зveckање сребра, где изобиље вина, где коњи, где вртови, где намештени и раскошни домови, где излишна пушења, где нагомилане ризнице, где везене постеле, где они који презиру сиромахе, где они који сматрају себе за мудре, где они који пију вино уз пратњу бубњева и гомиле, где они који се увек смеју, који не маре за страх Божји? Где ће бити они који говоре: Да једемо и пијемо, јер ћемо сутра умрети (I Кор. 15,32)? Где ће бити они који говоре: Дај ти мени данас, а ти узми сутра?... О, како ће се горко кајати, који тако расуђују! Како ће уздисати, и неће имати избавитеља. Они ће се кидати и себи говорити: Тешко нама, ми смо се сами над собом исмевали! Нас су учили, али ми томе нисмо поклањали пажњу; нас су саветовали, а ми смо пренебрегавали. Нама су доказивали, а ми нисмо веровали. Слушајући Свето писмо, сами смо себе обмањивали ...

Ради ништавне за човека славе, изгубили смо праву славу. Ради мале насладе, лишени смо рајске утехе. Ради пропадљивог богатства, изгубили смо вечно богатство у Царству небеском...

Зато, да и ми не бисмо доживели и рекли нешто слично на будућем суду, пожуримо док сунце није достигло запад, док врата нису затворена. Кад наступи ноћ, нико више не ради. Кад се животно тржиште прекине, нико се више не занима куповином...

Насџавак на сџирани 43.

ЦИЉ ЖИВОТА

Бог нам је дао овај живот како бисмо имали времена да се припремимо за онај. Овај је кратак, а онај бескрајан. Али мада је кратак, током њега човек се може опскрбити за читаву вечност. Свако добро дело ту се похрањује као један мали улог; од свих тих улога настаје општи капитал чији ће проценти одредити плату улагача за целу вечност. Ко више уложи, тај ће и већу плату да добије; ко уложи мање - њему ће и плата бити мања. Господ свакоме даје према његовим делима.

Ето, то сада треба да буде сва наша брига - да пошаљемо тамо што више улога. И та брига није тешка, како нас уверава Сам Господ када вели: Јарам је Мој благ, и време је моје лако (Мт.11,30). Објашњавао сам Вам то када је било речи о помислима које су Вас узнемириле, да не тугујете јер тобоже живите бескорисно и да ћете читав живот проживети бескорисно ако тако наставите. Целокупно устројство хришћанског живота је овакво: веруј у Бога коме се у Тројници клањамо и Који нас спасава у Господу Исусу Христу, благодаћу Духа Светога, и примајући благодатне силе кроз Божанске Тајне свете Цркве живи по заповестима Јеванђеља, испуњавајући се у души надом да нас Бог због тог малог напора,

који одговара нашој снази, и ради вере у Господа Спаситеља и послушања Њему, неће лишити Царства Небеског. То нарочито додајем, да бисте видели у каквом духу ми хришћани треба да творимо своја дела. Јер неки кажу: делај, делај, а други: веруј, веруј. Треба и једно и друго: веру сједињавати са делима и дела са вером.

Св. Теофан Зайворник

Но ипак, пажњу пре свега треба да усредсредимо на испуњавање заповести. Већ верујемо - и шта још? Извршавај заповести - јер вера без дела је мртва. И хвала Богу што је Њему било угодно да вредност наших дела не одређује њиховом ширином и величином, него нашим унутрашњим расположењем приликом обављања тих дела, и што нас је окружио мноштвом прилика да делујемо по Његовој вољи, тако да, ако пазимо на себе, можемо свакога часа да савршавамо богоугодна де-

ла. Нема потребе да због тога одлазимо преко мора као „напредни“; довољно је да се у било ком тренутку обазремо око себе; ако на нечему видиш печат заповести одмах је изврши у уверењу да у том тренутку управо то дело, а не неко друго, Сам Бог тражи од тебе.

Потрудите се да се још чвршће утврдите у таквој мисли. Чим се утврдите, спокојство почне да се улива у ваше срце због убеђења да у сваком тренутку служите Господу. То начело је свеобухватно. Чак и када Вам нареде да закрпите чарапе млађем брату и Ви то учините ради заповести Господњих то ће бити придодато суми богоугодних дела. Тако је са сваким кораком, са сваком речју, чак и са покретом и погледом - све може да се претвори у средство да се ходи по вољи Божијој и, сходно томе, одмах да приближи крајњем циљу.

Напредњаци имају у виду читаво човечанство и у нешто мањој мери свој народ. Али човечанство или народ не постоје као једно лице, да би за њих сада могло да се уради нешто конкретно. Оно се састоји из појединачних људи: чинећи нешто за једнога, чинимо и за читаво човечанство. Ако би свако чинио што може за онога ко му је пред очима, онда би сви људи у целини у сваком тренутку чинили оно што је потребно свим невољницима, и, задовољавајући њихове потребе, постигли би добро читавог човечанства, које је састављено од оних који имају и оних који немају, од слабих и ја-

ких. А они у мислима држе добробит целог човечанства, док занемарују оно што им је пред очима - па испада да они за то опште дело немају могућности, а ово појединачно пропуштају, ништа не чинећи за главни циљ живота.

У Санкт-Петербургу су ми описали овакав случај. Један центлмен је на неком скупу младих делатника на пољу свеопштег добра - то је било у време врхунца напредњачког заноса - одржао силну беседу о љубави према човечанству и народу. Сви су били одушевљени. И врати се он кући. Човек који је служио код њега није довољно брзо отворио врата - то му се већ није допало; затим није довољно брзо додао свећу, затим пећ нешто није била уреду па је у соби било хладно... Није на крају издржао наш филантроп па је изгрдио свог слугу. Овај нешто одговори, а наш га прикан удари. Тамо се распаљивао љубављу према човечанству, а овде са једним човеком не поступа како треба. У том првом напредњачком заносу код нас лепотице су хитале да раде у књиговезачке радње машинице о томе да иду напред и да раде за добро човечанства, а неретко су код куће остављале своје мајке без кришке хлеба. Сва несрећа долази од прешироких погледа на свет. Боље смирено оборити очи, гледати пред ноге и разабирати где треба који корак да се учини. То је најисправнији пут.

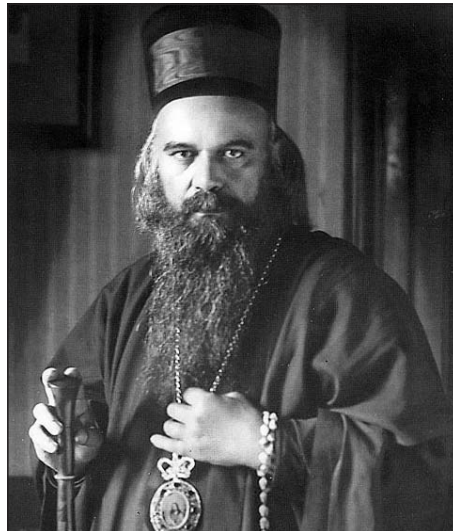
Свети Теофан Затворник

ИСТОК И ЗАПАД

Запад је у конвулзији, Исток је у резигнацији. Запад непрестано гризе Дрво Познања, и осећа све већу глад за знањем, Исток седи под Дрветом Живота, но не може да се маши за плод. Запад је махнит за организацијом, Исток је махнит за организмом. Запад неуморно уређује спољашње ствари, док унутрашње вредности једна за другом

ишчезавају, Исток неуморно култивише унутрашње вредности, док спољашње падају и пропадају. Запад зида чудовишне вавилонске куле, но пошто се те куле зидају од неотесаног камена и увек нагнуте на једну страну, куле се брзо сурвавају; Исток знојно глача камен по камен, но никако не може да га сложи у једну грађевину.

На Западу се култивишу ствари, и ствари се блистају, а човек све више дивља и покрива се мраком, на Истоку се култивишу поједини људи, и поједини људи се блистају, а ствари стоје у дивљини и расту у корову.

Запад верује у дела човечја на првом месту, па у дела Божја на другом месту, па у Бога на трећем месту; Исток верује у Бога, али ниподаштава дела Божја и одбацује дела човечја. Зато Запад нема јединства нити може да дође до јединства, јер јединство је само у Богу; и зато Исток има јединства унутрашњег, али неће да га спроведе и споља. И зато активности Запада прелази тако често у рат и мир Истока у резигнацију.

А зашто је то све тако, питаш, дете моје? Зато што Запад не може да усвоји Христа, а Исток не може да усвоји Исуса. Или, зато што Запад признаје човека а не признаје Бога, док Исток признаје Бога а не признаје човека.

Зато је Запад у конвулзији, а Исток у резигнацији. А Исус Христос шири обе руке да загрли у један загрљај Исток и Запад, али не може; не може да загрли Исток због нирване нити Запад због мачева.

Гле, Исток и Запад су у души твојој. Конвулзија и резигнација су зрна на истом гумну. Дрво познања и Дрво Живота расту једно уз друго. Исток и Запад се сударају у сваком човеку. Они не значе суседство но двобој. Кад би Исток и Запад значили суседство а не двобој, мир би царовао у човеку, и у свету; конвулзија и резигнација тада би биле замењене позитивним и благим силама.

Познај Дрво Живота, и излечићеш се и од болести Запада и од болести Истока. И бићеш здрав и потпун човек. А здрав и потпун човек је оптимист. Тада ће се рад и вера - антиподи поменутих болести - расцветати на ђубрету конвулзије и резигнације.

Свети Николај Српски

Деси се понекад да нам и против наше воље наиђу грешне, богопротивне, па и хулне помисли. Шта мислите, браћо, јесмо ли криви пред Господом због таквих помисли, и постоје ли средства да се од њих избавимо?

Једном приликом дође неки монах, сав притиснут тугом, ка преподобном Нифонту, и повери му се: „Оче, демони хуле веома нагрђу на мене и побеђују ме; и док једем, и док пијем, и док стојим на молитви, они ми убацују тешке хуле - час на Господа нашег Исуса Христа, час на Пречисту Мајку Његову, час на свете иконе. Божијим се да због тога не сиђе огањ с неба и не сажеже ме живог. Шта ми ваља чинити?“ Нифонт одговори: „Чуј, брате, утеху коју ћу ти изрећи по разуму моме. Шта чини море када бура почиње да га усковитлава? Подиже страшне таласе и њима о обалу удара; али ти таласи се на крају опет враћају мору. То исто важи и за помисли. Ђаво убацује помисли човеку и тиме узбуркава душу његову. И шта се дешава? Ако човек слуша савете ђаволске и прима помисли што му их он нашаптава, пропада, као што су се многи, саглашавајући се са тим помислима, сурвали у погибао; али ако се онај на кога наилазе рђаве и хулне помисли не саглашава с њима, него, напротив, свим силама одважно устаје на њих и противи им се, он тиме посрамљује демона, и злоба његова враћа се на главу његову; а такав подвижник задобија венац“. Слично о грешним помислима учи и свети Димитрије Ростовски. Навешћемо речи његове: „У злим

О ГРЕШНИМ ПОМИСЛИМА

помислима нема никаквог греха, уколико се воља и разум људски са њима не само не саглашавају, него их и мрзе и одбацују. Када се, међутим, разум и воља људска нашлају злим помислима и задржавају их у срцу, показујући наклоњеност њима, такве помисли постају смртни грех“. Овако о

грешним помислима говоре Свети Оци. Али речи њихове могу се поткрепити и примерима. „Један монах, кога духовни отац његов беше отпустио да иде у неко село, дуго времена борио се са помислима својим, које га наговараху на грех. Пет пута подизала се у њему борба са телесним похотима, и свих пет пута обуздао је тело

своје страхом Божијим и молитвом. После тога, када се подвижник врати своме старцу, он паде ничице пред њим као кривац, сматрајући за себе да се сурвао у смртни грех. Али прозорљиви старац, погледавши овога монаха, виде на њему пет венаца и рече: „Не тугуј, чедо, ниси побеђен, него победник, јер се, борећи се са злим помислима, ниси њима покорио. Тако се подвизавао и праведни Јосиф; подвиг његов видели су Анђели и одали су хвалу Богу када је он извојевао победу над страстима и када је ђаво остао посремљен. Добро је ако у помисли нема зла; али ако нас помисли

искушавају, треба да се подвизавамо да не бисмо били побеђени“.

Сада ћемо одговорити на друго питање: постоје ли средства за избављење од злих помисли? Већ поменути преподобни Нифонт овом истом брату, кога беху смућивале грешне помисли, на крају поуке своје вели: „Чедо, трпи, противи се демону молитвом и

постом, и он ће брзо од тебе одступити; чувај се клевете и гнева, јер су то највећи узрочници хуле“. А свети Димитрије записао је и следеће: „Одакле се рађају хулне помисли? Од гордости, вели Лествичник: у срцима гордим рађају се хулне помисли, а у душама смиренним - небеска виђења“.

Из свега што је овде изнето, браћо, јасно је, најпре, то да када грешне мисли, богопротивне и хулне мимо наше воље улазе у ум наш, али ми се не саглашавамо са њима него их одгонимо, не само што не бивамо криви пред Богом, него и венце од Њега примамо; и друго, јасно је да постоје средства против хулних помисли. А та средства, као што сте чули, јесу трпљење, молитва, пост и уклањање од клеветања, гнева и гордости. Па ако је све то тако, онда, пре свега, када вам и наиђе зла помисао, кажите јој исто оно што је некада говорио преподобни Пимен, а ово су речи његове: „Мени та помисао није потребна; хула твоја нека на теби буде, ђаволе, јер помисао твоју не жели душа моја“. А да бисте потпуно избегли зле помисли, поступајте онако како нас уче свети Нифонт и Димитрије, дакле: наоружајте се трпљењем, умножите молитве ваше Господу, навикавајте се на уздржање и пост, омрзните клевету, побеђујте гнев већ у замечку његовом и уместо гордости заволите смирење. Тада ћете се, са Божијом помоћу, од злих помисли потпуно избавити. Амин.

Свештеник
Виктор Гурјев,
Минеји за чийање

ЖУДЊА ЗА ДЕВИЧАНСТВОМ

Беше једна девојка по имену Марија. Отац јој беше Хришћанин и хтеде да је уда. Али она није хтела, него је желела да сачува девственост. Отац је посла у један женски манастир и предаде је игуманији да јој буде као њено сопствено дете. Када је отац умро, у томе селу други дође за господара, па изађе једнога дана и дође у манастир у ком је била Марија. И како је угледа, срце му изједе сатанска љубав. Вративши се кући, он посла писмо игуманији у ком је стајало: „Одмах ми пошаљи Марију, јер сам је погледао и она је погледала мене, заволела ме је и заволех је.“ Игуманија чита писмо, зове Марију и каже јој: „Дете моје, шта си добро видела на паши, па си га погледала са љубављу? Види шта ми овде пише.“ А Марија јој каже: „Ја ништа не знам. Због другога сам га погледала и рекла: Зар ће, Боже, ову славу, коју овде има, овај паша имати и у другом свету? А он ме је погледао са ђавољом намером. Да сам хтела да се удајем, удао би ме отац мој и узела бих Хришћанина.“ Тада отписа игуманија паши: „Радије ћу ти послати своју главу, него Марију.“ Паша јој опет написа писмо: „Или ћеш ми послати Марију, или ћу сам доћи по њу и спалити манастир.“ Када је то чула, Марија рече игуманији: „Када дођу посланици, пошаљи их у моју келију и ја ћу им одговорити.“ Дођоше посланици у Маријину келију и она их упита шта желе. А они јој казаше: „Послао нас је паша да те узмемо, јер је видео твоје

очи и пожелео их.“ Она им рече да сачекају док не оде у цркву, а затим узме нож и тањир, оде пред Исуса Христа и каза: „Господе мој, дао си ми чувствене очи да идем добрим путем и није долично да ја својом вољом идем на зло. И пошто ће ми ове чулне извадити умне, ево где их копам за љубав Твоју, како бих умакла блату греха.“ И извади ножем око своје и положи га на тањир. Отиде и пред Свесвету, па извади и друго око своје и стави га крај првог. И тако их посла паши. А он када их виде, обрати му се одмах сатанска жудња у гануће, па се подиже, оде у манастир и замоли монахиње да га одведу да се помоли Богу да се Марија исцели. Отидоше сви заједно и падоше на земљу да умоле Господа и Богородицу да Марији врате вид. И тада се као муња јави Богородица пред Маријом и рече јој: „Радуј се, Марија! Пошто си пре изабрала да извадиш очи из љубави према моме Сину и мени, ево ти поново твоје очи и да ти се више не догоди искушење.“ А присутни, гледајући чудо, силно се узрадоваше и прославише Бога и Пресвету. Паша остави манастиру много злата, затражи опроштај од монахиња, отиде и до краја чињаше добро, те се и спасе.

Чујете ли, браћо моја, шта је Марија урадила силом Пресвете? Тако и ми треба да поштујемо Пресвету Богородицу добрим делима.

Свети
равноапостолни
Козма Етолски

О светом авви Аполинарију, папи александријскоме, су нам причали да је био веома милостив и сажалив. Да би нас у то убедили испричали су нам да је у Александрији живео младић, син богатих и угледних родитеља. Када су му родитељи умрли, он је наследио сав њихов иметак који се састојао од много бродова и повеће количине злата. Како он, међутим, није умео да располаже имањем, врло брзо је запао у велику сиротињу и то не стога што је имање расточио на блудничење, него је претрпео различите бродоломе тако да је од моћних постао нејаки као што тврди псалмопевац: „уздижу се до небеса и спуштају до бездана“.

И тако се младић, који је некада био богатији од многих, сада обрео сиромашнијим од свију.

Када је блажени Аполинарије ово сазнао и када је видео у коликом сиромаштву и беди се налази младић, а пошто је знао колико су његови родитељи били богати, зажелио је да га помилује, да му укаже љубав и да му олакша живот, али није знао како би то учинио, а да не понизи младог човека. И увек када би га угледао у колико се јадном и неуредном оделу налази и колико је његово лице тужно, што је било последица његовог сиромаштва, папу би заболела душа. И док је тако размишљао о младићу, једног дана, покренут Божијим надахнућем, он дође до чудесне одлуке, заиста достојне његове светости: Послао је по настојатеља најсветије Цркве и насамо га упитао: „Можеш ли ти, господине настојатељу, да ми сачуваш једну тајну?“

„Уздам се Владико у Сина Божијег“ одговори он, „да све што ми повериш нећу никоме рећи и да нико неће сазнати оно што будеш поверио слуги твојем.“ На то му папа Аполинарије рече:

„Иди и напиши меницу на педесет литара злата које је Црква то-

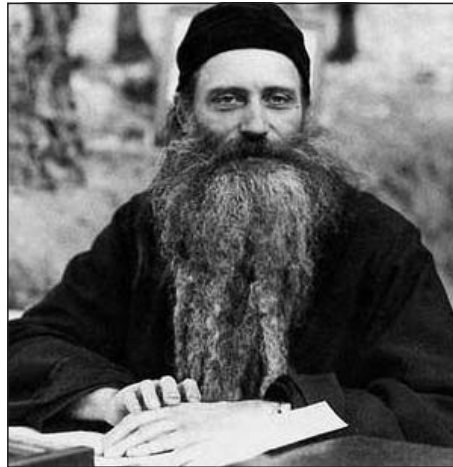

ЧУДЕСНА МИЛОСТИЊА АВВЕ АПОЛИНАРИЈА

бож примила од Макарија, оца овог младића. Наведи и сведоке, као и услове под којим је злато примљено. Ту меницу мени лично да донесеш.“

Настојатељ одмах испуни заповест, и написа меницу и донесе је папи. Међутим, како је од смрти младићевог оца прошло десет, а можда и више година, а меница је изгледала сасвим нова и свежа, папа поново нареди настојатељу:

„Молим те, господине настојатељу, да ставиш ову меницу на неколико дана у пшеницу или у јечам и да ми је опет донесеш.“

Овај оде и врати се после одређеног времена и донесе папи меницу. А папа му рече:

„Иди сада, господине настојатељу, и упитај оног младића шта ће ти дати ако му даш хартију која ће му бити од користи. И пази, молим те, да му не узмеш више од

три новчића. Онда му остави меницу.“

„Владико“ одговори настојатељ, „дајем вам своју реч да ни та три новчића нећу узети ако ми тако заповедите.“

„На сваки начин желим да ти узмеш та три новчића“ одговори му папа.

Онда настојатељ оде до младића.

„Шта ћеш ми дати ако ти кажем нешто што ће ти бити од велике користи?“

Младић прихвати да му да све што пожели, а настојатељ тада развезе причу:

„Пре пет, или шест дана претражујући по папирима у мојој кући нашао сам ову меницу и сетио се да ми је твој отац Макарије, имајући поверење у мене, дао на неколико дана. А када је он умро, ја сам меницу изгубио из вида па је остала код мене до данашњег дана и тако сам заборавио да ти је предам.“

„Шта наређујеш да ти дам за њу?“

„Три новчића.“

„А да ли си ти сигуран да је лице које дугује спремно да дуг врати?“ упита младић.

„Да, спремно је и вољно да то учини и ти ћеш свој новац узети без великог труда.“

„Бог зна да сада немам ништа да ти дам, али ако будем добио дуг, даћу ти све што зажелиш уз поменути три новчића.“

На то му настојатељ даде меницу на педесет литара злата, а младић оде са њом до свјатјешег папе, учини пред њим метаније и предаде му меницу. Папа је узео, тобож прочита и направи збуњено лице:

„А где си био до сада господине? Твој отац је више од десет година мртав. Остави ме на миру, ништа ти нећу платити.“

„Веруј ми Владико, меница није била код мене, него код насто-

јатеља храма, тако да ја и нисам знао за њу. Али нека му Бог да здравље што ми ју је недавно дао јер, како сам каже, нашао је случајно, претражујући по његовим папирима.“

Онда папа отпусти јуношу обећавши му: „Размислићу о свему“ а меницу задржа код себе. Кроз недељу дана младић се поново појави пред папом.

Папа га поново поче тобож укоревати: „Зашто си окаснιο да ми донесеш меницу?“ показавши да не жели ништа да му да.

„Владико,“ рече на то младић човек, „Бог зна да немам чиме да исхраним своје укућане и ако је њему угодно, ви ћете се сажалити на мене.“

Да би показао да уступа пред младићевом молбом, свети Аполинарије рече:

„Све ћу ти исплатити, само те молим да не тражиш камату од свете Цркве.“

На то му се младић баци пред ноге: „Све што заповедаш владико мој, све ћу учинити. Ако чак зажелиш и да ми умањиш суму, умањи је.“

„Не, нећу је умањити, довољно ми је да не тражиш камату.“

И свети Аполинарије предаде златнике обећавши да ће се за њега молити Богу због тога што је опростио камату. Овакво је било тајно добротинство божанственог Аполинарија, овакво је било прекрасно дело његове састрадање душе. На овај начин је Бог младића помиловао са Својим благословом, тако да се он не само ослободио великог сиромаштва и не само да се вратио у стање пређашњег богатства, него се и духовно веома обогатио.

Преподобни Јован Мосха
Духовни луџ (Лимонар)

ПРОТИВ ПРЕУЗНОШЕЊА И ХВАЛИСАЊА

Духовна гордост упропастила је многе. Због ње људи не само што остају лишени награде за своја добра дела, него навлаче на себе гнев Божији. Облика те гордости је много, и тешко их је набројати. Уз-

ћемо овакав пример: „Ах“, - рећи ће неки, - „каквих све бездушних богаташа има на овоме свету: сузе сиромасима отрли нису, љубави према ближњем немају у срцима својим! А када бих ја био богат - колико бих удовица и сирочади збринуо! Колико бих само добра учинио!“ И шта бива? Деси се да

такав човек заиста дође до материјалних добара и да почне њима чинити добра дела - али са каквим мислима? „Ето какав сам ја! Нисам попут других људи!“ А због те фарисејске хвалисавости добро његово престаје да бива добро и у очима Божијим.

Један старац, столпник, који се спасавао у близини града Едесе, на питање светог Теодора, епископа едеског, шта га је подстакло да се попне на стуб и колико се година на њему подвизава, рекао је: „Заједно са својим старијим братом свет сам напустио још у младости. Најпре смо три године провели у манастиру, а затим смо отишли у пустињу и, пошто смо ту нашли две пећине, настанили смо се у њима - ја у једној, брат у другој. Време смо проводили у тиховању, посту, молитви, и виђали смо се једино у недељни дан. Овакав живот у пустињи нисам проводио дуго времена, а ево и зашто. Једном приликом, када смо обојица изашли из својих пећина да тражимо траве и корење за храну, налазећи се на извесном растојању један од другог, одједном сам приметио да се мој брат изненада зауставио на једном месту, као да се нечега уплашио, а затим колико га ноге носе потрчао и сакрио се у својој пећини. Пошто сам био у недоумици шта би ово имало да значи, пошао сам према ономе месту на ком се он изненада зауставио да бих видео шта га је тамо могло нагнати у бекство, и шта сам угледао? Огромну количину злата расуту онде. Нисам дуго размишљао: скинуо сам са себе мантију, сабрао у њу изненада нађено благо

и са великим напором пренео га у своју келију. После тога, не рекавши брату ни речи, отишао сам у град, купио велику кућу, начинио у њој странопријемницу и болницу и уз њих основао манастир, у коме се настанило четрдесет монаха. Пошто сам сва ова здања предао у руке искусном игуману и још му оставио хиљаду златника за неопходне потребе, док сам другу хиљаду раздао сиромасима, поново сам напустио свет и кренуо к своме брату. На путу сам почео високо мислити о себи и осуђивати брата због тога што није хтео да учини добро посредством злата што га је био нашао, а када сам се већ приближио његовој пећини, помисли високоумља и хвале потпуно су мноме овладале. Али тада ми се јави анђео Божји, чији изглед беше страшан, и рече ми: „Знај да све што си учинио није вредно ниједног скока који је твој брат учинио бежећи од злата; он је несравњено виши и достојнији од тебе пред Богом. Ти ниси достојан чак ни да га видиш, и тако ће остати све дотле док се покајањем и сузама не очистиш од свога греха.“ После овога анђео постаде невидљив, а ја пођох ка пећини свога брата и, на ужас свој, заиста га не угледах. Много сам суза тада пролио, тако много, да сам потпуно изнемогао. Најзад се Господ сажали на мене, и глас с висине указа ми да идем на место где ме сада видиш и где живим ево већ четрдесет девет година. Овде ми је анђео Божији обзнанио да ће ми тек последње, педесете године бити потпуно опроштено, као и то да ћу се са братом видети у небеским обиталиштима.“

Према томе, браћо, када вам дође на ум мисао да учините неко добро дело, пре свега обратите пажњу на то јесу ли чисте ваше побуде које вас подстичу да том делу приступите. Ако су чисте, онда се примите тога дела, уз помоћ Божију; ако нису - ако, дакле,

приметите у себи жељу да задовољите своје честољубље, или преузношење, или склоност ка осуђивању ближњих, или још нешто рђаво, онда што пре очистити своје срце од тих злих расположења, а затим се латите дела што сте га замислили. У противном, то дело биће налик на добро семе бачено међу коров, који му неће дати да узрасте како ваља и да род донесе. Амин.

Свештеник
Виктор Гурјев
Минеји за чиињање

СПОМЕН ЈЕДНОГ БОГОБОЈАЖЉИВОГ ПУСТИЊАКА

Један богобојажљиви пустињак подвизавао се у пустињској гори у околини града Антиноја у Египту. Он је успевао у врлинама, и многи су добијали духовне користи од његових речи и дела. Али, као и свима врлинским људима, тако и њему позавиде враг, и убаци у његову богобојажљиву душу овакву помисао: Не треба да други раде или служе теби, јер ти ниси достојан, не само да ти ко служи, него ни ти сам да коме служиш. Ако пак другима не служиш, онда бар себи ради: устани, иди у град, и продај своје рукотворине - котарице, купи што ти треба, па се одмах врати у своју самоћу, и тако никоме нећеш бити на терету.

А ово му предложи саблазни-тељ, јер је завидео његовом безмолвију, молитвеном тиховању, и добром подвижништву ка Богу, и што је многим био од користи. Јер враг свуда једно ради: труди се да све улови. Пустињак послуша ову помисао као добру, не прозревши у њој веште замке ђавоље. И овај чувени и славни инок, коме су се сви дивили, стаде излазити из своје келије. И када после дуго времена виде жену, он, после дугог разговора с њом, због неопре-зности своје саплете се. И, неви-

дљиво праћен од врага, оде у пусто место крај реке, и ту паде у грех. И одмах му би јасно, да се враг обрадовао његовом паду. И поче да очајава што је ожалоштио Духа Светог, и Анђеле, и свете Оце. Јер многи Оци, живећи по градовима, победише врага. И беше силно утучен због свог пада, не сећајући се да је Господ готов да подари силу онима који се надају на Њега. И заборавивши на исцељење од греха, он хтеде да се баци у реку и удави. И на огромну радост ђаволу он изнеможе телом од тако велике душевне патње. И да му милостиви Бог не притече у помоћ, умро би без покајања, на радост демона. И он дође себи, и стаде размишљати како би узео на себе највећи подвиг покајања и самомучења, и тако умилостивио Бога сузама и ридањем. Стога оде у своју келију, зазида врата, и стаде плакати над собом као над мртвацем. И тако плакаше, молећи се Богу, и постећи се и бдећи силно изнуравајући себе, да много сасуши тело своје. Али ипак не сматраше да је својим покајањем откајао учињени грех. А братији, који су му по обичају често пута долазили ради поуке, и куцали на врата, он је одговарао да им не може отворити: Дадох реч Богу, говорио је братији, да се годину дана тако кајем; но ви се молите за мене недостојног! Јер није знао старац како да им одговори, да се, чувши за његов грехопад, не би саблазнили, пошто су га веома поштовали и ценили као великог монаха. И проведе годину дана свесрдно се постећи и кајући.

А када стиже Ускрс, он у саму ноћ Васкрсења Христова спреми ново кандило, нали у њега уље, и

покри га, па с вечери стаде на молитву, говорећи: Жалостиви и милостиви Господе, Ти желиш да се народи спасу и дођу у познање истине. К Теби прибегах, Спаситељу душа наших: смилуј се на мене који сам Те много разгневио, и учинио многе ствари на радост ђаволу! И ево мртав сам, пошто сам послушао ђавола. Али Ти Господе, који милујеш и безбожне и немилостиве, и учиш да будемо милостиви према ближњем, смилуј се и сажали на мене кукавног! Јер ништа није немогуће Теби! Сажали се на мене, јер се при паклу расу душа моја као прах! Учини милост, јер си благ и милостив према својим створењима; Ти ћеш и мртва тела оживети у дан васкрсења. Услиши ме, Господе, јер нестане духа мог, и увену бедна душа моја, и изнеможе тело моје, које оскрнавих, и не могу да живим, пошто сам недостојан. Припих се уз страх Твој, дрзнух се да прибегнем покајању, и молим Те: опрости ми грех покајања ради. Имам двоструки грех: пад и очајање; али Ти ме оживи смрвљеног, и нареди своје огњу да упали ово кандило, те да на тај начин сазнам да си ми по свом превеликом милосрђу опростио грех. И остало време живота, које ми будеш подарио, провешћу у страху Твом, држећи заповести Твоје. И служићу Теби усрдније него пре.

Пошто се тако мољаше и говораше са многим сузама у ноћ Светог Васкрсења, он устаде да види да ли се кандило упалило. И откривши га, виде да се није упалило. И опет паде на лице своје, и мољаше Господа говорећи: Знај, Господе, да је требало да до краја

издржим у подвигу, али не стражих на стазама својим и, повучен телесним сладострашћем, строваших се у муку безбожника. Поштеди ме, Господе, јер ево опет пред свима Анђелима и Праведницима исповедам благости Твојој свој наказни грех. А када се људи не би саблазнили, ја бих пред целим светом исповедио свој грех. Смилуј се, Господе, на мене који Ти се исповедам, да бих и друге pouчио! О Господе, оживи ме!

Пошто се три пута тако молио, би услишен: и уставши, нађе кандило где јарко гори. И обрадова се веома, и окрепи се добром надом у Бога. И дивљаше се тако великој благодати Божјој и милостивом човекољубљу Његовом. И весељаше се духом што га Бог извести да му је опроштен грех, услишивши његово смирено мољење. И говораше: Благодарим Ти, Господе, што си се у овом привременом животу смиловао на мене недостојног, и овим великим и новим знамењем подарио ми слободу према Теби. Јер Ти милостиво прашташ душама које си саздао.

Док се он тако мољаше, свану дан. И веселећи се у Господу, он тог дана од радости заборави на телесну храну. А огањ у кандилу том одржаваше у току целог живота свог, доливајући у њега уље, да се не угаси. И опет борављаше у њему Дух Божји, и беше свима познат и користан. А када је имао отићи из овог живота, би му на неколико дана раније откривен од Бога час кончине његове. И упокоји се у миру, предавши душу своју у руке Божје.

*Из Житија
Свѣтих за фебруар*

СВЕТИ ПЕТАР (ПЕТРОВИЋ) МИТРОПОЛИТ ЦЕТИЊСКИ 1784-1830

Митрополит Петар рођен је око 1748. године у Његушима од родитеља Марка Дамјанова Петровића и Марије рођене Мартиновић. Митрополит скендеријски и црногорски Сава изабрао га је за свога наследника још као десетогодишње дете и довео у Цетињски манастир да се учи књизи код монаха Данила. Овде је замонашен у дванаестој години, а у седамнаестој години рукоположен је у чин ђакона.

Приликом свог трећег одласка у Русију митрополит Василије, помоћник митрополита Саве, одвео га је на школовање. Међутим, школовање није трајало дуго, јер је митрополит Василије умро у Русији 10. марта 1766. и јерођакон Петар се вратио натраг у Црну Гору. Убрзо је рукоположен у чин јеромонаха и произведен за архимандрита. Као архимандит живео је манастиру Стањевићима и у Цетињском манастиру. За митрополита хиротонисан је у Карловцима 13. октобра 1784. године и означавао се „као митрополит черногорски, скендеријски и приморски“.

Митрополит Петар I увећао је број храмова и парохијског свештенства у својој митрополији. „Има помена да је Петар I установљавао парохије по заједницама у гори и паши“.

„Главна заслуга Петра I је што је укинуо власт гувернадуре, који су успели да владику држе искључиво у оквиру цркве и да му одузму свако право мешања у световна питања. Смирио је племена ко-

ја су била у дугој завади и тежио је да укине крвну освету. Прегао је свим силама да створи администрацију. Изнад свега, трајна му је заслуга што је створио законодавство и правосуђе. Црна Гора је добила свој први писани закон 1798“.

Умро је 18. октобра 1830. На дан четворогодишњице његове смрти проглашен је за светитеља.

Службу св. Петру Цетињском написао је митрополит српски Михаило и она је објављена у Москви 1895. године.

Митрополит Петар „стално се залагао за мир, међусобно и међудржавно признавање и уважавање. Посланице које је писао првенствено ради обезбеђења слоге и јединства у народу су остварења са јаким мисаоним (нарочито етичким) набојем. Стварао је и пјесме у епском духу (прожете моралним поукама) како би, у недостатку школа и на тај начин просвећивао народ. У жељи да се сачува истина о прошлости написао је и Историју Црне Горе. Као врло образована личност... са познавањем седам свјетских језика, много је допринео афирмацији моралног преваспитавања народа.

Повезивао се са свим значајним културним радницима тога доба и имао богату библиотеку, попуњену разноврсном свјетском литературом на више језика. У књижевности се први почео служити народним језиком и био претеча реформатора“.

Сава, епископ шумадијски
СРПСКИ ЈЕРАРСИ
од деветио̄ до двадесет̄о̄ века

ДОГЉАЈ У КАПСАЛИ

Био сам на планини Атос да бих купио ручно рађене предмете од монаха.

Руководјеље о коме говорим су ствари које монаси праве: тамјан, бројанице и друге предмете које монаси продају или размјењују да би преживјели. У Кареји, престоници Свете Горе, речено ми је да ћу Богородичине Сузе и мале иконе начињене од пчелињег воска пронаћи у Капсали (забачени дио Атоса, близу Кареје). На локалној мапи су ми показали келију у којој бих могао купити Богородичине сузе.

Богородичине сузе су бројанице или, ако вам је драже куглице за бригу направљене од плодова извјесне биљке која се зове Богородичина суза.

Тако су назване, како монаси кажу, када се Пресвета Богородица јавила једном старцу у келији Светог Пантелејмона и показала му како да узгаја и користи биљку да би зарадио за живот.

Капсала се налази у дијелу Кареје са много келија. Живјети у овој области монаси сматрају доста тешким због великог степена влажности и хладноће, посебно зими. Међу оцима Атоса сматра се за пустињски и веома аскетски крај.

Након напорног пјешачења од сат и по, низбрдо кроз тамну и зараслу шуму, стигао сам до келије Светог Никодима, мјеста за које ми је речено да тамо живи монах који продаје Богородичине сузе. Келија Светог Никодима била је веома мала, грађена од камена у

традиционалном стилу Атоса, и имала је два нивоа: приземље и први спрат. Приземни дио, како сам касније запазио, био је подијељен на гостопримницу и малу цркву. Црквица је била посвећена успомени на светог Никодима Светогорца, одважну фигуру духовног покрета кољивара, покрета који је православљу донио препород у 18. вијеку.

Покуцао сам на врата. Нема одговора. Примјетио сам да су врата натрула и да висе на двије зарђале металне шарке. Пажљиво сам покуцао поново, да не бих уништио врата, и зачух глас који је долазио изнутра. Рекао сам: „Благослови оче“, и добио одговор „Бог да те благослови“. Врата су била отворена.

Релативно млад монах појавио се на вратима. Био је висок, неуредан, и изгледао је прилично оронуло и болешљиво усљед тешког живота овдје. Сагео сам се напријед према њему да бих му пољубио руку у знак поштовања, али је то одбио. Упитао ме је шта желим. Објаснио сам му да купујем рукотворине са Атоса, које препродајем ван Свете Горе, и тако зарађујем за живот. Затим сам му објаснио да ми је речено да дођем код њега јер он прави „куглице за бригу“ од суза Богородице. „Бројанице, не куглице за бригу“, реаговао је одсјечно промијенивши држање, поставши спреман да оконча разговор и затвори врата. Тада сам почео причати о другим монасима који су ми продали своје руководјеље, помињући многа имена и истовремено се извињавајући због своје грешке. Умирио се мало, препознајући једно од имена која сам поменуо. Упитао ме је: „За колико их купујеш?“ Ја сам запитао: „За колико их ти продајеш?“ Запазио сам да је невољан да одговори на питање. Мој одговор, питањем на питање, био је погрешан.

Са нешто утишаним гласом рекао сам му да је права ријеткост да неко прави бројанице од Богородичиних суза, због тога што прављење рупе кроз природно тврде сјеменке изискује велики напор. Управо због тога, рекао са да сам спреман да платим колико год тражи, по којој год цијени. Објаснио сам му да би моја зарада била мали износ додат на стварну цијену по којој бих их купио од њега, и да ја преузимам сав ризик. Бројанице можда неће бити продате - свеједно, нећу их вратити њему. Остао је невољан. Опет сам промијенио тему и упитао га да ли је келија посвећена светом Никодиму Светогорцу. Одговорио је: „Да. Свети Никодим је такође боравио овдје неко вријеме.“ Након његовог одговора на моје питање обрадовао сам се, рекавши му да је Невидљива борба, коју је написао свети Никодим и први пут издао 1796. год., једна од мојих омиљених књига и почех му причати са одушевљењем о књизи. Помислих: „Да ли би ми дозволио да уђем у цркву и келију у којој је Светитељ боравио?“ То је било то. Монах се насмијешио и позвао ме унутра.

Одвео ме је до цркве гдје сам добио прилику да се поклоним иконама. Црква је била мала, тамна и влажна. Након поклоњења иконама Христа и Пресвете, - ја само се прекрстивши, монах уз велике метаније, - одвео ме је до једне иконе светог Никодима Светогорца. Цјеливали смо икону и стали на кратко испред ње гледајући је у тишини. Онда смо се вратили у примаћу собу. Док сам стајао разгледао сам собу. Ту је био дрвени сто са двије столице и клупом. Просторија није била загријана и осјећала се на мемлу. Такође, ту је било неколико изблиједјелих, штампаних икона на зидовима и неколико књига на самом врху накошених полица.

Примјетио сам да је неколико књига било на руском.

Монах се вратио у примаћу собу и донио тек неколико бројаница. Показао ми их је и рекао да он не зна колико коштају: „Дај ми колико ти хоћеш.“ Нашао сам се у незгодном положају - шта бих могао да му дам за њих? Упитао сам га за колико их продаје другима. Одговорио је: „Дајем их другим келијама и манастирима, а они ми заузврат дају храну и ствари неопходне за одржавање цркве.“ Ово је био први пут да било шта продаје особи која живи ван Атоса. Моје пребивање у неугодној позицији се продужило јер је ово био први пут да уопште купујем бројанице. Нисам имао метод којим бих процјенио - са чиме да их поредим? Онда сам узео сав новац који сам имао у новчанику, дао га монаху и рекао му: „Узми колико желиш.“ Сада је он био у тешкој ситуацији, и осјетио сам да размишља о томе да ми их поклони, иако сам знао да му је новац потребан.

Запитао сам га да ли зна руски језик, руководећи се чињеницом да сам видио руске књиге на склепанним полицама. Одговорио је казивањем како је самоук у руском, и да је учио помоћу ових књига. Упитао сам га да ли могу да их видим. Изненађен, запитао ме је да ли знам руски. „Да“, рекао сам, „завршавам студије руског језика у Школи балканских језика.“ Његове очи су засијале са узбуђењем и обратио ми се на искривљеном руском. Одмах сам му одговорио на течном руском који сам научио од свог професора. Тада ми донесе писмо писано на руском да бих га прочитао, и рече ми да сједнем извињавајући ми се што ме је пустио да стојим сво то вријеме, а онда је донио лончић са љешницима и бадемима. Како је изгледало, то је требало да нам буде вечера.

„Знаш ли за часопис Руски ходочасник“, упитао је. „Један руски монах је мене и још неке монахе пријавио за претплатнике, и одлучио сам да учим руски да бих их читао.“ Појаснио је: „Моји рођаци су ми послали ријечник, граматику, приручник за учење и кренуо сам са радом.“ Наставио

је са приповједањем говорећи како је бирао лакше чланке из магазина, почињући од дијелова у којима је изложена преписка, гдје се објављују писма анонимних читалаца са питањима, недоумицама и савјетима.

Једног дана прочитао је писмо читатељке часописа из удаљеног града у Сибиру. Она се у писму жалила да Бог не постоји, јер она је била сама на свијету, неудата мајка са осамнаестогодишњим сином. Онда се десило да је њен син погинуо у несрећи. Пијани возач га је прегазио док је прелазио пут. Рекла је да, ако Бог постоји, Он је лош. Узео јој је њеног јединог сина, једину срећу њеног живота. Подизала га је са много тру-

да и невоља, штитила га од злих навика и у васпитавала у хришћанском духу, и ето како ју је Бог наградио. Узео га је тако младог - зашто? Оставио ју је саму, без икакве подршке. Каковог смисла сада има њен живот? Закључила је да треба да одузме сама себи живот.

„Био сам потресен искреношћу ове мајке“, рекао ми је када сам завршио превођење писма. Наставио је причати како се молио цијели дан Господу за њу. „Света Мајко Божја, умири ову душу, учини чудо“, молио се. Одмах је написао писмо овој Сибирки на свом лошем руском. Писмо мајке у одјелку часописа садржало је само њено пуно име и град у ком је живјела, али он је помислио да је у питању мали град и да ће је поштар пронаћи. Написао јој је да је он монах на Атосу који живи у забаченом крају. „Писмо које сте послали часопису ме је дубоко дирнуло и молим се дан и ноћ за Вас“, писао је. Продужио је говорећи јој да се живот не завршава у овом свијету, он почиње у следећем, и сличне ријечи. Кроз кратко вријеме, примио је писмо. Било је од ње! „То је ово што управо читаш“, рекао ми је.

Била је спремна да одузме себи живот скапањем са прозора високе зграде у којој је живила, када је неко из приземља зазвонио на интерфон. Сишла је са прозора и упитала ко је. Био је то поштар који јој је носио писмо, писмо које је писао непознати монах са Атоса, хиљадама километара далеко! Писмо без пуне адресе, али након великог залагања поштар га је донио до ње. Плакала је и јецала, јер Бог је био Онај који јој је послао то писмо.

Наставио сам читати и преводити њено писмо. „Бог ме није заборадио, показао ми је да стаза за оне са тешким крстом такође постоји“, писала је.

„Господе, из силног очаја мог срца молитве Теби су зарадовале моју душу“, појао је монах. Нека се велича Име Његово! Објасио ми је да су наставили да се дописују, и сада нема ни говора о самоубиству.

Држао сам писмо Рускиње у својим рукама, сасвим видљиво потресен.

Напољу је већ било веома мрачно. Било ми је немогуће да кренем. Монах је запазио како гледам нестрпљиво напоље у таму, и предложио ми да преноћим. На спрату је имао двије собе, у једној је он пребивао а ја бих могао остати у другој. Рекао ми је да те ноћи, након поноћи, долазе још четворица или петорица монаха да би вршили богослужење. „Хоћеш ли да нам се придружиш?“, упитао је. „Да, наравно“, одговорио сам. Одвео ме је до собе. Соба је била мала, столарија је била трула и изједена од термита, и у њој је била једна уљана лампа коју сам упалио. Монах ми је рекао да је тоалет напољу, у шуми ван келије. Када сам отворио врата да бих изашао, угледао сам такву таму која је све покривала, да сам одлучио да се уздржим и не идем.

Хладноћа је била неподношљива, а монах ми је донио четири танка ћебета, неопрана и истрошена од честе употребе. Следећег дана сам открио да су то била једина ћебад коју је имао. Легао сам потпуно одјевен, обучен у јакну и умотан у четири ћебета, и још увијек сам се смрзавао. Нисам могао да спавам од хладноће. Како је вријеме пролазило, влага је од пода прожимала зидове собе. Соба је такође имала и дрвени прозор са веома танким стаклом, без завјесе или спољашњег поклопца.

Погледао сам напоље кроз прозор, у таму. Мој Боже, хладна тама била је као жива звијер која је

зурила у мене из тмине. Несвјесно сам понављао Исусову молитву да бих се смирио. Часови су пролазили болно споро. Неподношљива хладноћа била је све горе. Зачух куцање на вратима а онда и глас монаха који ме позивао да сиђем доле у цркву ради молитве. Сишао сам одмах. Остали монаси су пристигли, међу њима и један старац коме су сви други указивали поштовање, и цијеливали му руку. И ја сам пришао да бих узео његов благослов. Погледао ме је благо се осмјехујући и благословио ме.

Богослужење је почело. Мала црква била је освијетљена са неколико свијећа. Монаси су појали лагано и иконе су се слабо видјеле. Било је топло, засигурно од тјелесне топлоте присутних људи. Вријеме је пролазило и ја сам постајао поспан. Одједном се зачуше јаки ударци на спољним вратима келије. Снажан вјетар је дунуо и почео производити јако звиждање кроз процјепе око врата.

Монаси су се погледали у недоумици ко би то могао бити, у дивљини и таму у ово доба ноћи. Ударци на врата су се поновили, нестрпљиви и силнији, вјетар није престајао. Можда је то био неко коме би они отворили, можда му је било нешто потребно? „Благослови“, узвикнуо је један од монаха, што је уобичајен термин који се користи међу монасима планине Атос. Тишина је услиједила. Поново јаки ударци на врата, који су због силине пријетили да их разбију. Сви монаси, укључујући и мене, погледали смо у Старца. Старац је устао са своје столице и пришао вратима. Стао је испред њих. „Понављај за мном“, повикао је према вратима. „Молитвама Светих Отаца, Господе Исусе Христе, смилуј се на нас и спаси нас. Амин, и отворићу ти“. Најприје је наступила тишина, а онда се јасно чуо неко како говори Мо-

литвама ммммммм..., и продужује са језивим и неразумљивим звуковима. Монаси су се повукли у правцу цркве. Старац је остао испред врата и поновио: „Ако си људско биће, реци Молитвама Светих Отаца, Господе Исусе Христе, помилуј нас и спаси нас, амин, и отворићу ти.“ Поново се зачуо исти: Молитвама ммммммммм..., и онда неразумљиви звуци, али овог пута су звучали као звјерињи. Трећи пут Старац је шапутао неке од молитава за истјеривање злих духова. Онда је нешто страни, нељудско (тако је изгледало) ударило силно у врата оглашавајући се као звијер. Након тога наступила је тишина, вјетар је стао и од врата се није чула више никаква бука. Били смо исцрпљени, а страх у нама је почео да ишчезава. Мислим да се сваки од нас те ноћи молио са таквом усредсређеношћу каквом никад у животу није. Богослужење се окончало блиставо, са Божанском Литургијом. Зора је проломила таму, свијело сунце се појавило и извело нас из ноћне тмине. Ујутру сам чуо Старца, са одстојања, како говори другим монасима: „Он (демон) лута около као лав, тражећи нешто да прождере, али због свог поноса не може да моли Бога за милост, нити да помене Име Христово јер га мучи.“

Касније су се Старац и остали монаси растали, монах и ја смо се договорили око цијене за ручно рађене бројанице и вратио сам се у Кареју. Монах и ја смо наставили да одржавамо добре трговинске односе годинама, иако се никада нисам вратио до његове келије нити до Капсале. Слао ми је своје рукотворине преко поште у Кареји.

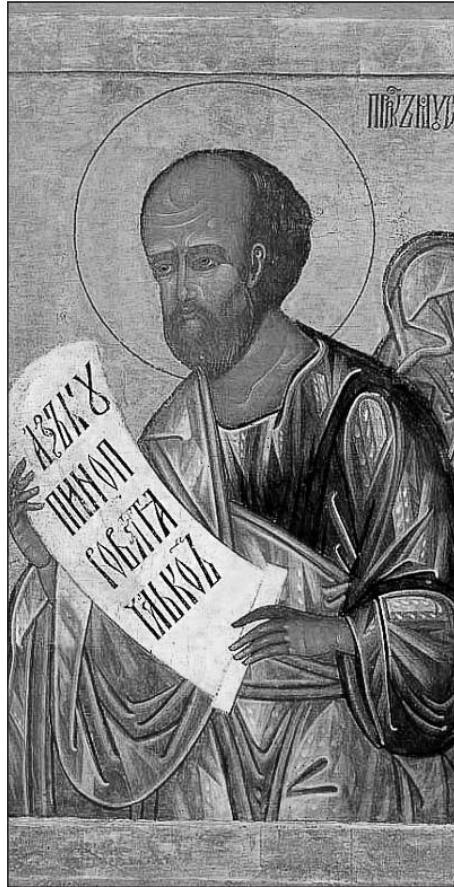
Текст са сџранице
<http://agioritikesmimes.blogspot.com.au/2012/01/594.html>
објављен 18. јануара 2012. год.

ДРЖАЊЕ ЗАПОВЈЕСТИ

Истина је да наше вријеме наноси неправду једном великом благослову који нам је Бог дао: благослову заповјести. У наше доба се сматра да држање заповјести представља једну механичку, површну етику и да је говорити о држању заповјести само морализирање које унапријеђује лажну побожност. Али, ствари не стоје тако. Ако обратимо пажњу, видјећемо и да су Јеванђеље, и отачки списи, и искуство Цркве препуни подстицаја на држање заповјести и да светост, између осталог, одређују као држање заповјести: „Ако ме љубите, заповјести моје држите“ (Јн. 14, 15), каже сам Господ. Труд за држање заповјести преноси нас из недоумице и опасног хоћења по ивици амбиса „доживљаја“ у стварност наших слабости.

Често читамо неку књигу, водимо неки лијеп разговор, говоримо о ширењу срца, о усхођењима ума, и недуго након тога нас муж или жена у кући прекину у разговору и ми одреагујемо напето и нервозно. Који је онда смисао свих тих разговора? У рукама држимо бројаницу, можда се и придржавамо поста, пошто смо тако научени, али не можемо да држимо заповјести љубави, стрпљивости, међусобног трпљења,

опраштања. И примјеђујемо следећу појаву: док се одликујемо неком конзервативношћу монашког карактера, веома смо тврда срца. Заповјести и труд и борба да их држимо јесу оно што као чекић омекшава душу.

Заповјести постоје из два разлога: први, да би нас смиравале и други, да би нам показивале пут.

Колико је труда потребно за једну заповјест! Колико напора! Много је лакше прочитати један одломак из Добротољубља или из Аскетике Аве Исака, мислити да смо га разумјели и осјећати се као да смо дошли у неко тобожње „духовно стање“, но покушавати да не изговоримо неку лаж, од оних лажи које називамо компро-

мисне лажи, или да прихватимо своје дијете онаквим какво јесте, или да потрпимо своје родитеље, или једни друге међусобно. Видимо, дакле, да се сусрећемо са великим тешкоћама када покушавамо да држимо заповјести. И тако се смиравамо пред њима.

Заповјести, међутим, осим тога што нас смиравају, функционишу и као путокази на путу нашем. Често у планинским предјелима видимо како са лијеве и десне стране пута постоје кочићи са фосфорном облогом на себи, како би означавали пут када је он прекривен снијегом. Исто је и са заповјестима: показују нам куда идемо. Због тога је веома значајно да човјек, уз помоћ свог духовника, покуша да одреди заповјести за које у животу треба да се бори. На тај начин се непрестано учи својој борби. Не оправдава лако себе самог када у томе не успијева, није незаинтересован. Часно стоји пред истином. Не лаже, нити завањава самога себе, него гледа које ће од тих заповјести и у којој мјери примијенити. Тако разазнаје пут и путању своју, и у наставку молитвом својом тражи дејство Божије и благослов Његов: тако да, ако нека од заповјести може да се преобрази у лично искуство, то бива само уз благослов Божији. У духовном животу врлине не представљају освајања, нити достигнућа, него дар Божији и плод Духа Светога. Нама припада сагласност и повјеравање себе благодати Његовој.

Митрополит
Никола Хаџиниколау
*Човјек, биће на њраницама
свјетјова*

БАБА ВИШЊА

Сјећање на Вишњу Мосић
из Горњег Дубова код Вишеграда

БАБА ВИШЊА - ЗАБОРАВЉЕНА СРПСКА ХЕРОЈИНА

Уочи Првог свјетског рата, кришом проводећи преко границе са Србијом чланове „Младе Босне“, Вишња Мосић је постала њихов члан.

Горње Дубово је одвајкада било погранични планински крај вишеградске општине према Бајиној Башти и Србији. Шкрта, испарцелисана земља, најпогоднија за сточарство, овдашње становнике је природно усмјерила на горштакчи начин преживљавања, а граница, која је час била строга, а опет временом и формална, упућивала их је једне на друге, на размјену, породичне везе, а понекад и на ситни шверц, од кога су многи преживљавали.

Граница у овом планинском крају, са безброј козијих стаза, а мало путева, поткрај деветнаестог вијека била је путоказ за многе путнике намјернике, који су туда ходили разним пословима и разлозима. Најчешће скривено од стража и граничара.

А да би прошли ово међугранично подручје многи су се обраћали чобанима, који су знали сваки пут и путелац, чак и кроз најгушћу шуму.

Негдје с почетка 1906. године домаћица Вишња Мосић оста без мужа Пера, са којим је изродила четворо дјеце. Разбоље се Перо на пречац и, ваљда, од тешког ра-

да у шуми и надничења по њивама, оде на живцима.

Вишња се одједном нађе у нерјешивим проблемима. Дјеца ситна, ваља их нахранити, а муж тешко болестан. Једном је, чак, на срнуо на најмлађег сина Милутина, док је био у бешици, а затим га је Вишња, заједно са братом Милисавом Марковићем једва спријечила да не запали омалену кућу.

Чували су Пера данима, али је ипак на Сретење Господње отишао у оближњи шумарак, наводно да накрене буковог листа за стоку.

Већ се смрачило, а ни њега ни листа. Скупе се комшије па у потрагу. Нису дуго ишли. У мјесту званом Буковик скочио је или се оклизнуо са високе стијене.

Никад није тачно утврђено, али је зато народ ову стијену назвао по њему. По православном обичају нису га сахранили ни у сеоско гробље, већ недалеко од стрмих стијена. Уз „Перову стијену“ и омалену хумку прозваше „Перин гроб“.

Тако је Перо Мосић окончао свој кратки, али тежак живот,

оставивши супругу Вишњу да се сналази како зна и умије са ситном дјецом.

А Вишња, виспрана и природно надарена за разне послове, чак и мушке, преузе бригу о домаћинству, кући, дјеци, стоци и њивама. Људи су је поштовали и помагали, колико су могли, и због њене мудрости и савјета које им је давала, како би им олакшала муке и свакодневне проблеме.

Помагали су јој рођаци и комшије, али је било и оних који су једва чекали да све напусти и врати се својима. Да се рашире по њеном омаленом имању, да се окористе њеном муком.

Дјеца полако пристигоше, па свако поче помагати. Око чувања стоке највише. Само, није их смјела саме пуштати, већ је ишла са њима. Тако упозна све стазе и путелке, сусрета путнике намјернике, прекограничаре, како су их најчешће звали.

Упућивала је многе на прави пут, ако би залутали, а многи су свраћали у њен омалени, скромни дом. Посебно кад би се задесили за лошег времена, зими, али и у касну јесен и рано прољеће.

Како јој је кућа била задња на путу према Србији, многи су је користили као одмор и неку врсту припреме за прелазак границе. Након што би били послужени, обично водом и шећером, настаљали би даље.

Дуго се препричавало да је, једном приликом, на питање пролазника: „Чија је ово кућа“ - млада кратко одговорила: „Ово вам је свратикућа, ето чија је. Свратите и ви, ако желите“!

Мало, помало Вишња се прочу као један од најсигурнијих водича преко границе. Није то радила ни за какве паре. Једноставно, ишла је људима на руку, осјећала је да им треба помоћи, не питајући их којим поводом и послом туда ходе.

Аустроугарске окупационе власти посебно су контролисале гранична подручја према Србији. Њихове патроле учесташе и на подручју Горњег Дубова, али је Вишња знала за тајне пролазе кроз густу шуму.

У предвечерје Првог свјетског рата, 1913. године, у оба правца, најчешће ноћу, почеше се кретати младићи. По облачењу, али и васпитању видјело се да су образовани, пуни идеала и младалачких снова. Вишња им је била толико повјерљива да су је убрзо примили у своју организацију.

И тако Вишња Мосић поста члан „Младе Босне“, револуционарне омладинске организације, која се, како су јој објашњавали, борила против Аустроугарске окупације Босне и Херцеговине и за њено припајање Србији и другим јужнословенским земљама.

У то тешко вријеме одиграла је значајну улогу, вјешто проводећи чланове „Младе Босне“, али и преносећи њихове усмене и писмене поруке које су размјењивали са члановима тадашње Народне одбране у сусједној Србији.

Пролазећи неопажено поред до зуба наоружаних Аустроугарских граничара, најчешће је поруке преносила чувајући стада оваца на пашњацима уз саму границу. А кад би их сусрела знала је писане поруке ставити испод језика, глумећи зубобољу или чак да је глувонијема.

За преношење порука често је користила и своју кћеркицу Цвијету, тако што би их сплела у њене плетенице, а понекад ушила и у овчије руно, којим је била обучена.

На граници између Горњег Дубова и Заовина једне прилике, идући кроз мјесто звано Мичаилов крст, превела је и голобрадог црномањастог младића, за кога је убрзо сазнала да се зове Гаврило Принцип.

Знала је да долази већа група Младобосанаца, међу њима и Гаврило, а као знак распознавања на договореном мјесту у једном густом шумарку, држала је бијелу марамицу у руци. Када се увјерила да је пут чист, кренула је напријед. Стигавши близу границе само је скренула у страну показујући им руком да наставе даље према Србији.

Сјећала се Баба Вишња да су тамо остали подуго, да би јој једног дана најавили њихов повратак у Босну.

Убрзо сазнаде за Сарајевски атентат. Једно вријеме се примири, али онда дођоше Аустроугарски војници по њу. Колико год да је била прикривена и чувала се ухода очито да су у истрази, након атентата над престолонаследником Францом Фердинандом и његовом супругом, сазнали за њене међуграничне везе.

Одводе је у затвор у Сарајево, са осталим Младобосанцима. Након двије године тамновања пребацују је у Беч, а од тешке робије спасио је затворски лекар, Јеврејин. Причало се да је и он био симпатизер „Младе Босне“. Савјетовао је, приликом прегледа у ординацији, да на суђењу уопште не одговара на постављена питања, глумећи психички поремећену особу.

Придржавајући се докторових савјета Вишња је вјешто убједила судије да она, као убога сељанка, није имала никакве везе са члановима „Младе Босне“.

Нерадо се касније сјећала тог тамновања и суђења, јер није желела да јој се враћају слике тешких мучења у истрази.

И њеног брата Милисаву су, након атентата у Сарајеву, ухапсили. Око двије године тамновао је у сарајевском затвору, али га је својим свједочењем спасио даљег робијања Неђо Којадиновић из засека Баре у Заовинама.

Причало се у народу да је овај одважни сељак, из домаћинске куће Рашка Којадиновића, отишао у суд у Сарајево и тамо прислужио свијеће, прекрстио се и рекао да ће пред Богом и народом говорити истину. Његово свједочење га је избавило из сарајевског казамата, али је због нарушеног здравља од посљедица мучења убрзо умро.

По завршетку Првог свјетског рата Вишња Мосић је, заједно са другим заслужним и признатим људима, позвана у Београд на свечаност у краљевој резиденцији. Након што је краљ Петар информисан о њеном изузетно лошем имовном стању понудио јој је новчану или материјалну помоћ. Као мудра и виспрана домаћица, не размишљајући дуго, рекла му је да би желела да јој се ријеша стамбено питање и да јој држава додијели још мало земље, јер је она са којом је располагала била неплодна и мала.

Убрзо су јој дали на коришћење земљу у сусједним Мушићима, након чега су се мјештани муслимани побунили, жалећи се да они немају гдје чувати стоку. Не желећи неспоразуме са комшијама прихватила је имање у Мотикувој равни, које је након привременог коришћења убрзо постало њено власништво.

Након што доби боље и квалитетније имање, отеже се обећана градња нове куће, све до 1929. године. Разочарана због неиспуњеног краљевог обећања Вишња одлучи, па пут под ноге, у Бајину Башту, у тамошњу пошту. Телефон назове канцеларију краљеве владе у Београду, гдје су је информисали како су паре за градњу њене нове куће у Горњем Дубову, у износу од тадашњих 200.000 динара, на вријеме и уредно уплаћене на рачун тадашње општине у Вишеграду.

Наставак на страни 54.

Питање назначења нашега живота од највеће је важности, јер се тиче најбитнијег питања за човека: питања смисла његовога битовања на земљи. Тек када заузме правилан став о овоме питању, тек када схвати своје истинско назначење, човек постаје кадар да се на правилан начин суочи са свакодневним бригама свога живота, као што су односи са ближњима, студије, посао, брак, раћање и подизање деце. Ако, пак, не заузме правилан став о овом основном питању, човек ће промаштити и у другим аспектима свога живота. Какав онда смисао могу они имати, ако је живот човеков у целини бесмислен?

Већ нам прва глава Светог Писма, у којој се говори о томе да је Бог створио човека по Свом образу и подобију, открива циљ нашега живота, потврђујући нам велику љубав Триједнога Бога према човеку. Бог не жели да човек буде на просто створење са извесним даровима, својствима и надмоћношћу над остатком твари, већ жели да човек буде бог по благодати.

Човек споља изгледа као пуко биолошко биће, попут осталих живих створења. Наравно, човек јесте живо створење, али, као што вели Свети Григорије Богослов: „Човек је једино створење мимо свеколике остале творевине, које може постати бог“ (*На Богојављење*, МПГ 36,324,13).

Ово „по образу Божијем“ се односи на дарове које је Бог дао једино човеку за разлику од свих осталих Његових створења, тако да је човек - икона Божија. Ти дарови су: словесни ум, савест, слободна воља, стваралаштво, љубав и чежња за савршенством и за Богом, лична самосвест и све што човека уздиже изнад свих осталих створених живих бића, што га чи-

ОБОЖЕЊЕ - ЦИЉ ЧОВЕКОВОГ ЖИВОТА

ни лицем и личношћу. Другим речима, све оно што човека чини личношћу јесу дарови по образу Божијем.

Обдарен образом (иконом) Божијим (лицењем на Бога), човек је призван да за добија подобије (уподобљење Богу), да стиче обожење. Творац, Бог по природи, призива човека да постане бог по благодати.

Бог је обдарио човека даровима по образу Своме да би човек могао да се успиње на бескрајне висине, да би уз помоћ тих дарова могао да се уподоби Богу и Саздаатељу, да би са Творцем могао да има не спољашњи, морални однос, већ личну заједницу.

Можда је врло смело, чак, и помислити, а камоли рећи, да је циљ нашег живота да постанемо богови по благодати. Међутим, управо то нам откривају Свето Писмо и Оци Цркве.

Нажалост, многи људи изван Цркве, баш као и многи људи у Цркви, не знају за ово. Они верују да је циљ нашег живота, у најбољем случају, пуко морално побољшавање чији је циљ да постанемо бољи људи. Међутим, по Јеванђељу, Предању Цркве и Светим Оцима, то није циљ нашега живота. Није једини циљ да се човек побољшава, постајући моралнији, праведнији, честитији, одговорнији. Наравно, све то он мора да постане, али то није најбитни-

је, све то није коначни циљ за који је наш Творац и Саздаатељ створио човека. А који је, онда, тај коначни циљ? То је - обожење, сједињење човека са Богом, али не на спољашњи и сентименталан, већ на истински начин.

Православна антропологија тако високо цени човека да - ако је упоредимо са антропологијама свих осталих философских, социолошких и психолошких учења - лако уочавамо у којој су мери све те антропологије површне и колико оне не одговарају узвишеној човековој тежњи за нечим заиста великим и стварним у животу.

А будући да је човек призван да бити по образу Божијем, јер је и створен да постане бог, он, чим се не креће путем обожења, почиње да осећа празнину у себи, осећа да нешто није у реду. Он покушава да ту празнину испуни разним садржајима, али ипак не проналази истинску срећу. Човек, гушећи се, ствара измишљени, површни, мали и ограничени свет, у коме сам себе поробљује и заточује. Он организује свој живот тако да никада нема мира, да никада не бива сам са собом. И оно што неки покушавају са дрогама, то он покушава са буком, напетостју, телевизијом, радиом и информацијама о свему и свачему: да заборави, да не размишља, да не брине, да се не сећа да је на погрешном путу и да се удаљава од свога циља.

На крају, сироти савремени човек, ипак, остаје незадовољан собом, и тако бива све док не пронађе нешто друго, нешто веће, што постоји у његовом животу, нешто што је истински дивно и стваралачко.

Архимандрит Георгије Капсанис

Иџуман

*Свештој Манасѿира Григоријаѿна
на Свештој Гори*

Српске народне песме, како оне које се певају уз разне инструменте, тако и оне које се рецитију или певају уз гусле, укључене у целокупну српску књижевност, представљају један значајан део српске културе. Зато говорити о православљу у српским народним песмама, то значи говорити о утицају Српске православне Цркве на овај сектор српске културе.

Спаситељ је једном приликом упоредио Царство небеско, то јест своју Цркву, са квасцем који жена стави у брашно док цело тесто не ускисне (Лука 13, 21). Слика је ванредно јасна: кад Црква са еванђелском науком уђе у један народ, она има за циљ и задатак да сав живот тога народа, његово мишљење, његово осећање, његове обичаје и установе, његову етику, политику, социологију и економију, кратко речено: целу његову душу и тело облагороди, препороди, освешта Духом Светим, тако да цео тај народ, како оно апостол Павле може да каже: „Не живим више ја, него Христос живи у мени“ (Галатима 2, 20).

Разуме се, то је само крајњи циљ који се ретко кад постигне чак и кад је у питању појединац, а камоли читав један народ. Ту се у животу буквално одражава она Спаситељева прича о Сејачу и семену (Матеј 13, 4-24). Сејачево је да сеје без обзира што неће свако зрно донети род сто од сто.

Сходно тој параболи, Српска Црква, као огранак васељенске Православне Цркве Христове, дошавши у српски народ, има циљ и задатак, постављен од самог Христа, да тај народ начини учеником Христовим (Матеј 28, 19), да га препороди Духом Светим, како је то учинио још Свети Сава чији тропар каже да је он „отечество своје просветио и препороди Духом Светим“.

Циљ овог текста није ништа друго, него да у кратким потези-

ПРАВΟΣЛАВЉЕ У СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА

ма изнесе сусрет Духа Светога са духом овога света на њиви која се зове српски народ - разуме се, само у области певања и поезије, тим што Црква утиче на дух народа, а дух се изражава проз поезију која описује живот онаквим какав јесте.

ПЕВАНЕ ПЕСМЕ

У области певаних песама утицај Цркве је изразито најјачи на терену црквеног пјенија и богослужбеног песништва, што је само по себи разумљиво.

Знам, има међу нама Србима људи који не умеју отпевати ни „Господи помилуј“. Али у накнаду за то, знам крајеве где је црквено пјеније било опште познато, како међу интелектуалцима, тако и у нешколованим народним масама. И не само то, него су многе народне песме које се певају уз инструменте позајмиле мелодију од црквених песама. Најизразитији, не и једини, пример је песма „Хранила Милка славуја“, чија је мелодија скоро истоветна са псалмом 135 „Хвалите имја Господње“.

Али има још далеко више певаних песама у чијим се текстовима и мелодијама не опажа ни најмањи утицај Цркве. Од мноштва примера довољно је споменути само „бећарац“ чији су двостихови скоро неисцрпни, а често са вулгарним илузијама, па чак и не-

пристојним речима. Па зато се, ваљда, и зове бећарац. Од мноштва тих бећарских стихова ја знам само један у којем се спомиње име Божје, па то и у шали. Прича се да је нека мајка опомнула кћерку да пева и штогод побожно, а не само о лоли. Кћерка узврати песмом бећарац:

*Све о лоли, сад ћу о Божанству
Боже драги, штиа мој лола ради?*

Међутим, има песама где се баш и у самој садржини опажа утицај Цркве, односно хришћанске православне етике, негде јасније, негде пригушеније. Ево примера.

Постоји плоча македонске песме - а и они су кроз дуги низ векова били васпитаници Српске православне Цркве - „Ајде слушај, слушај, калеш бре Анђо“. Турчин уз тамбуру позива лепотицу Анђу да се потурчи, да постане ханума, па само да седи на чардаку и дука-те броји. А она му с презрењем одговара „Ханума не будам, турски не разбирам, вера не мењувам“.

У песми: „Али-паша на Херцеговини, лијепа Мара на Бишћу бијаше“ добија се утисак да се ту ради о једној песми пуној босанске еротике и да ту православље нема никаква посла ни утицаја. Међутим тај утисак је погрешан. Али-паша пита: „Лијепа Маро, би ли пошла за ме?“, а Мара одговара:

*Али-пашо, штолико ти волим
Да ме ћпросиш, не бих ћпошла за ти
Да с' ожениш, бих се оћпирвала*

Као што с види, у тој песми лијепа Мара је у далко тежој ситуацији него калеш Анђа. Турчин је био заљубљен у калеш-Анђу, али није и она у њега, па јој је лако било да одбије његове саблажњиве понуде. Али лепа Мара је била смртно заљубљена у Али-пашу,

тако да ако се он ожени, она тај догађај неће моћи да преживи, него ће се отровати. Па ипак, ако је запроси, неће поћи за њега, јер тада би се морала потурчити, а њој таква мисао не пада на памет чак ни да јој се обећа титула пашинице. Утицај православља је очигледан.

Ево и једног примера где је хришћански елеменат прилично потиснут у позадину, али ипак провирује. Песник се пита:

Што град Смедерво дању зајворено?

и одговара:

Мајка жени сина, још му љуба жива,

Мушко чедо има од седам година

У време кад је та песма испевана, брак је био светиња, и православна Србија се згранула над дотле невиђеним и нечувеним скандалом.

Иако би се могло навести још доста примера где се огледа утицај хришћанске етике, понављам - има још далеко више примера где се тај утицај не опажа. Није ни чудо. Те су песме певане за забаву, а не за молитву.

ЕПСКЕ ПЕСМЕ

Постоји и друга врста српских народних песама далеко многобројнија и књижевно много вреднија од ових које смо напред споменули. То су оне песме које је прикупио Вук Караџић. У њима је, рекао бих, православље далеко дубље и богатије изражено. Говорити о православљу у тим песмама, то значи говорити о српској вери, како је српски народ до недавно православље називао.

Додуше, ако се под изразом **вера** замишља само догматски систем, онда се не може говорити ни о српској, ни о руској, ни о бугарској, ни о румунској ни о грчкој вери, јер догматика је васељенска, заједничка свим православним народима, и код свих

истоветна. Али, не може се цела религија свести само на догматику. Кад би се свела само на догматику и апологетику, то би се она онда свела само на људски разум. Међутим, религија обухвата целу људску душу, и разум и осећање и вољу. Кад је тако, онда је сваки народ оним општим цртама хришћанства могао додати нешто од своје националне душе. Хришћанин је и Србин, и Шпанац и Швеђанин, а колика разлика у њиховом хришћанству! Та разлика не долази само од културно-историјских услова, већ добрим делом од њихових националних особина.

Исти је случај и са грчким и римским хришћанством. Грци су свој философски и песнички дух применили на хришћанство па су човечанству дали изванредно лепу и богату црквену поезију, а своју жељу за философирањем искалили су на хришћанским догмама. Отуда је Византија била стално потресана догматским споровима који су захватили не

само учене богослове, него све слојеве друштва од дворских кругова и политичара па све до плаве и зелене деме у хиподрому. Васељенски сабори су у Византији имали пуне руке посла у борби са јеретицима, секташима. Римљанин је, међутим, свој практични војнички и правнички дух унео у хришћанство, па је од старе Римске цркве начинио једну врло борбену, буквално државну, организацију која је, као и Мухамед, била кадра да своје назоре шири огњем и мачем, ако то затреба, јер је циљ њеног постојања толико узвишен да се за његово остварење не морају баш много бирати средства.

А словенски дух више је био заинтересован психолошко-етичким проблемима што долази до врло јасног изражаја у руској философији и књижевности, а исто тако и у српским народним песмама. То се може окарактерисати овим стиховима:

Правда неће нарушити душе,

А кривда ће и тело и душу.

Или, да цитирамо Еванђеље онако како га је изрекла мајка Јевросима:

Боље ти је изгубити главу,

Него своју огрешити душу.

Или, најзад да то кажемо оном познатом изреком: „Све за образ. Образ ни за шта.“ То је прва особина српског православља у народним песмама.

СРПСКА НАЦИОНАЛНА СВЕСТ

Но поред етике, у српском православљу - како га интерпретирају народне песме - врло јако је наглашена српска национална свест. Народни песник се не замара питањем како тај строги и уски национализам да доведе у склад са васељенским карактером хришћанства. За њега је хришћанство само

православље, а православље му је исто што и српство. Римокатолици, макар били и Срби, за народног песника су Латини, и као такви „старе варалице“. Кад Милош „иде у Латине да купи хараче“, он није отишао у Фиренцу нити у Венецију, него у Котор. А Которани су Срби римокатолици, дакле Латини као и становници града Леђана одакле је српски цар Стјепан испросио себи девојку. Идеологија југословенства, и сам појам југословенства, било да се ради о Штросмајеровом, било солунском, било „авнојском“, народном песнику је савршено непозната. Народни песник уопште не зна за ону медену југословенску паролу „брат је мио које вере био“; нити за паролу учених књижевника: „Не пита се ко се како крсти“. Напротив, он баш то пита.

Да ли је такав његов став оправдан и користан, то је питање које ја остављам политичарима и идеолозима српства и југословенства да га реше. Ја само констатујем чињеницу да је народни песник узео православље као ознаку српства, да му је идеја југословенства TERRA INCOGNITA. Чак и Његош који је лансирао паролу: „Не пита се ко се како крсти“, своје главно књижевно дело „Горски вијенац“ написао је на једном сасвим обратном примеру, на истребљењу потурица, где се још како питало ко се како крсти, и да ли се крсти.

И још нешто више: Не само што народни песник не може да замисли српство без православља, него, изгледа, он не може да замисли ни православље без српства. Кад српски цар-Стјепане славу слави, за његовом славском софром су покрај других гостију и „четири српска патријара“. Откуд Србима четири патријарха? Ево песниковог објашњења:

*Прво ђећки, друго цариградски,
Васиљенски и јерусалимски.*

Дакле, по мишљењу народног песника сви патријарси су Срби, јер иначе, како би могли бити патријарси? Ето, та изразито српска национална црта јесте друга особина српског православља према народним песмама.

АПОСТОЛСКА ХРАБРОСТ

Трећа особина српског православља, по народном песнику, јесте апостолска храброст и пожртвованост. За веру се не само живи, него и мре. Српски јунаци иду у бој

За крст часни крвцу ђролијевајџи

И за вјеру своју умријети.

Дакле, за веру умрети, не да би веру коме силом наметнуо, него да би веру своју од силе одбранио.

И тако чине сви, како они из козовског циклуса, тако они из Карађорђевог и Милошевог устанка, тако ускоци, тако и хајдуци, тако сви народни слојеви, не само Југовићи, српски племићи, него и слуга Голубан. Народна песма каже:

Ја се не бих вјеран ђревјерио,

Да ми даде царе царевину.

Кад сеја сарајевског тефтедара пита Рада Немира:

Да л се хоћеш јунак ђојурчији?

Дала бих ти ђола Сарајева

И ђо блађа брајџа џефџедара?

Раде јој одговара:

Не бих ти се јунак ђојурчио

Да ми дадеш и све Сарајево

И све блађо брајџа џефџедара!

КРСНА СЛАВА

Четврта најтипичнија и најдуховнија црта српског православља јесте крсна слава. Слава је дан крштења наших предака. А крстити се, то по речима Светог Писма значи поново се родити. Родити се водом и Духом Светим (Дела апостолска 2, 38-41). И док остали хришћани славе своје телесне рођендане, Србин, усвајајући тезу Светог Писма, да је душа већа вредност од тела, слави свој духовни рођендан, крсну славу. И то чини не само цар у двору, него и војвода Тодор у тамници.

Ове четири одлике које су нашле богату примену у народном песништву дају нарочиту боју српском православљу чиме се оно разликује од, рецимо, шпанског хришћанства, хришћанства једног Торквемаде или Лојоле, и шведског хришћанства Селме Лагерлефи њеног јунака Гесте Берлинга. Али тиме се српско православље не издваја као неко специјално хришћанство које би било битно различито од еванђелског, васељенског. Напротив, из народних песама може се реконструисати скоро сва хришћанска догматика и цела етика. Овде ће оне бити изведене само у најопштијим потезима.

Насџавак на 48. сџрани

ПОКРАЈ ВЕЗИРОВОГ МОСТА

А све је почело почетком пролећа ратне и хладне 1915. године, када су у Србији, на тренутак, заћутали рика топова и злокобни звук артиљеријских граната. Док су зараћене стране лизале ране, људи су на пољима журили да засеју усеве и прикупе летину. Знали су да предах неће потрајати, да се аустријска и швапска солдатеска, после тешких пораза на Церу и Колубари, сваки час могу усправити.

Макрена Спасојевић о томе није размишљала. Откако зна за себе бавила се једино њивом, шталом, кућом и окућницом. Све друго било је изван њеног света, далеко, замршено и тешко докучиво. Није разумела па није ни марила. Живела је на селу и од села, живела је за сина јединца и за дан када ће га оженити. Откако је остала удовица, само је о томе мислила. Да снају доведе и унук на пут изведе. А и то ће се, Богу хвала, ускоро догодити, да јој се кућа не затре и славска свећа заувек не угаси. Цуру је већ одабрала, само да се јесен примакне. Тако је мајка сневала, али тако није било.

Већ у августу, ратни вихор поново је захватио Србију. Тутњали су ратни добоши од Саве и Дунава, до Дрине и Мораве. Аустријанци и Швабе су ударали с преда, а Бугари с леђа, како знају и како им доликује. Исцрпљена српска војска, проређена болестима и ратним страхотама, повлачила се ка југу водећи са собом старе и из-

мучене, младе и неискусне. Сваког ко је пушку могао да носи и земљу на умору да брани. Понела је ратна стихија и Макрениног Маринка, јединога сина, иако ни праг пунолетства није видео.

Кренуо је син за војском, а мајка за сином. Вунене чарапе је исплела, пртenu кошуљу понела. Лето је било и вруће кад је полазио, а сад већ кише ударили и студене притисла. Ишла је мајка за сином, али је војска брже измицала. Тек пред вратима Албаније

прићи. Сада више није имала куд. Пришла му је и пружио чарапе.

- Узми ово, господару, и навуци преко чизама, тако ћеш лакше прећи преко моста - рекла је Макрена док су војници слушали, а њене речи много касније Богосав Марјановић и пренео на папир. - Када пређеш мост, теби оне неће требати, господару. Скини их и потражи мога сина Маринка Спасојевића, из ваљевског села Словца, твога војника, у Ужичкој је војсци. Тако се, рекли су ми, зове његова

Сћари краљ
Петар

Врховна команда српске војске прелази Везиров мост

поколебала се и на очајнички корак одлучила. Замолиће лично краља да чарапе понесе и свом војнику преда. Јер, забога, ко ће знати где је војник, ако не зна његов краљ.

Дуго је стајала пред Везировим мостом преко Црног Дрима, загледајући сваког војника који је на њега закорачио. Кошуљу је дала једном рањенику, а чарапе је чувала за сина. Тамо је била и кад је на мост са својом скромном пратњом ступио краљ Петар. Већ га је видела у порти манастира Грачанице, била је тамо после Божије службе, али му није смела

јединица. Ако ико мог Маринка, а даће Бог да је жив, може наћи, можеш само ти, господару, и нека ти је то пред Богом највећи аманет.

Пољубила му је руку, окренула се и кренула назад пут свога Словца. Краљ Петар се на свом мукутрпном путу кроз албанске гудуре, поред свих других брига и недаћа стално распитивао за војника Маринка Спасојевића, али од њега није било ни трага ни гласа. Све док судбина и пуки случај нису умешали своје прсте.

Макрена се вратила у Словац где се, у међувремену, сместио мањи аустријски одред са пет те-

шких и непокретних рањеника. Док је туђин чувао мост преко Колубаре, у село су пристизале црне вести са ратишта. Скоро свакодневно се по нека кућа облачила у црно рухо, а лелек и кукњава су будили село. Слушали су то и Аустријанци, нарочито рањеници, које је болни јаук подсећао и на њихов неумитни крај. У нарицању за својим раније умрлим супругом и погинулим младацима из села предњачила је Макрена. Запазио ју је један војник, тешко рањени момак, кога је подсетила на његову мајку. На самрти је заветовао своје другове да га испрати баш она. Позвали су је када је умро, али је она одбила. Није било пара, нити силе која би је на то могла натерати. Све док јој не рекоше да је то била последња жеља умрлога, те да је у њеном нарицању препознао глас своје мајке која болује за њим. Тек тада је поклекла. Сетила се свог Маринка, за којим нико неће заукати.

И кукала је Макрена како већ само мајка може да заплаче. Наричала је на гробу непријатељског војника, оплакујући свога сина о коме ништа није знала. Кукала и пресвисла. Кад је ковчег спуштан у раку, када су први грумени земље задобовали по дасци, Макрена је посрнула. Остала је без гласа и пала у гроб. Када су је извадили, била је мртва.

Макрена није дочекала вести о свом сину. А оне нису биле нимало веселе. У потрази за изгубљеним војником, једне студене зимске вечери краљ Петар је застао. Крај пута, крај стрме козје стазе пажњу му је привукла група мртвих, смрзнутих војника. Њих петорица седела су око ватре која је догоревала, укоченог лица, смрзнутог погледа. Као да је нешто предосећао, краљ је наредио пратиоцима да их претресу и пронађу војне буквице. У једној од њих је

писало: „Маринко Спасојевић, село Словац, срез Ваљевски, војска Ужичка...“

Краљ Петар није имао срца да црни глас пошаље у отаџбину. Ћутао је, али несрећну жену са Везировог моста није заборавио. И даље је чувао вунене чарапе од којих се никада није одвајао. Тек по повратку у земљу, већ ороную и тешко оболео, краљ је послао професора и државног саветника Илију Ђукановића у Словац, мајку да пронађе, саучешће да изрази, али да детаље смрти њеног сина не помиње. Као да је бела смрт у леденим гудурама Албаније била у кобној вези управо са чарапама које су данима трагале за својим несудбеним власником.

Ђукановић је отишао, али Макрену у животу није затекао. Ту је и сазнао за детаље њене смрти, али о томе није могао да извести краља. Рекао је само да је Макрена умрла, да у Словцу није имала никог свог, те да су на њу већ сви заборавили.

- Смртна била, па умрла - краљ Петар је са олакшањем примио ову вест. - Господ Бог се смиловао да судбину свог сина никада не сазна. Али, није заборављена. Ако су је други у сећању приметили, ја никако не могу!

Пружио је Ђукановићу свежањ новчаница и замолио да поново оде у Словац и на Макренином гробу подигне споменик. На њему је било исклесано: „Овај споменик подиже Петар Карађорђевић Макрени Спасојевић, која лежи овде, и њеном сину Маринку, који се вечним сном смири у гудурама Арбаније.“

Колико се зна, ово је једини пример да један владар о свом трошку подигне споменик поданику. Али ни то не беше крај приче о краљу Петру, вуненим чарапама и Макрениној посмртној судбини. Јер, када је краљ недуго после тога умро, на његовим но-

гама, по његовој наредби, биле су Маринкове сељачке чарапе.

У својој књизи „Чарапе краља Петра“ Милован Витезовић је записао да се тог врелог летњег дана, 16. августа 1921. године, у Павловића вили на Топчидерском брду око самртне краљеве постеле окупио бројан лекарски конзилијум. Но, помоћи више није било. Болничар који је пришао да поправи лежај изненадио се када је под јастуком нашао сељачке дебеле чарапе.

- Обуј ми их, да угрејем ноге. При образу умрећу - једва чујно изговорио је умирући владар и заувек склопио очи.

Вест о смрти омиљеног краља одјекнула је широм Србије. Ретко су које новине пропустиле прилику да напишу нешто о његовом скромном и убогом животу, а најбоља илустрација за то био је управо гвоздени војнички кревет на коме је издахнуо, и обичне, сељачке чарапе, у којима је умро...

Извор: Прес

Пола века касније, комунистичке власти су наредиле да се споменик Макрени и њеном сину сруши. Само помињање имена краља Петра на плочи, био је довољан разлог.

Обновљени споменик у Словцу

Споменик је 2011. године обновило Друштво српских домаћина и он и данас стоји у селу Словац код Лајковца да сведочи о нессебичној љубави мајке, о „народном“ краљу коме није било испод части да носи сељачке чарапе и једној невероватној причи коју је у својој књизи овековечио Милован Витезовић.

БОГ СЕ БРИНЕ О СИРОТАМА

У Горњој Зети догодило се у моје дане једно чудо! У једноме селу близу Такова живјела цура сирота од оца која, пошто јој се мајка некуд подалеко удаде, остане од непуних дванаест година без икога и без ичега. Неко се из села сажали и узме то сироче да му за храну и обућу чува и пасе чопор свиња. Несретна дјевојка избављивала је тешки измет као да јој је било двадесет година, чувајући по вас бијели дан крмке од лупежа, од звери и од паше гдје не треба. Свако вече кад дођера свиње кући, господар би једну по једну пребројио, па кад их на броју нађе, пусти дјевојку да се одмори и једе, а зими и да се огрије. Свако јутро прије зоре, стали би вепрови по буњишту шеврдати, да се на пашу пуне. Дјевојка би се на ту буку пренула, обула и умила, напунила тикву воде, бвацила четвртину ражаног хљеба у торбу, дохватила прут од црна трна, обасута бодљивим човровима, изагнала вепрове из буњишта и погнала их до ливаде на пашу. Ту је шибаше љетно сунце и зимско иње.

Тако немилу прођу Јелки седам пуних година, а кад настави осму, нешто јој се господару ражали, те је велике недјеље призове и рече: „Јелко, наручио сам ти у вароши цијелу промјену. Порани у недјељу на освит Ускрса, кад се звона дријеше. Одјени ново рухо и поћи у цркву да се причестиш. Молио сам сусједу Анку да те испрати и допрати.“ Ово је било прво чему се срце Јелкино обрадовало. На тешком труду и на лошој храни, дјевојка се развила и прољешшала као да је плувала у богатству. Вас Божји дан није о другому мислила већ о цркви, о причешћу и новој одори, а уочи Ускрса није ни ока затворила, од страха да не преспи и у жељи да прије сване. Тек се поче прозирати, скочи са постеле, очешља се, умије, украси новом одјећом, па удруживши се са сусједом Анком, приспију у цркву прве.

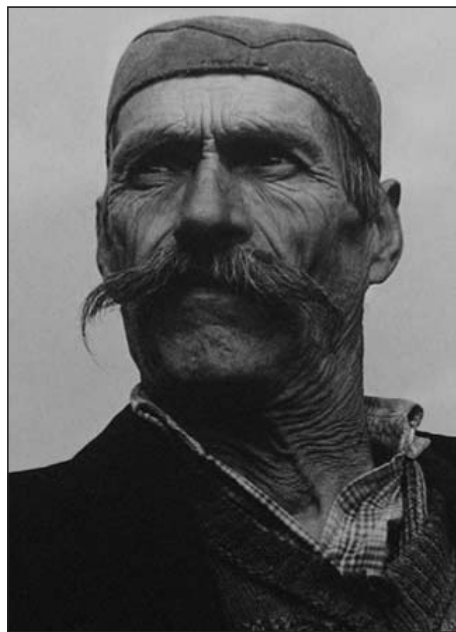
Цијелим путем учила је Анка Јелку како се крсти и Богу моли, јер сирота Јелка није од тога знала никад ништа. Тако исто и у цркви, сво вријеме јутрење, Анка је причувала дјевојку, онолико колико је могла и сама знала, о вјери и о закону. Кад приступе да по испо-

вијести иконе целивају, упита Јелка Анку: „Која је оно светица што држи мушко чедо у наручју?“

- Оно је - одговори Анка - света Госпођа, што је родила сина по Богу, а коју су Јевреји обесинили. Он је пролио своју крв за нас, да свијет од гријеха откупи, па ко се Њему моли, а и Њеним молитвама се препоручи, да је у који му драго гријех угазио или у какву му драго невољу упао, она за њ моли Сина да га очисти и од зла избави!

- А шта је оно те јој на прима сја? - упита збуњена Јелка.

- Оно су - одговори Анка - бурме, прстени, бисер и драго камење. Оно су, моја кћери, завјети оних што су притекли под њено крило, или задужбине мртвих или прилози живих, јер је она мног сузе отрла, многа невољника усрећила, дављеника спасила, болника исцијелила, изгубљеног управила, а роба ослободила! Ко се њој обрати и помоли, дочека добро на овоме свијету и покој на другоме!

Кад дође вријеме причешћу, Јелка приступи к олтару скрушено и богобојазно, да су јој се кољена колебала, а руке дрхтале, а чисто би у несвијест пала да је није Анка под руку држала и својим ријечима соколила.

Пошто пољубе иконе, изађу пред цркву, гдје посједају на пољану, да изједу по једно шарено и благословено јаје.

Један Арнаут - црн као Арап, сув као пањ, густих бркова, стравична ока и погледа, зачучаста носом као косијер, набио на главу црвени фес, омотан бијелим

саруком, објесио дугу пушку о раме, задио нож бјелокорац и двије арбанашке кубуре за пас - сједне на траву поред оне двије женске главе, подвије ноге у прекрст, припали дуги чибук, а димове му пребацује преко рамена из пуних уста, па стаде да мотри оне двије жене од главе до пете. Препадну се, јаднице, од те грубе прилике, и присједне им од страха залогој у грлу, те брже боље устану на ноге, пољубе вратнице црквене и управе пут куће. Вријеме бјеше красно, ведро прољетно јутро, кад се сунце с југа повраћа, да смлачи слеђењу земљу и угрије промрзле усјеје.

По обједу пође Јелка да одмијени чобана код свиња. Невјешт чобан пропустио свиње до близу шуме, и већ су неке биле ушле у густо грмље по жир. Таман кад је сунце тонуло, а ноћ простирала своје тамно платно, Јелка, дрхтећи као прут, уђе у шуму да врати залутале вепрове. Није се била у гору спустила ни пола пушкомета, кад одједном скоче иза плотине два оружана хајдука, као два бијесна риса. Дохвате сироту и вежу јој гвозденим синциром руке наопако. Јелка у први трен препозна једнога од њих, онога од којег се исто јутро пред црквом препала. Стаде да се залуд опире и отима оним снажним мишицама, но у том рвању изнемогне, обамре, и спопадне је мртвачки зној. Онако украћену понесе је хајдуци, један сприједом а други отраг и пренесе је, више мртву но живу, на два сата хода у једну јелову дубраву, и ту је баце као кладу на зелену траву.

У том се дјевојка освијести и завика:

- Гдје сам ја, кукавица без икога? Ко сте ви што сте ме тужно заробили? Зашто сте то зло дјело урадили? Шта сам ја сирота коме скривила, да ме зграбите и мучите? Шта смјерате са мном несретном чинити? Гдје ме водите? Пустите ме, за милога Бога, да биједна идем код свиња, да се на мене господар не наљути и хљеб не изгубим. Данас је Ускрс, кад се свака хришћанска душа весели, немојте да ја сама плачем и да моје сузе до Бога дођу! Јесте ли ви крштени? Јесте ли се кад причешћивали? Знате ли ви што је Бог и душа? Јесте ли кад чули ријеч: Бог се брине о сиротама!? Ја сам јутрос примила страх Божји у своје прси, пак је вама троструки гријех да ме невољницу мучите под причешће! Одријешите ми пута, јер су ми гвожђа отежала и руке стегла!

Но које би ријечи омекшале она звјерска срца?! Старији хајдук рече јој:

- Мучи, цркла! Нас смо двојица дошли чак из Једрене, да те ропства избавимо, да већ не сиротујеш уз

буњиште, но да живиш као баница жена у пространијем дворима и да шеташ у свиленијем хаљинама по гиздаву перивоју.

- Нећу ја - викне Јелка - ни Бог судио, тамо гдје ме ви водите! Нијесам ја никла ни обикла дворима и перивојима, но колибама и ливадама. Ја сам без брата и сестре и иког, нијесам имала под небом ништа до овога голога живота, а данас ни њега! Обрадујте ме, тако вас Бог обвесио у што вам је најдраже. Пустите ме злосретницу да идем код свиња, да их разбојжале окупим, па ћу се Богу молити, док сам жива, да од вас уклони сваку жалост и напаст. Ако ли ме пустити нећете, а ви ме убијте на овом истом мјесту, и закопајте у овој пустињи, да ми се гроба не зна. Моја вам крв по сто пута проста! Моја вам сјен неће снове разбијати!

Старији хајдук ухвати Јелку лијевој руком за мишицу, а десном тргне нож и махне као да ће је посјећи. Јелка затвори очи, паде на траву, склупча се и саге главу међу кољена. Тако скупљена и савијена као у клупку, опет занемогне и обамре. Арнаут јој веже узицом ногу за своју, да не би како умакла, па њих оба хајдука заспу и почну хркати.

Кад је било пред свитање, дјевојка се прене из тешког мртвила као омамљена. Мислила тужна да јој се призраило оно што је синоћ претрпјела. Но кад види да је везана међу двома разбојницима, поче опет лелекати и призивати мртва оца и далеку мајку, док јој наједанпут падоше на ум Анкине ријечи: „Мати Божја избави муке и невоље оног ко срдачно притече под њен покров!“ Замисли се мало над тим ријечима, те поче премишљати како би се најбоље помолила и завјетовала. Мало је могла од Анке научити, али јој је уздање било превелико:

- О премилостива Мајко Богородице, ти која си претрпјела толико жалости и отрла толике сузе, отри и ове моје, избави ме од ових људи, царице неба и земље! Поврати ме сироту господару, да га вјерно дворим, да у мене не посумња. Авај, Мати Божја, за славу твога Сина и мога Бога: не пусти ме јадну у цвијељену да погинем баш данас кад сам првом чула за твоје свето име и богато милосрђе, данас кад сам се први пут причестила тијелом и крвљу твога, Божјег Сина! Немам што да ти јадница приложим ни у завјет обећам, осим овог мученог тијела: прими га и брани, не пусти да га оскврне погане руке, оно ће теби самој послужити, док се с душом не раздвоји! Ја сам збуњена, неука и изгубљена, не могу се ни прекрстити ни руке на прсима свити, да ти се достојно помолим, јер сам

биједна гвозђем окована, но се уздам да ћеш ме одријешити и примити за кћер, а извести ме да завјет испуним. Ти си уточиште слабој женској страни, приклони ухо и око на ову жалосницу што ти је под крило прибјегла, да се од зла спаси!

Још би се молила, нег' се у то пробуди млађи хајдук који, зијевајући и протежући се још сањив, рече јој:

- Који су ти јади? Што си се помамила те не спаваш? Пала ти сјекира у мед, а ти нећеш да је облизнеш! Тако ћеш огрубјети, па неће нико за те ни паре дати!

А дјевојци дошло ново срце, појуначи се и рече му:
- Ви мене нећете ни смијете продати, него ће вам прије очи испати, па вас ја водити слијепе за узицу, да се вама свијет чуди. Ја сам се предала и намијенила Мајци Божјој, која ме примила у своју кћер, па ћете се вас два с њом око мене гонити. Мука ти је, мој човјече, с небом ратовати!

А хајдук њој:

- А која је то јуначица јача од нашег оружја? Нема силе на свијету која би те могла испунити из наших ноктију: на муке би био султан и његове спахије, камо ли та мртва жена што си је ти зазвала!

А Јелка:

- Ко се њој срчано завјетује и вјерно притече под њен покров, да је свако зло урадио на овоме свијету, цркве ваљао а манастире палио, она за њ моли сина да га на покајање прими. Сва су оружја и силе ништавне прам тој царици неба и земље!

А хајдук:

- А моја душо! Да је истина то што се теби иза сна трабуни и што су ти попови у главу утјерали, ја бих волио више него ти, јер сам ја био, клао, драо, грабио, палио, давио, тровао и хришћанскијем робљем допуњавао турске хареме. Опоменем се по једном на годину да сам крштен, па кад ме почне душа бољети, а савијест корити, спуштам се у нова злочинства и пакости, еда у крви заборавим своја недјела и да се гриже савјести отресем. Јуче ме гријех понесе пред цркву, таман да крочим на црквени праг, заврти ми се свијест, ноге клону, а трнци кренули као мравињак, у мало се не сруших, па да се она свјетина са мном руга, те ја полумртав прибојнем једној крчми, и ту се ракијом опијем, да ми тобож пиће поврати обамрло срце!

А дјевојка као да је анђео учи:

- Све што више несретни човјек зала почини, све ће га прије Богородица примити под њено крило, кад јој притекне с пуним уздањем и чистим кајањем, јер је

њој драже да се таква злица продобри, него ли ја и моја друга, што не чинимо никоме ни зла ни добра. Ако је Мајка Божја примила моју молитву, као што се надам да јесте, она ће умолити Сина да ти гријехе опрости, кад би ти избавио ову робиницу што си јој заплијенио. Могло би бити лако и то да си ти Мајци Божјој мио, да те жалила застрањена, и у траг ти ходила данас на њено највише весеље, на Ускрс свога Сина, па изабрала мене, изгубљену и презрену, да те изведем на прави пут, да будеш опет хришћанин и са мном опереш кало душе тијела. Ја сам за твој спас заробљена и спутана: дријешећи мени тијело, дријешиси себи душу, јер смо нас двоје робови, ја твоја а ти љавољ!

Хајдук се дубоко замисли, пак послјије дужег мучања рече:

- Ја немам што да приложим икони Богородичној, осим ако бих ово оружје што је опожено људском крвљу!

- То је доста! - додаде Јелка. - Куд бољега дара од таквога? Приложити светој Господњи оно оружје што је до данас бивало страшило путнику и слабу, а које ће од данас бивати примјер и биљег кајања, бити ће, вјеруј ми, њезиној светој прилици најсјајнији украс, јер ће је свијет више славити и к њој узданије притицати, кад угледа да је уздање у њу разоружало и јагњетом претворило таквог вука.

- А послјије што да радим? - рече очајно хајдук. - Како да преживим свој вијек? Изложућу се срциби и освети оних којима сам зло урадио, свако ће ме пљувати и од мене главу окренути! Од рода немам никога; изгубио пријатеље знанце; гдје омркнем не осванем; не зна ми се ни трпезе ни постеле; у рату с Богом и с људима; докле ми име допире, дотле сам омржен и проклет! За мен већ није, до пакла, ништа! Него знаш што ћемо? Ја ћу те пустити да бјежиш, а овоме псу што спава рећ' ћу да си умакла кад смо нас двојица сан утврдили!

- Нећу ја, не дао Бог - викне Јелка - да ти због мене од друга погинеш: него ћемо од данас обоје Божји или врајди, па ти мој живот на дар! Ја те искрено примам за у Богу брата, а ти мене узми срцем за у Богу сестру. Обећајмо да се нећемо раздвајати док своје завјете не испунимо, па пођимо у далеки свијет, једно амо друго тамо, где нас нико не познаје. Она што се помучила за наше душе бринуће се, вјеруј ми, и за наша тијела. У Бога су пуне руке!

Наставак на 50. страни

СА СТРАХОМ БОЖИЈИМ, ВЕРОМ И ЉУБАВЉУ

Први је пророк Исаија видео Господа „где седи на престолу високу и уздигнуту и анђели серафими стајаху око њега. Сваки анђеоло је имао шест крила: двома заклањаше лице своје, а двома ноге своје, двома лебдаше. И викаху један другом говорећи: Свет, свет, свет је Господ над војскама, пуна је сва земља славе Његове“ (Исаија 6, 1-3).

Од овог виђења пророка Исаије прошло је пуно векова и у текст свете Литургије уврштене су две песме које воде порекло управо из ове песме коју тада певаху анђели. Ове две песме су Трисвето (Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни) и Победничка песма (Свјат, Свјат, Свјат Господ Саваот...).

На светој Литургији, дакле, појемо анђелске песме, и не сами већ појемо заједно са анђелима. Ово је због тога што су анђели присутни на свакој светој Литургији, присутни су у току трисвете песме али и у часу херувике када невидљиво окружују свету трапезу. Присутни су и на Великом входу, као и у страшном часу освећења часних дарова. Наше људско појање, славопој и захвалност, уједињују се са непрекидним појањем анђела. Замислимо стога са ким стојимо напоредо у часу вршења свете тајне Причешћа. „Ми слаби и грешни људи да стојимо поред анђела и да се уједињују наши слаби гласови са њиховим мелодијама“, пише св. Јован Златоусти.

Циљ ради којег је Господ одредио да се врши света Литургија је-

сте да се причестимо Његовим Светим Телом и пречасном Крвљу и тако сјединимо с Њиме. Циљ вршења ове „тајне вечере“, тј. свете Евхаристије како још назива свето Причешће св. Јован Златоусти, јесте наше учешће у њој, учешће у Трпези Господњој за коју нас сваки пут позива свештеник речима: „Са страхоом Божијим, вером и љубављу приступите!“

Са страхом Божијим - рећи ће - са пажњом, побожношћу, понизно и са осећањем грешности. Све ово наравно зато што стојимо пред Богом и Богом се причешћу-

јемо. Ако пак, анђели херувими и серафими стоје са страхом испред Господа и заклањају лице своје крилима, са колико страхопоштовања онда ми људи треба да стојимо испред свете чаше! Зато приступимо „са страхом“, тј. без гужве, гурања, журбе и вике ко ће први да се причести. Начин са којим неко прилази да се причести нам показује да ли постоји у његовом срцу страх Божији. Ретки су они који стају понизно у реду говорећи себи: Прићи ћу последњи.

Приступимо такође са вером, али не са вером у једну „вишу силу“ која влада васељеном, већ са јасном вером православном у Тројичног Бога као што су нас учили очеви и као што исповедамо у Символу вере. Са вером у Оваплоћење Спаситеља Христа али и са вером у велику тајну светог Причешћа. Никаква сумња не треба да постоји у срцу онога који се причешћује да је ово истинито тело и крв Христова.

У души верника, када прилази светом Причешћу, треба да влада узвишено осећање љубави и праштања. Не заборавимо како исти Господ Исус Христос сматра недостатак љубави и непраштање за грех и као једину препреку да приступимо светом Причешћу. „Ако принесеш дар свој к олтару и ондје се опоменеш да брат твој има нешто на те, остави ондје дар свој пред олтаром и иди те се помири с братом својим, па онда дођи и принеси дар свој“ (Мт. 5, 23-24). Нажалост, много је оних који се не причешћују са овом љубављу. Такви личе на човека који је постио цео Ускршњи пост и на Васкрс дошао у цркву да се причести. Када је пак у храму угледао испред себе суседа са којим је у завади, толико се разгневио да је заборавио и место и свети час и јурну песницама на њега.

Људи који немају страха Божијег ни љубави према ближњем,

нису достојни да приђу светој тајни. Свети Апостол Павле јасно нам говори: „Али човек да испитује себе па онда од хлеба да једе и од чаше да пије. Јер који недостојно једе и пије, суд себи једе и пије не разликујући тела Господњег“ (1 Кор. 11, 28-29).

Дакле, нек испита себе сваки хришћанин, нек истражи сваки део свог живота, нек послуша унутрашњи глас савести који му јасно говори где је посрнуо и где је сагрешао. Покајање, искрена исповест свом свештенику свих грехова, великих и малих, затим одговарајући пост, топла и покајна молитва, љубав и измирење са свима са којима смо имали замерку, добра дела - предуслови су и препрема пред свето Причешће. Није тешко да обавимо ову припрему ако узмемо као одлуку и као циљ спасење душе и обновљење целог свог психофизичког бића.

Сви смо грешни и недостојни, али то опет нек не буде изговор да се удаљујемо од светог Причешћа. „Ако кажем да не прилази нико грешан - тада првог себе удаљујем од свете Трпезе, зато боље је да кажем - нек не прилази нико ко наставља да греша“ - пише нам св. Јован Златоусти.

Не заборавимо да је Христос дошао ради грешника и то је нагласио у проповеди, да није дошао да позове праведнике већ грешнике на покајање. Још је рекао и ово наш благи Спаситељ: „Ако не једете Тијела Сина Човјечијег а не пијете Крви Његове, нећете имати живота у себи“ (Јн. 6, 53). Нема, дакле, живота у себи хришћанин који се не причешћује, нема живот у Христу, тј. врлински, духовни, чист живот. Стога не може да задобије ни вечни живот који је ништа друго до наставак и продужење овог врлинског и светог живота. Свештеник се зато моли на служби да ово свето Причешће буде верни-

ма на отпуштење грехова и на живот вечни. Опроштај се даје најпре на светој тајни покајања и исповести, а светом тајном Причешћа се потврђује отпуштење грехова. Ове две тајне су повезане међу собом и црпе своју снагу из крсне жртве Христове. Човек који се причешћује сједињује се са Христом и стиче благодат Божију која га јача у борби да се одупре греху. Удаљујући се од греха истовремено бива ближи Богу и врлинским животом задобија Царство небеско. Зато се свето Причешће назива још и лек који побеђује смрт, тј. грех и дарује човеку вечни живот.

Велика је, стога, и вишеструка корист души која се причешћује. Свето Причешће се даје на освећење и просвећење и здравље душе и тела, на отпуштење грехова, на сачување од сваког утицаја ђаволског. „Бивамо страшни чак и демонима након светог Причешћа“ - сведочи нам св. Јован Златоусти - „Наш ум постаје бистар и чист као пламен а душа светлија и краснија од злата“ - наставља овај велики и златоусти Светитељ.

Света Литургија је један од највећих дарова Господњих човеку. На њој се тајанствено сједињујемо са Христом, и нема лепшег и светијег тренутка у животу хришћанина од онога када се достојно причешћује Телом и Крвљу Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа. Стога ујединимо наше молитве са свештениковим, да нам свето Причешће сваки пут када приступамо буде на корист и здравље душе да бисмо достојно стали са десне стране одабраних Његових.

Извори: Беседе св. Јована Златоустог на пророка Исаију и на Еванђеље по Јовану

припрема
монахиња Алексија
(Грабовчић)

О БАШТОВАЊУ

Приповедали су старци о неком баштовану који је сав плод свога труда давао за милостињу и задржавао само колико му је било неопходно. Потом му је сатана посејао помисао: „Стави на страну мало новца за себе, доћи ће старост, или болест и имаћеш потребу да трошиш.“

И заиста сабра и напуни земљани ђуп новцем. И онда се изненада разболи и загноји му се нога. Тада потроши сав новац на лекаре, али лека не нађе.

Потом дође неки путујући лекар и рече му: „Ако ти не буде одсечена нога, иструлиће ти цело тело.“ И он донесе одлуку да му лекар одсече ногу. Те ноћи, међутим, дође себи и покаја се због тога што је учинио. Тада устаде, заплака и рече: „Сети се, Господе, дела која сам раније учинио, док сам радио и давао браћи.“ Чим то изговори, јави му се анђео Господњи и рече му: „Где је новац који си сабрао и у кога се уздаш?“ Тада разумедо и рече: „Сагрешао сам, Господе, опрости ми и нећу то убудуће чинити.“ И у том тренутку приђе анђео његовој ноzi и она се одмах исцели.

Устаде у саму зору и оде у башту да ради. Стиже, наравно, по договору и лекар са инструментама да му одсече ногу. Рекоше му: „Од раног јутра је отишао да ради у башти.“ Зачуђени лекар тада оде у башту и када га угледа како копа земљу, поче славити Бога Који му је подарио здравље.

Из Ст̄аречника

ЧИСТА ИСПОВЕСТ

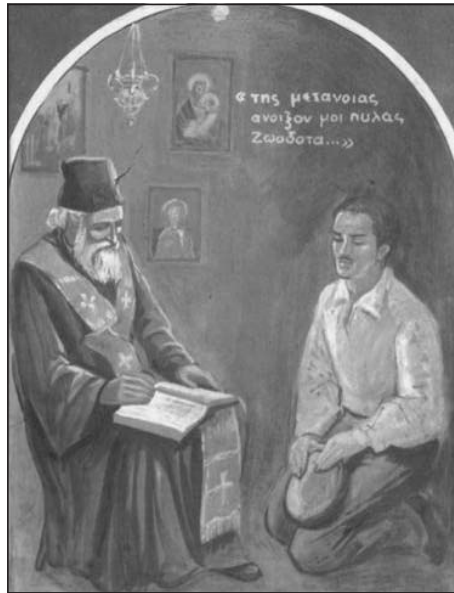

Који нам је онда први савет? Сви који смо претрпели неправду, да опростимо непријатељима за сопствено добро и да вратимо неправду назад. А други је овај: желимо ли да имамо користи од Пречистих Тајни као једанаест добрих Апостола и да немамо штете као зли Јуда, исповедајмо се чисто и причешћујмо се са страхом, трепетом и богобојажљивошћу, па ћемо се тако просветити. А ако ли одемо неисповеђени и гресима окаљани, а усуђујемо се да се причестимо Пречистим Тајнама, сами себи подмећемо ватру.

Ко зна, браћо моја, да ми каже је ли сунце светло или мрачно? Рекао бих да сви то знате, да је светло и да свагда сија. Има, међутим, неких животиња, слепих мишева и сова, које се како сунце изађе заслепе и помраче, па не виде, а прогледају када падне мрак. Тако је и са Пречистим Тајнама: доброга просветљују и чине га да је као ангел, а грешнога помрачују и чине га да је као ђаво, као што ни огањ не спаљује све, него злато још и просветљује и чисти. Постајемо зато и ми злато да бисмо се прочистили, а не будимо дрво па да сагоримо.

Од доласка свога овамо, Хришћани моји, много радости сам имао, али и једну велику тугу. Радост ми је што гледам вашу добру

намеру и добро покајање, а туга ми је што сам недостојан и што немам времена да вас све појединце исповедим, да ми свако каже своја сагрешења, а да ја њему кажем оно што ме Бог просветли. Желим, а не могу, дечице моја. Као када је отац болестан, а дете му иде да га овај утеши, па га овај у немоћи одгони - али како га гони? - сатрвенога срца! Хоће да га утеши, али не може. Али да не останете баш сасвим без ичега, рећи ћу вам ово: ако хоћете да исцелите своје душе, потребне су вам чети-

ри ствари. Да се нешто договоримо? Да све грехе које сте починили од рођења до данас ја узем на свој врат, а ваша благородност да задржи четири трице. И шта ћу урадити са њима? Имам једну јаму и бацићу их тамо. Шта је та јама? То је милост Христа нашега.

Прва трица је када желите да се исповедите, први темељ, и то што рекосмо да праштате својим непријатељима. Радите ли то? - Радимо, Свети Божји. - Бацили сте прву.

Друга је да нађете доброг духовника, писменог, врлог, да се исповедате и да му говорите све своје грехе. Ако имаш сто греха, па их деведесет девет кажеш духовнику, а један не откријеш, сви ти остају неопроштени. И када чиниш грех, онда се стиди, а не када се исповедаш - онда не треба да имаш икакав стид.

Једна је жена отишла да се исповеди неком подвижнику. Подвижник је имао врлог послушника. И каже подвижник свом послушнику: „Иди, да се жена исповеди.“ Послушник се удаљи толико да је могао да види, али не да и чује. Жена се исповеди и отиде. Послушник после дође и каза: „Старче, видех једно необично чудо. Док се жена исповедала, из ње излажаху мале змије. Видех како се једна велика држала и висила - изгледало је као да ће свакога часа изаћи, али би опет угмизала назад.“ Подвижник му рече: „Иди да је позовеш да се брзо врати.“ Послушник отиде и нађе је мртву, врати се и каза то своме старцу. А овај, не могући да разуме чудо, помоли се Богу да му јави да ли се жена спасила или је погинула. И појави се пред њим црна медведица и рече му: „Ја сам жена коју си исповедио. Нисам ти открила један смртни грех који сам починила и зато су сви моји греси остали неразрешени, па ми Господ заповеди да одем у геену да у векове горим.“ И тога часа изви се некакав смрад у виду дима и неста пред њим.

Зато, Хришћани моји, када се исповедате, говорите јасно све своје грехе. И пре свега, да кажете своме духовнику: „Духовниче

мој, погинућу јер не љубим Бога и своју браћу свим срцем својим као самога себе.“ И реците све за шта вас кињи савест - ако ли сте убили или блудничили, или се лажно заклели, или родитеље нисте поштовали. Ето је и друга трица.

А трећа је да када се исповедаш, а духовник те пита: „Зашто, дете моје, чиниш те грехе?“, ти да пазиш да не окривиш другога, него себе сама и да кажеш: „То сам урадио од свога злог произвољења.“ Тешко ли је да окривиш самога себе? - Није. То ти је трећа трица.

Имамо и четврту. Када ти духовник да опрост и отпуст да одеш, да се решиш тврдом вољом да пре пролијеш крв своју, него да погрешаш. Можеш ли то? - Могу. - Ето ти и четврте трице.

То су ти четири лека која помемусмо. Први је да праштате својим непријатељима, други да се чисто исповедате, трећи да осуђујете себе саме и четврти да се одлучите да више не грешите. А ако и не можете да се исповедате свакога дана, нека тога буде једном у недељи или једанпут у месецу, или бар четири пута годишње. И навикните своју децу од малена добром путу, нека се и она исповедају. Оно што вам дају духовници, четрдесет литургија, метаније, постови и друго нису лекови, него да вам се не догоди да и други пут паднете у грех. И ко сложи у срце своје ове четири ствари, у час тај да умре, спасава се, а без њих, и хиљаду добара да сатвори, гине.

Свети
равноапостолни
Козма Етолски

Лекџура: Родољуб Лазих

О ДВОЈИЦИ СТАРАЦА КОЈИ СУ ПОКАЗАЛИ ВЕЛИКО СТРПЉЕЊЕ ПРЕМА РАЗБОЈНИЦИМА

Неко од старца нам је испричао да му је једном, док су се код њега читали одломци из Отечника, дошао у посету други старац, веома познат по својим врлинама. Отачник је код њих била веома радо читана књига. Старац је волео да размишља о причама из ове књиге. Оне су му увек пружале надахнуће и помагале му да се, преко њих, вежба у свакој врлини. Када је страни старац стигао управо је читано о монаху код којег су дошли разбојници:

„Дошли смо да узмемо све што имаш у твојој келији.“

Он им је на то одговорио:

„Узмите, чеда моја, све што хоћете.“

Разбојници су узели све што су нашли, али су одлазећи заборавили једну мешину за воду која је била обешена о зид. Њу је старац узео и потрчао за разбојницима дозивајући их:

„Чеда моја, узмите од мене и ову мешину коју сте заборавили у мојој колиби.“

Оваква незлобивост старца дубоко је ганула разбојнике. Они су се покајали и старцу вратили све његове ствари. Још су, међу собом, рекли:

„Овај старац је заиста човек Божији.“ Када се завршило са читањем ове приче, гост се обрати авви домаћину:

„Знаш авва да ми је ова прича била од велике користи.“

„Како то?“

„Када сам некада живео у крајевима близу Јордана, прочитао сам ту причу, задивио се монаху и помолио е: „Господе, ти који си ме удостојио монашке схиме, благослови ме да следим пут овога старца.“ И како сам имао жељу да доживим искуство овог светог монаха десило се да су ме, кроз два дана, напали разбојници. Ја сам тада помислио хвала Богу, ево прилике да покажем плод моје жеље. Отворио сам врата и са радошћу примио разбојнике. Упалио сам светилник и почео да показујем све моје ствари. Још сам им и рекао:

„Не бојте се, имам наду у Бога да од вас нећу ништа сакрити.“

Они ме на то упиташе:

„А да ли ти имаш злато?“

„Да, имам три новчића“ отворио сам кутију која је стајала испред мене. Они су узели новчиће и у миру отишли.“

Игуман је тада упитао овог старца:

„Да ли су се икада вратили ти разбојници?“

„Не, и да Бог да да се никада не врате“ одмах одговори старац, „ја не желим да се они врате.“

Преподобни Јован Мосха
Духовни луџ (Лимонар)

Док смо боравили у Александрији отишли смо, поуке ради, у манастир авве Јована евнуха, који се налази на око тринаест километара од града, и тамо смо затекли веома остарелог монаха, који је скоро осамдесет година провео у манастиру, а био је веома милостив и то не само према људима, него и према бесловесним животињама, тако да нигде нисмо видели њему сличног.

Шта је то чинио старац?

Он није имао другог посла осим следећег: уставши рано ујутро обилазио је све псе у лаври, давао је ситне мрвице малим мравима, а пшеницу великим, квасио је двопек и разбацивао по дворишту да их позобају птице. Проводећи тако свој живот, он није оставио у манастиру ни врата, ни прозор, нити прозорчић, нити кандило, нити тањир и да се не удаљавам од моје приче набрајајући ствари, а да се није постарао о њима. Никада, чак ни на кратко време, он није имао ни књигу, ни новац, ни одела, него је све раздавао коме треба, а сву своју бригу је усмерио на вечна блага.

У жељи да се опише његово милосрђе и састрадавање о њему се причало да му је једном дошао неки сељак и затражио златни новчић на зајам. Међутим, како старац никада није имао златне новчиће, он пошаље сељака у суседни манастир да за њега узајми новчић. Затим му даде тај новчић, а сељак обећа да ће му га за месец дана вратити. Међутим, како су од тада прошле две године, а сељак дуг није враћао јер сам није имао ништа, старац га позове и рече му:

„Врати ми новчић, брате“.

„Бог зна да немам од куда да вратим“ одговори сељак.

„Нашао сам начин на који можеш да ми се одужиш“ предложи му старац.

„Све што заповедиш, реци ми и ја ћу учинити“ прихвати сељак

О АВВИ ЈОВАНУ ЕВНУХУ

мислећи да ће му старац дати неки посао.

„Кад год будеш слободан од посла твога, дођи овде и учини по тридесет дубоких поклона и ја ћу ти за њих платити по један кератио“.

Поред овога старац је сељака и хранио. Овај се сагласи са њиме и кад год је могао долазио је старцу и метанисао и увек би добијао да једе и пије, чак и по пет двопека да носи својим укућанима за храну. Сваки пут би му старац отписивао по једну керату. А када је сељак одрадио двадесет четири керата, који чине један златан новчић, старац му је узео меницу и отпустио га давши му још нешто на благослов.

Исти авва Јован евнух нам је испричао и следеће:

Када је био у Тиваиди у општежићу авве Апола, срео је младог монаха, чији је отац такође био

монах. Овај младић је дао завет да до краја свога живота не пије ни вино, ни воду, нити било какву течност. Узимао је дивље зеље, горке траве и нешто поврћа и све му је ово служило и као храна и као пиће. Његово послушање је било да пече хлеб у пећи. Чим је навршио три године у свом монашком подвигу, разболео се и отишао ка Господу. Пошто је у болести горео од високе температуре и патио се од непримерене жеђи, многи су га наговарали да попије мало вина, али брат никако није пристајао. Тада игуман манастира пошаље по доктора тражећи могућност да помогне страдалнику. Када је лекар дошао и видео у колико се тешком стању налази брат и он га замоли да узме мало вина, но све је било узалуд. Тада доктор замоли игумана:

„Донесите ми неко велико буре.“

Онда налије у њега четири кофe млаке воде и до пазуха спусти брата у њега тако да су га држали у води један сат. И овај свети старац, авва Јован, који се за ову прилику нашао крај болесника, нас је уверавао да је доктор, када су монаха извадили из воде, измерио количину воде у бурету и нашао да у њему недостаје читава једна кофа.

Ево како су живели велики пустињаци, колику су упорност имали у уздржању и подвигу, трудећи се Бога ради да би наследили вечно блаженство.

Исти овај авва нам је испричао и следеће:

У истом општежићу сам посетио и келију једнога старца и у њој видео камену плочу на којој је старац метанисао. Падајући на плочу рукама и коленима он је на местима где су је додиривале његове руке и колена, издубио плочу за читава четири палца. Толико је много метанија чинио.

Преподобни Јован Мосха
Духовни луџ (Лимонар)

Молила Господа два љубљена Његова ученика за пријестолу славе - а Он им дарова Чашу Своју.

Чаша Христова - то су страдања.

Чаша Христова пружа на земљи причесницима својим учешће у благодатном царству Христовом, на Небу за њих припрема пријестолу вјечне славе.

Сви смо ми без оправдања пред Чашом Христовом: нико се не може жалити на њу, одбијати је; зато што ју је Онај Који је заповједио да се она окуша Сам, прије свих, попио.

Дрво познања добра и зла! Убило си у рају родоначелнике наше, преластивши их прелестима чулне насладе и прелестима разума. Христос, испопител погинулих, донио је на земљу, нама, палим и изгнаним, Своју спаситељну Чашу. Горчином те Чаше истребљује се у срцу преступна, смртносна греховна настада: смирењем, које обилно из ње точи, умртвљује се горди плотски разум: ономе који је са вјером и трпљењем пије, враћа се живот вјечни који нам је одузет и који нам се одузима окушањем забрањеног плода.

Чашу Христову, чашу спасења примићу!

Чаша се прима када хришћанин подноси патње земаљске са мудрошћу смирења, позајмљеном из Јеванђеља.

Свети Петар са исуканим ножем крену да заштити Богочовјека окруженог злотворима; али, кротки над кроткима, Господ Исус, рече Петру: Задјени нож у корице; Чашу коју Ми даде Отац - зар да је не пијем?

И ти, када те окруже напасти, говори, на утјеху и окрјепљење душе своје; Чашу коју ми даде Отац - зар да је не пијем?

Горка је Чаша: само од погледа на њу губе се сви људски обзири. А ти замјени обзире вјером, и испиј храбро горку Чашу; њу теби нуди Отац свеблаг и премудри.

Нису фарисеји, Кајафа, или Јуда спремили њу, нити је Пилат и његови војници дају! Чашу коју Ми даде Отац - зар да је не пијем?

ЧАША ХРИСТОВА

Зло смишљају фарисеји, издаје Јуда, Пилат наређује незаконито убиство, извршавају га војници хегемона. Сви они припремили су себи неминовну погибију злодјелима својим: немој барем ти себи спремати погибију - исто толико неминовну - својим злупамтилом, жељењем и маштарењем о освети, негодовањем против непријатеља твојих.

Отац небески је свеомогућ, свевидећи: Он види твоје патње, и да је нашао да је потребно и корисно отклонити од тебе Чашу - неизоставно би то учинио.

Господ је - а то свједоче и Писмо и Црквена историја - у многим случајевима попустио невоље љубљеним Својим, и у многим случајевима је отклањао невоље од љубљених Својих, у складу са непостижним судбама Својим.

Када се пред тобом појави Чаша - не гледај на људе који ти је дају. Вазнеси поглед твој ка Небу и реци: Чашу коју ми даде Отац - зар да је не пијем?

Чашу спасења ћу да примим. Не могу да одбијем Чашу - залог небеских, вјечних блага. Апостол ме Христов на трпљење упућује: Многим невољама, говори он, слиједи нам ући у царство Божије. Зар да одбијем Чашу - средство за достизање, за развијање у себи тог царства! Примићу Чашу - дар Божији.

Чаша је Христова - дар Божији. Дарова вам се, писао је велики Павле Филипланима, Христа ради, не само у Њега да вјерујете, него и да страдате за Њега.

Ти примаш Чашу - наизглед из руку човјечијих. Шта се тебе тиче - да ли ти људи поступају праведно или незаконито? Твоје је да поступаш праведно, по обавези следбеника Исусова; твоје је

да са благодарјењем Богу, са живом вјером примиш Чашу и да је храбро, до дна, испијеш.

Када примаш Чашу из руку човјечијих, сјети се да је она - Чаша не само Невиног, него и Свесветога. Сјетивши се тога, понови за себе и за теби сличне страдалнике-грешнике ријечи блаженог и благоразумног разбојника, које је овај изговорио будући разапет надесно од разапетог Богочовјека: „Ми... достојно по дјелима нашим примисмо... Помени ме, Господе, када доћеш у царство Своје.“

Потом, обраћајући се људима, реци им (а ако нису у стању да разумију и приме ријечи твоје, онда, не бацајући бисере смирења пред ноге оних који их не могу оцјенити, реци мишљу и срцем): „Благословени ви, оруђа правде и милости Божије, благословени од сада па до вијека!“

Само тако ћеш испунити заповијест Јеванђеља, која говори: Љубите непријатеље ваше, благословите оне који вас проклињу.

Помоли се за њих Господу, да за невоље и увреде теби нанешене они буду награђени и пролазним и вјечним наградама, да им се оно што су над тобом извршили припише на суду Христовом као да је вршено да би водило до добродјетели.

Чак и ако твоје срце неће тако да поступа, присиљавај га, зато што само они који присиљавају своје срце на испуњавање Јеванђелских заповијести могу наслиједити Небо.

Ако нећеш тако да поступаш, то значи да нећеш да будеш следбеник Господа Исуса Христа. Помно се удуби у себе, и загледај се: да ниси случајно нашао неког другог учитеља, да му се ниси потчинио? Учитељ мржње је ђаво.

Ужасан је злочин вријећање, малтретирање ближњих: најужаснији злочин је убиство. Али онај који мрзи својег гонитеља, клеветника, издајника, убицу, памти им зло, свети им се - тога је гријех врло близу њиховом гријеху. Узалуд се сам себи и другима представља као праведник. Сваки који мрзи брата својега, човјекоубица јесте, вазвијести је љубљени ученик Христов.

Жива вјера у Христа упућује да се прими Чаша Христова; а Чаша Христова улијева у срца причесника својих наду у Христа: нада у Христа даје срцу снагу и утјеху.

Каква је то мука, каква је то адска мука - жалити се, роптати на с висине предодређену Чашу.

Грешни су пред Богом ропот, немање трпљења, малодушност, а посебно очајање - све су то генерисана чеда преступничког невјерја.

Грешан је ропот на ближње када су они оруђа наших страдања; тим је грешнији наш ропот ако се Чаша спушта према нама право са Неба, из деценице Божије.

Ко пије Чашу са благодарењем Богу, са благосилањем ближњих, тај је стигао у свештени покој, у благодатни мир Христов, од сада се он већ наслађује у духовном рају Божијем.

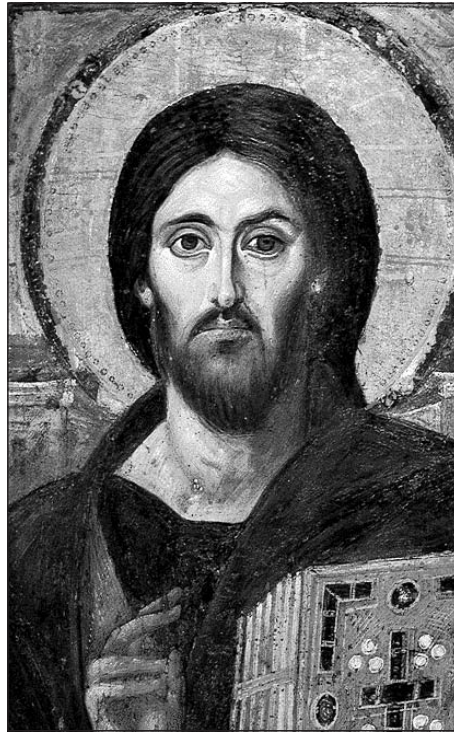
Сама по себи, привремена, пролазна страдања не значе ништа; ми им придајемо значај по мјери наше привезаности за земљу и све што је трулежно, по мјери наше хладноће према Христу и вјечности.

Трпиш горчину и одвратни укус љекарских смјеса; трпиш мучно резање и пржење обољелих дијелова тијела; трпиш дуготрајно измарање глађу, дуготрајно лежање у болничкој соби; трпиш све то - да би вратио изгубљено здравље тијелу које ће, након што буде залијечено, неизоставно опет обољети, неминовно умријети и разложити се. Потрпи онда и горчину Чаше Христове, која пружа исцјељење и вјечно блаженство души твојој.

Ако ти се Чаша чини неиздржива, смртоносна - тиме те она облишава: називаш се Христовим, а Христов ниси.

За истините сљедбенике Христове Чаша Христова - то је чаша радости. Тако, свети апостоли, након што бијашу бијени пред збором старца јудејских, иђаху, радујући се пред лицем читавог збора, јер се за име Господа Исуса удостојише бешчашће примити.

Чу праведни Јов горке вијести. Вијест за вијешћу долазила је да удари у његово тврдо срце. Посљедња је вијест била најтежа: поражени бијашу сви синови и све кћери његове насилном, изненадном, љутом смрћу. Од силне туге подера своје халине праведни Јов, посу главу пепелом, од дејства у њему живеће покорне вјере паде на земљу, поклонил се Господу и рече: Наг изиђох из утробе матери моје, наг ћу и да одем тамо; Господ даде, Господ и узме. Како се Господу изволи, тако и би; буди име Господње благословено во вјеки!

Повјери се, у простоти срца, Ономе код Којег су и длаке на глави твојој пребројане: Он зна које размјере мора бити дата теби цијелитељна Чаша.

Гледај често на Исуса: Он је пред убицама Својим као безгласно јагње пред онима који га стрижу: Он је предан смрти као невино јагње за клање. Не скидај са Њега очију својих - и твоја страдања ће се растворити, распршити, небеском, духовном сладошћу: ранама Исусовим исцјелиће се ране срца твојега.

„Зауставите се!“ рече Господ онима који су хтјели да Га заштите у врту Гетсиманском, а ономе који дође да Га ухапси исцјели одрезано уво.

Или ти се чини, успротиви се Господ ономе ко покуша да оружјем одврати од Њега Чашу, да не могу сада измолиши Оца Мојега, да Ми пошаље више од дванаест легиона анђела?

У вријеме напасти не тражи помоћи човјечије: не тражи драгоцену вријеме, не троши снаге душе своје на тражење те немоћне помоћи. Очекуј помоћ од Бога; по једном Његовом замаху, у своје вријеме, доћи ће људи и помоћи ти.

Ћутао је Господ пред Пилатом и Иродом, није изговорио никакво оправдање. И ти опонашај такво свето и мудро ћутање, када видиш да ти суде непријатељи твоји са намјером да те неминовно осуде, да ти суде само да би маском суда прикрили своју злу намјеру.

Било да дође са претходницом и најавом, са постепеним гомилањем густих тамних облака, било да дође изненада, ношена слијепим вихором - јавиће се пред тобом Чаша; говори тада о њој Богу: „Да буде воља Твоја“.

Ти си ученик, сљедбеник и слуга Исусов. Исус је рекао: Ако ли ко Мени служи, Мене да слиједи, и ондје гдје Ја будем, ту и слуга Мој да буде. А Исус је земаљски живот провео у страдањима; Он је био гоњен од рођења до гроба: Од самих пелена Његових, злоба Му је спремала смрт насилну. Чак ни када је достигла циљ се није заситила; само памћење о Њему она се труди да искоријени са лица земље.

Стазом привремених страдања у блажену вјечност су по Господовом трагу прошли сви избраници Његови. Немогуће је нама, пребивајући у плотским насладама, пребивати заједно са тиме и у стању духовном. Управо због тога Господ непрестано даје вазљубљеним Својим Чашу Своју, њоме подржава у њима умртвљеност за свијет и способност да живе животом Духа. Рече преподобни Исаак Сирин: „Човјек о којем се посебно брине

Бог познаје се по томе што му се непрестано шаљу невоље, патње и туге.“

Моли Бога да отклони од тебе сваку напаст, свако искушење. Не треба се дрско бацати у пучину невоља: то је гордо уздање у самог себе. Али када невоље дођу саме од себе - немој да их се препаднеш, немој да мислиш да су оне дошле случајно, стицајем околности. Не, оне су попуштене непостижним Промислом Божијим. Пун вјере и њоме рођених храбрости и великодушности, пливај неустрашиво кроз мрак и завијајућу буру према тихом пристаништу вјечности: тобом невидљиво руководи Сам Исус.

Благочестивим дубоким размишљањем изучи молитву Господњу, коју је Он приносио Оцу у врту Гетсиманском у многотешке часове који су претходили Његовом страдању и крсној смрти. Том молитвом дочекуј и побјеђуј сваку невољу. *Оче Мој, молио се Спаситељ, ако је могуће, нека мимо Мене прође Чаша ова; али не како Ја хоћу, него како Ти хоћеш нека буде.*

Моли се Богу да се удаље од тебе напасти, и у исто вријеме одричи се своје воље, као воље греховне, воље слијепе; предавај себе, душу своје и тијело, своју животну ситуацију, садашњу и будућу, предај срцу блиске ближње твоје вољи Божијој, свесветој и премудрој.

Бдите и молите се, да не упаднете у напаст; дух је бодар, али је плот немоћна. Када те окруже невоље, треба да учесташ молитве, да би привукао ка себи нарочиту благодат Божију. Само уз помоћ нарочите благодати можемо ломити све привремене и пролазне недаће.

Добивши с висине дар трпљења, помно бди над собом, да би сачувао, задржао при себи благодат Божију. Иначе ће се grijех неминувано поткрасти у душу или тијело, и отјераће од нас благодат Божију.

Ако пак по немарности пустиш у себе grijех, посебно онај којем је склона немоћна плот наша, који скрнави и тијело и душу; благодат ће да од-

ступи од тебе, оставиће те самог, обнаженог. Тада ће невоља, попуштена ради твојега спасења и усавршења, сурово навалити на тебе, сатријеће те тугом, учвијељеношћу, очајањем, као онога ко држи дар Божији без дужног поштовања према дару. Пожури тада да искреним и одлучним покајањем вратиш срцу чистоту, а чистотом дар трпљења; зато што он, као дар Духа Светога, почива само у чистим.

Свети мученици су пјевали радосну пјесму усред зажарене пећи, ходајући по ексерима, по оштрицама мачева, сједећи у котловима са врелом водом или уљем. Тако ће и твоје срце, када молитвом привуче благодатну утјеху, чувајући је код себе будношћу према себи, пјевати, усред несрећа и јада љутих, радосну пјесму хвале и благодарења Богу.

Ум, очишћен Чашом Христовом, постаје гледалац духовних виђења: он почиње да види свеобухватни, за плотске умове невидљив Промисао Божији, да види закон труљења у свему што је тру-

лежно, види свима блиску, необухватну вјечност, види Бога у великим дјелима Његовим - у стварању и препороду свијета. Живот земаљски за њега ће изгледати као брзопролазно скитање, његови догађаји - као сновиђења, блага његова - као краткотрајне илузије за очи, као краткотрајна, погубна прелест за ум и срце.

Какав је плод привремених и пролазних невоља, шта оне доносе за вјечност? Када је светом апостолу Јовану било показано Небо, један од небеских становника га је, показујући на безбројни скуп свјетлосних бјелоризаца који пред пријестолом Божијим празнују своје спасење и блаженство: Ови обучени у бијеле ризе, ко су, и одакле дођоше? - И рекох му, говори Јован Богослов: Господе, ти знаш. Тада становник неба рече Богослову: Ови су они који дођоше од муке велике и испраше ризе своје, и убијелише ризе своје у крви Јагњетовој. Тога ради су пред пријестолом Божијим и служе Му дан и ноћ у храму Његовом: Онај Који сједа на пријестолу уселиће се у њих. Неће више огладњети, нити ожедњети, неће више на њих пасти сунце нити икаква друга жега; јер ће их Јагње Које стоји насред пријестолу напасати, и упутиће их на источнике живе воде, и отраће Бог сваку сузу са очију њихових.

Отуђење од Бога, вјечна мука у аду, вјечно општење са ђаволима и ђаволиким људима, пламен, студен, мрак пакла - ето шта је достојно да се назове невољом! То је тачно - невоља велика, ужасна, неиздржива.

Великој вјечној невољи приводе земаљска наслађивања.

Од те невоље нас чува, спасава Чаша Христова, када је онај који је пије - пије са благодарењем Богу, са славословљем свеблаготворног Бога, Који човјеку у горкој Чаши пролазних невоља даје бескрајну, вјечну Своју милост.

Светитељ ИГЊАТИЈЕ
(Брјанчанинов)
епископ Ставропољски

О АЛЕКСАНДРИЈСКОЈ ДЕВИЦИ КОЈА ЈЕ КРШТЕНА ПОМОЋУ АНГЕЛА

Причали су нам авва Теона и авва Теодор да је у време патријарха Павла у Александрији једна девица остала сироче, а да су њени родитељи били веома богати.

Једног је дана ова девица на имању које су јој родитељи оставили (постојале су и велике парцеле у градским парковима) угледала неког човека који је хтео да се обеси. Потрчала је к њему и рече:

„Шта то чиниш добри човече?“
„Остави ме жено и радуј се, а ја се налазим у великој невољи.“

„Реци ми истину о себи, можда бих могла да ти помогнем!“

Он јој на то рече:

„Налазим се у великим дуговима и много ме муче они којима сам дужан. Зато сам одлучио да брзо умрем, јер више не могу поднети овај ужасан живот.“

„Молим те, узми све оно што имам, раздужи се, само немој да се убијеш“, рече му она.

Он онда узео све имање њено и раздужи се. Како је, међутим, она ради овога остала у материјалним тешкоћама, а није постојао нико да о њој води рачуна јер више није имала родитеље, због нужде је почела да блудничити.

Многи који су је познавали, а такође и њене родитеље, говорили су:

„Ко зна суд Божији и због чега је ова душа толико пала.“

После неког времена, она се озбиљно разболела и дошла у покајање. Зато је замолила своје суседе:

„За име Божије, спасите моју душу и приморајте свештеника да ме крсти.“

Сви су јој, презревши је, рекли: „Ох, зар ће свештеник прихвати ти тебе блудницу?“

Она је зато запала у велику тугу. У оваквом стању њој се појавио ангео у лику човека којег је она некада спасла и рекао јој:

„Шта је то са тобом?“

„Желим да постанем хришћанка, а нико не жели да разговара са мном“ одговори она.

„Заиста желиш да будеш хришћанка?“ упита је ангео.

„Да, молим те, учини ми то.“

„Не брини се! Довешћу људе који ће те одвести у цркву.“

Затим је довео двојицу „људи“, они су такође били ангели, и сви заједно отидоше у цркву. Тако су ангели узели на себе лик неких становника тога града. Онда су они позвали клирике ради крштења. Они су их упитали:

„Да ли ваша љубав гарантује за ову жену да је крстимо?“

„Да“, одговорише они.

Онда су је клирици крстили у име Оца и Сина и Светога Духа. Лош су је обукли у светле хаљине новокрштенога. Тако је она у све-

тло обучена дошла својој кући, док су ангели постали невидиви.

Када су је суседи угледали овако светло обучену као новокрштену, упитали су је:

„Ко је то тебе крстио?“

„Дошли су неки, одвели ме у цркву и замолили клирике да ме крсте.“

„А који су то били?“

Пошто она није могла да објасни који су то били и ништа није могла да објасни, они отидоше код епископа и обавестише га о овом. Епископ је онда позвао све оне који су били надлежни за крштавање и упитао их:

„Да ли сте ви крстили ову особу?“

Они су га обавестили да су тај и тај становник града гарантовали за њу. Тада је епископ позвао те грађане и упитао их да ли су они дали јемство за њу.

„Нити је знамо, нити познајемо, нити знамо ко је њу крстио.“

Епископ је из свега закључио да је по среди био Божански догађај. Зато је њу позвао и упитао:

„Реци ми, кћери моја, шта си ти тако значајно учинила у твом животу?“

„Шта сам ја блудница и сиротица могла добро да учиним?“

„Зар се не сећаш да си бар једну добру ствар учинила?“

„Не, не сећам се. Сећам се само да сам спасла једног човека који је хтео да се обеси јер су га прогањали његови зајмодавци. Дала сам му све своје имање и тако га ослободила.“

Рекавши ово, она је починула у Господу слободна од свих њених свесних и несвесних грехова. Онда је епископ прославио Бога рекавши: „Праведан си, Господе, и прави су судови Твоји.“

Преподобни Јован Мосха
Духовни луџ (Лимонар)

О НИКИТИ ЗАТВОРНИКУ, КОЈИ ПОСЛЕ БЕШЕ ЕПИСКОП НОВГОРОДА

Беше у дане преподобног игумана Никона брат један по имену Никита. Он, желећи бити слављен од људи, замисливши велико дело не Бога ради, поче да моли игумана да ступи у затворништво. А игуман му забрањиваше говорећи: „О чедо, нема ти користи да беспослен седиш, зато што си млад; боље ти је да останеш међу братијом и двориш их, и неће ти се ускратити твоја плата. Сам си видео брата нашег, светог Исаакија Пештерника, како беше прелаштен од бесова. Само га је велика благодат Божија спасла ради молитава преподобних отаца Антонија и Теодосија, који све досад многа чуда чине.“ А Никита говораше: „Нипошто се нећу преластити таквом ствари. Молим од Господа Бога да и мени пода дар чудотворства.“ Одговарајући Никон му рече: „Преко твоје моћи ти је мољење; пази, брате, да се не узнесеш и паднеш. Наша смерност ти налаже да служиш светој братији, и ради њих ћеш бити увенчан због послушања твога.“ Али Никита се никако не обазре на то што говораше игуман, него како хтеде, тако и учини, зазида за собом врата и тако остаде не излазећи.

После не баш много дана беше прелашћен од ђавола. У време свог појања, наиме, чу глас како се моли са њим и осети неизрецив миомир, и тиме се прелести говори у себи: „Кад ово не би био анђео, не би се молио са мном, ни-

ти би било мириса Духа Светога.“ И поче да се прилежно моли, говорећи: „Господе, јави ми се Ти сам јасно, да Те видим.“ Тада му дође глас: „Нећу ти се јавити, пошто си млад, да се не би узнео и пао.“ А затворник са сузама рече:

„Нипошто се, Господе, нећу преластити, јер бејаш научен од игумана мога да се не обазирем ка ђаволој прелести, а ти шта год ми кажеш учинићу.“ И тада душепогубни змај, добивши власт над њим рече: „Није могуће човеку који је у плоти да ме види, и зато ћу послати анђела свога да остане

с тобом, а ти чини његову вољу.“ И одмах стаде пред њега бес у лику анђела. Монах му се павши поклонил као анђелу. И рече му бес: „Ти се немој молити, него читај књиге, и тако ћеш се наћи да беседиш са Богом, и из њих ћеш моћи дати корисну реч онима који ти буду долазили. А ја ћу стално молити Творца свога за твоје спасење.“ Преластивши се, монах се никако не мољаше, него приону на читање и учење, видећи беса како се непрестано моли за њега, и радоваше му се као анђелу који чини молитву за њега. Онима који му долажаху бесеђаше о душевној користи, и поче да пророкује, па наста о њему велика слава, тако да се сви дивљаху збивању према његовим речима.

Посла тако Никита код кнеза Изјаслава говорећи: „Данас би убијен Глеб Свјатославић у Заволочију, брзо пошаљи сина свога Свјатополка на престо Новгорода.“ Како рече, тако и би: за неколико дана се сазна за Глебову смрт. И отад се затворник прочу као пророк, и пуно га слушаху кнежеви и бољари.

Бес не зна оно што ће се десити, него оно што сам учини и научи зле људе - да убију или украду - то он и објављује. Кад долажаху код затворника да чују од њега утешну реч, бес, тобожњи анђео, говораше му све што се преко њега дешавало, он пророковаше, па то и биваше.

И нико се не може надметати са њим у књигама Старог Завета, јер га читавог наизуст знаше: Постање, и Исход, Левите, Бројеве, Судије, Царства и сва пророштва по реду, и све књиге јудејске зна-

ше добро. А Еванђеље и Апостол, у благодати предате нам свете књиге на утврђивање наше и подуку, њих никад не хтеде ни да види, ни да чује, ни да чита, ни ти даде другима да му о њима говоре. И свима према томе би јасно да је прелаштен од врага.

И то не трпљаху они преподобни оци: Никон игуман, Јован који после њега беше игуман, Пимен Испосник, Исаија који беше епископ града Ростова, Матеј Прозорљиви, Исаакије свети Пештерник, Агапит Лекар, Григорије Чудотворац, Николај који беше епископ Тмурокана, Нестор који написа летопис, Григорије, творац канона, Теоктист који беше епископ черњиговски, Онисифор Прозорљиви. Ови сви богоносци дођоше код прелаштенога и помоливши се Богу, отераше беса од њега, те га више не виђаше. Изведоше га напоље и испитиваху га о Старом Завету, хотећи да од њега шта чују. А он се куњаше да никада није читао књиге: он који беше наизуст знао јудејске књиге, сад ни једне речи не познаваше и, просто речено, ниједну (писмену) реч не знаде, а блажени га оци једва научише писмености.

И отад се предаде уздржању и послушању, и чистом и понизном животу, тако да све превазиђе врлином; доцније га поставише за епископа Новгорода због његове превелике врлине. И многа чуда он учини: кад једном беше суша, помоли се Богу и сведе кишу са неба, и пожар у граду угаси. И сад га са Светима поштују, светог и блаженог Никиту.

ЖИВОТ ХРИСТОВ КАО ПРИМЕР

Када је Господ, браћо моја, крштен у реци Јордану од Часнога Претече, почео је да проповеда свету да се покаје и крсти у име Оца и Сина и Светога Духа. А желећи да искорени свако неверје и свако зло из људских срца, он није употребио новац и дукате, као што то чине јеретици и како ће чинити антихрист, него поче да чини чуда како Богу и доликује, да лечи слепе и глуве, губаве и демонизоване и, што је веће од свега, да васкрсава мртве. Он васкрсе и Лазара који је четири дана провео у гробу и који је проживео још тридесет година после васкрсења и постао архијереј. И гледајући Христа нашега где јасно чини чуда, људи схватише да је Он Бог, јер једино Бог има власт да заповеди мртвима и да васкрсну.

Беху тамо хиљаде људи који су поверовали и крстили се. Поверовали су и неки Јевреји, али највећи међу њима, књижевници и фарисеји, не само да нису поверовали, него су пустили још и ђавола у своја срца, како га и данас имају, и намерили се да разапну нашега Христа.

У Велики Четвртак навече, Господ је, знајући као срцезналац,

све што има да се збуди, па и злобу свештеничку и Јудину, узео и опрао ноге светим Апостолима, да теби да пример како се, макар и цар био, увек смираваш и поштујеш онога сиромаша, да га држиш бољим од себе и не презириш га, јер сутра ћеш тога сиромаша, наог, гладног и презреног, видети где се радује у рају, а ти ћеш да одеш у геенски огањ.

Господ седе и поучи свете Апостоле, па им откри смисао много чега. Уз остало, рече им и ово: „Знајте, ученици моји, да ће Ме један од вас, Јуда, продати Јеврејима за три дуката и Јевреји ће Ме исмејати, извређати, избити и распети. Али не тугујте, ученици моји, јер Ја ћу се Својом вољом распети како бих распео грех и ђавола, а у трећи дан ћу васкрснути да бих људима дао живот. И Моје васкрсење донеће радост небу и целоме свету, а биће јед и мач двосекли у срца јеврејска и ђаволова.“

Желећи да нам да живот вечни, небеску храну, Господ узео хлеб и вино и благослови их, учинивши их Пречистим Тајнама, свесветим Телом и Крвљу Својом, те причести дванаесторицу Апостола. Једанаесторица Апостола, како се причестише Пречистим Тајнама са добром намером и произвољеном, просветише се, озарише и постадоше мудрим учитељима света и том благодаћу говораху све језике света, па и овде проживеше добро, а отидоше и у рај да се свагда радују.

Свети
равноапостолни
Козма Етолски

СНАГА МОЛИТВЕ

Добитник Нобелове награде, проф. др. медицине Алексис Карел, назива молитву најмоћнијим обликом енергије. По њему, то је снага једнако стварна као и сила теже. Након њега је чувени амерички научник др. Х. Ј. Ствел, у једном чудесном открићу, измерио моћ молитве.

„Био сам цинични атеиста... Једног сам дана радио у великој патолошкој лабораторији једне клинике. Бавио сам се задатком како да измерим таласну дужину и јачину зрачења људског мозга.

Хтели смо истраживати шта се догађа у људском мозгу кад човек прелази из живота у смрт. Изабрали смо једну жену која је боловала од смртоносног рака мозга. Жена је била духовно, психички потпуно нормална. Гледајући уопштено, управо је изненађујућа била њена животна ведрина, при њеном безнадежном телесном стању. Знали смо да је на умору. И она је то знала. Такође смо знали да се ради о жени која је живела са вером у свог Спаситеља Христа.

Непосредно пре њене смрти, сместили смо у њену собу високо осетљив апарат за снимање. Тај апарат требало је да нам покаже шта се одиграва у њеном мозгу у последњим минутима. При томе смо још на кревет сместили мали

микрофон да би смо могли чути шта говори, уколико уопште још буде могла дати какав знак живота.

За то време сместили смо се у собу до њезине. Било нас је петоро трезвених научника. Међу нама ја сам био најтрезвенији и најтврђи. Пуни ишчекивања и унутрашње напетости, стајали смо испод својих инструмената. Казаљка је стајала на нули и могла је показивати све до 500 ступњева у позитивном вредновању на десно и 500 ступњева у негативном вредновању на лево. Пре неког времена, помоћу истог апарата, мерили смо емисију једне радио станице чији је програм био одашиљан у етар јачином од 50 kW. Радило се о поруци која је морала бити пренесена око читаве кугле земаљске. Тим мерењем установили смо вредност од девет степени позитивног мерења.

Учинио нам се да је болесници дошао последњи тренутак. Одједном смо зачули како је почела молити и славити Бога. Молила је Бога да опрости свима људима који су јој у животу учинили неправду. Тад је изразила своју чврсту веру у Бога речима: „Знам да си Ти једини поверљив извор снаге за сва Твоја створења и то ћеш остати“. Захваљивала Му је за снагу којом ју је носио читав њезин живот, као и за сигурност што сме бити Његово власништво. Сведочила Му је да њена љубав према Њему упркос свој патњи, није постала мања. У тренутку кад је говорила о опроштају својих грехова кроз Исусову жртву,

из њених речи одјекивала је неописива срећа. Коначно, захватила ју је радост при помисли да ће ускоро смети гледати свога Испушитеља.

Потресени стајали смо пред својим апаратом. Већ смо и заборавили да смо заправо хтели истраживати. Погледали смо се и при том се нисмо стидели својих суза. Толико сам био захваћен тиме што сам чуо, да сам морао плакати, како од свог детињства нисам чинио.

Изненада, док је жена још молила, чули смо на свом инструменту неки тон који је туцкао. Кад смо погледали, видели смо да је казаљка показивала 500 ступњева позитивно и непрестано ударала на границу апарата.

Наше су мисли сустизале једна другу. Техничком мерењем сад смо по први пут открили невероватну стварност: мозак умируће жене, која је била молитвом сједињена с Богом, развио је снагу која је била 55 пута јача од снаге зрачења оне светске радио станице!

У том тренутку почео се рушити мој атеистички поглед на свет. Стајао сам пред лицем свезнајућег Бога. Потпуно ми је смешном постала моја невера. Тако сам постао сретан Христов слобедник...“.

Из књиге
*Помоћ из оног страног и
ишћа може молићива,*
Рхом Верлаг, Биетигхеим

УСКА ВРАТА

Један подвижник био је одговоран за другог подвижника, који је боравио у келији десет миља удаљеној од његове. Помисао му рече да једном позове брата да дође да узме хлеба. Али с друге стране је размишљао: „Зар да приморам брата да се мучи ходајући десет миља зарад хлеба? Боље да му ја однесем пола хлеба.“ Узме хлеб и оде у келију свога брата.

Идући путем, ударио је прст на ноzi. Потече крв и он заплака од бола. Изненада се појави анђео. Рече му: „Зашто плачеш?“ „Повредио сам прст и боли ме“, одговори монах. „И због тога плачеш?“, рече анђео. „Не плачи, јер се и кораца које чиниш Господа ради рачунају и пред Богом су достојни велике плате. Ето, пред твојим очима - да знаш - узимам твоју крв и носим право Богу.“

Тада он заблагодари и настави пут према своме брату. Даде му половину хлеба и описа му човекољубивост Божију. Потом се врати у своју келију.

Прође један дан, а он узе другу половину хлеба и пође другом монаху. Али догоди се да и други брат, монах, трудећи се да га подражава, учини то исто и крене код другог монаха. Среташе се на путу. Први проговори онај монах који је први учинио добро: „Имао сам благо и ти тражиш да ми га опљачкаш?“ А други одговори: „Где си видео да пише да на „уска

врата“ (Мт. 7, 13) можеш само ти да уђеш? Пустите и нас да заједно с тобом на та врата уђемо.“

Изненада, док су они разговарали, јави се анђео Господњи и рече им: „Ова ваша препирка као мирис миомира узвисује се до Бога.“

Из Сѣаречника

ТРОЈИЦА БРАЋЕ

Тројица браће једном пођу у жетву. Преузели су на себе одговорност да ће пожњети шездесет бразди обрађене земље. Првога дана разболе се један од њих и врати се у келију. Један од преостале двојице рече другоме: „Ето, брате, видиш да се наш брат разболео; напрегни ма-

ло своју помисао, то исто ћу учинити и ја, како бисмо били уверени да ћемо његовим молитвама да пожњемо и његов део.“

По завршетку жетве, када су пошли да узму плату, позваше брата рекавши му: „Дођи, брате, да узмеш своју плату.“ А онај рече: „Коју плату да узмем, када нисам жњео?“ „Твојим молитвама“, рекоше му, „пожњевен је и твој део, па дођи да узмеш плату.“ И разви се велика расправа међу њима: један је говорио „нећу да узмем“, а друга двојица нису хтели да одустану од тога да он треба да узме плату. Напослетку одоше да то питање расправи један велики старац.

Брат рече: „Оче, пошли смо сва тројица у жетву. Када смо дошли на њиву, још првога дана сам се разболео и вратио у келију, а нисам радио ни један једини дан. Сада ме браћа доводе у незгодан положај, јер кажу: „Узми плату за оно што ниси пожњео.“ А друга двојица рекоше: „Сва тројица смо пошли да пожњемо шездесет бразди. Да нас је било тројица, не бисмо могли да завршимо толики посао. Али молитвама нашега брата нас двојица смо брзо завршили сав посао. Кажемо му: „Узми своју плату“, а он неће.“

Када то старац чује, задиви се и рече свом саподвижнику: „Удари у клепало да се саберу сва браћа.“ Када сви дођоше, старац им рече: „Дођите браћо, чујте данас праведан суд“, и исприча им целу причу. Они одредише да онај брат узме плату и да са њом чини што год жели. А брат оде са сузама и болом у души.

Из Сѣаречника

ЧУДО СЯ ДЕЦОМ КОЈА СУ У ИГРИ СЛУЖИЛА СВЕТУ ЛИТУРГИЈУ

Бивши управник земаља Африке, христољубиви господин Георгије, који је посебно уважавао монаштво и био сажалив према сиротињи, а сам је обилно поседовао све добродетели које су Богу миле, испричао нам је да у његовој постојбини, а био је из Апамије, друге сиријске покрајине, постоји село Гонаг које је четрдесет миља удаљено од града Торакса. У области тог села, на удаљености од једне миље, нека деца су напасала стадо. И, као што се то обично дешава са децом, зажелеше да се мало поиграју. Док су се играли, рекоше међу собом:

„Хајде да служимо Литургију и да принесемо просфоре.“

И како се овај предлог свима допао, одредише једног међу собом који ће тобож бити свештеник и другу двојицу која ће тобож бити ђакони. Онда сви заједно дођоше до једног равног камена где и почеше да се играју. На камен, као на жртвеник, положише хлеб, а вино у један земљани суд. Испред камена стаде један дечак који је имао улогу презвитера, а друга двојица са стране имајући улогу ђакона. Док је „свештеник“ узносио молитву светог приноса, „ђакони“ су махали својим појасима уместо рипидама. Десило се да је „свештеник“ знао тачно и напамет молитву светог приноса, јер је био обичај да дечасти стоје испред олтара, док свештеник наглас узноси ову молитву, па су је тако могли да чују и да је запамте.

После свештеника, пре свих осталих лаика, причешћивали су се дечасти.

Пошто су дечасти у игри извршили све како треба по црквеном поретку, пре него што су се дотакли освећеног Агнеца да га раз-

дробе, са неба је сишао огањ који је сагорео освећене Дарове, чак је сагорео и онај камен тако да није остао ни најмањи траг нити од камена, нити од онога што је освећено на њему. Када су ово видели, дечасти су као мртви пали на земљу немајући више моћи ни да се покрену, ни да призову икога у помоћ. Како се увече у одређено време нису вратили у село јер су без икаквих осећаја лежали на земљи, родитељи су кренули из села

да виде зашто се деца не враћају. После дугог тражења, нашли су их расуте по земљи без могућности да распознају своје родитеље и разумеју шта су их они питали. Видевши их тако ни живе, ни мртве, свако је узео своје дете и однео у село. Сви су они били крајње забринути видевши своју децу у таквом стању. Остатак дана, као и целу ноћ, родитељи су дечацима постављали питања, али ни су могли да добију никакав одговор. Тек сутрадан дечасти су почели, мало по мало, да долазе к себи, а онда су испричали шта су учинили и шта им се десило. Тада су их родитељи и остали становници села одвели до места где се све одиграло, али сем трагова ватре, тамо ништа друго нису нашли. Затим су отишли у град и о свему обавестили месног епископа. Овај је, задививши се озбиљношћу онога што се десило, одмах кренуо на место догађаја. Тамо је саслушао све оне дечаке и својим је очима видео трагове небеске ватре. Тада је на том месту саградио прелепи манастир и све оне дечаке задржао у њему. А на месту где је сишао небески огањ саградио је храм и на остацима оног камена поставио свети жртвеник.

Исти овај христољубиви кир-Георгије, који нам је о овом догађају причао, казао нам је да је у поменутом манастиру упознао монаха - једнога од оних дечака који су били учесници чудесног догађаја.

Преподобни Јован Мосха
Духовни луџ (Лимонар)

СТРАХ ОД СУДА БОЖИЈЕГ

(Насѡавак са 5. сѡране)

Зато, молим вас, пожуримо. Јер журба нам је потребна, велика нам је журба потребна, да бисмо достигли, и да не бисмо, куцнувши у двери, чули и ми: *Не ѡзнајем вас* (Мт. 25,12)! Освестимо се, колико ми гњевимо Господа! Он нас обасипа добротинама, а ми се свакодневно показујемо незахвалнима. Он нас обасипа милосрђем, а ми одбацујемо Његову милост. Он нас храни, штити, промишља о нама, а ми свакодневно преступамо заповести Његове; не осећамо стида. Застидимо се, браћо, јер је време близу. Приближио се дан, када треба да Му положимо рачун за сав живот свој. Прекратимо смех, да не бисмо плакали горко. Престанимо са псовкама, увредама и мржњом према браћи. Престанимо са раскалашним и блудним животом. Проводимо време у молитвама, у посту, у покајању и многим сузама. Покажимо пред Богом да мислимо о дану суда, да нам је грех омрзнуо. Потрудимо се овде мало, да тамо не бисмо били кажњени много. Потрудимо се за време, да се не бисмо мучили вечно. Крај близак, страх велики, и нема никога ко би нас ослободио. Сваки ће тражити време које је рђаво расточио, и неће га наћи. Тешко небрижљивом, зато што ће, горећи у пламену, тражити кап воде, и неће добити. Тешко невернику, зато што ће се подвргнути вечној казни. Тешко ономе који се не каје, јер одлази строгоме Судији. Тешко ономе који се не жури, зато што се предаје у руке немилостивих демона. Ко изгуби златицу, наћи ће другу, а ко изгуби време, не налази друго у заману (Јефрем Сирин).

Суд Божји треба стално имати на уму и за њега се припремати

Блажена је душа која дан и ноћ нема друге бригае, осим ове једне: како ће у онај велики дан, кад сва твар стане пред Судију, положити рачун о делима својим, и без муке одговорити за живот свој. Ко има пред својим очима онај дан и час, и увек мисли о оправдању на непогрешном суду, тај или никако неће сагрешити, или ће сагрешити веома мало; зато што ми грешимо због одсуства страха Божјег у нама. А у коме је јасно исписано чекање страшног суда, томе страх што живи у њему не даје времена да пада у грех или у непромишљене помисли. Зато се сећај Бога и имај у срцу страх Божји (Василије Велики).

Замислимо да је суд већ наступио. Нека сваки испитује своју савест и замисли да је Судија већ дошао, и да се све открива и постаје јасним, и да ћемо ми не само предстати на суд него ћемо бити и укorenени. Зар не црвените? Зар се не узбуђујете?

Па ако и сада, кад још није наступио дан суда, када смо га се само сетили у мислима, савест нас осућује, то шта ће бити са нама, када он стварно наступи?

Зато да увек мислимо о суду Христовом, и на тај начин моћи ћемо постојано да живимо у до-

бродетељи. А онај који одбацује од своје душе мисао о овом дану срља у пропаст, слично коњу који је збацио ђем (Златоуст).

Суд Божји припремљен је и све је готово, само се час суда не зна.

Спремај се и ти, да те не затекне неспремног. Очишћавај своју савест топлим покајањем. Смири се, моли се умилно Судији, док те не позове на свој суд. Моли Га сад, докле ти даје времена; сада се поправљај, док је време повољно и дан спасења (II Кор. 6,2); сад плачи, док су корисне сузе; сад се кај, док Он прима покајање. Јер онда неће бити места покајању, ни сузама, ни плачу (Тихон Задонски).

Човек треба вазда да се држи тако, као да је на суду Божјем (ава Агатон).

Свако јутро, кад устанеш од сна, сети се да ћеш дати одговор Богу за свако дело своје, и нећеш сагрешити пред Њим: страх Његов уселиће се у тебе.

Свакога дана припремај се да станеш пред Бога, и тако ћеш сваког дана творити вољу Његову...

Онога ко свима својим поступцима припрема себе за одговор на суду Божјем, Бог очишћава од грехова својим Промислом и својом помоћу... (ава Исаија).

Суд Божји приближава се

Пред потопом људи су јели, пили, женили се и уживали. Све њихове мисли биле су уперене на угађање телесним жељама. Изненада дошла је вода и подавила све. Тако и сад људи једу, пију, шетају, жене се, уживају, предани разним забавама, а не обраћају пажњу на дела Господња и на судове Његове. И неочекивано јекне громогласна арханђелска труба: *Ево иде Судија, усѡајите мрѡви на суд* (Мт. 24,30-31). По данашњем небрижном и телесном начину живота закључујемо да је близу дан Господњи (Тихон Задонски).

Азбука сѡасења

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

Уређује:

О. Златко Богдановић

ИЗ ВИЗАНТИЈСКОГ ПРЕДАЊА

АНЂЕО БОЖИЈИ ЧУВА СВЕТУ СОФИЈУ

Када је започео градњу Свете Софије, цар Јустинијан позвао је једног дана све раднике за трпезу. Главни мајстор је имао једно дете, дечака од дванаест година, којем је наредио да чува алат док се он не врати.

Онде где је седело дете близу алата, где, одједном појави се пред њим један младић у свечаној и белој одећи и са лицем које је светлело као сунце. Изгледао је као царски посланик. На лицу му се одражавала озбиљност.

- Зашто су радници напустили градњу Божију и отишли да једу и пију? - запитао је дете непознати великаш.

- Господине, брзо ће се вратити.

- Иди и позови их да се брзо врате и наставе градњу.

- Господине, бојим се да идем, страх ме је да се не би загубио алат мог оца.

- Иди, а ја ти обећавам именом Свете Софије, која се сада гради, да нећу отићи одавде док се не вратиш, јер ме је послао Бог овде за чувара.

Дете отрча за царску трпезу и каза оцу наредбу коју му је дао непознати великаш, а мајстор све то пренесе цару.

Зачуди се цар Јустинијан па нареди једном војнику да оде да види о чему се ради.

Војник оде одмах тамо где је био алат мајсторов, али не нађе никога да га чува и вративши се то пренесе цару.

Тада сазва цар све великаше из палате и показа их једног по једног детету да би му рекло који је од њих био тамо.

- Цар, ниједан од ових твојих великаша није био - одговори дете. Онај господин је био у свечаној и белој одећи и са тако лепим и светлим лицем, слично којем још нисам видео.

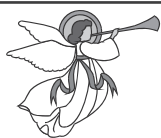
Разумео је коначно Јустинијан о чему се ради, и дирнут рече са поштовањем:

- Истина. Анђео Божији се јавио детету и наредио му да позове мајсторе. Хвала ти Свемоћни Боже што си ми показао Своју љубав и објавио ми име цркве. За-

хваљујем Ти још што си послао свог Анђела, чувара цркве за векове векова.

Детету цар нареди да се не враћа поново близу цркве и позва Патријарха, епископе и царске великаше да се саветује. Сви су се сложили да дечак не иде по други пут у цркву, како би га и даље чекао анђео и да би и даље чувао цркву, баш онако како је обећао дечаку. Цар даде дечаку пуно дарова, учини га богатим и посла га да проведе живот у изобиљу заједно са оцем на острвима, а анђео Божији и дан данас верно чува Цркву Свете Софије.

*Превод са грчког из старе
чешке за основце:
мон. Алексија (Грабовчић)*

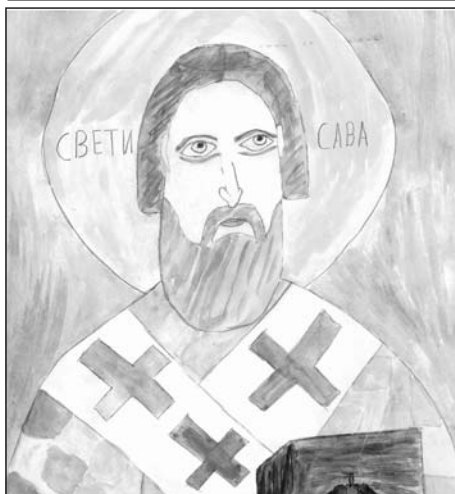

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

МОЈЕ КЊИГЕ СУ МОЈЕ ОРУЖЈЕ

Зором раном у
бој крећем,
оружје у ранац
мећем.

А бојно поље
мога боја,
по је, друже,
школа моја.

Ту се борим -
- немај бригу,
за оружје
имама књигу.

А побједа
нишпа мање,
биће, друже,
само знање.

Марија Васиљевић,
VI₂, ОШ „Вук
Караџић“,
Вишеград

НИКОЛИНИ СЛАВСКИ ДАНИ

Ницо нам се уморио,
Спално славе је славио.
Па га јуџрос мама буди
Ајде Ницо вриједан буди!

Бейинци су - повоја слава
Не смје слава да се спава.
Ојей слава - ојей људи
И ојей ме мама буди.

Кад ће преспаић славски дани
Како да се човјек брани
Само славе само људи
И спално се рано буди.

Дан рођења - моја раја
Бјеше дјеце права граја
Поклончиће воли свако
Па и Ницо испо поако.

Спигла Слава сви весели
Свако срећу дому жели
Комшилук је дош о цијели
Да се слави и весели.

А најљешје је кандило
Пламичак се вије чило
Пред иконом Свей Николе
Гдје се скупа њему моле.

Свеша Слава ешо прође
Али кажу моја дође
Како мален ја да славим
Да ракију појем - здравим.

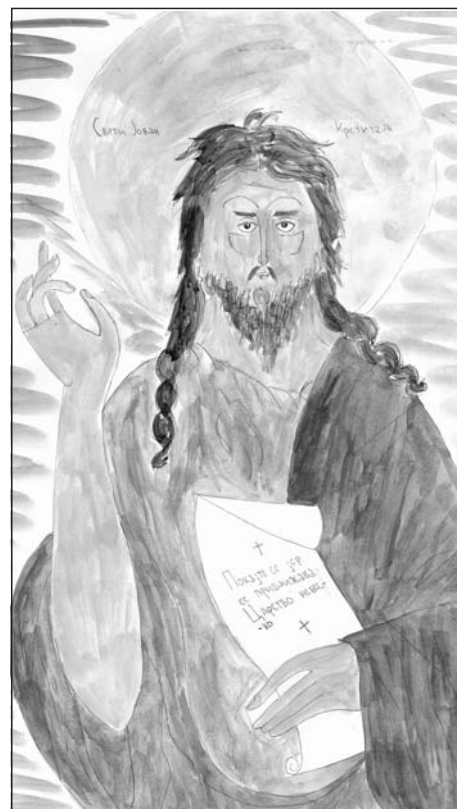
Али коној који веже
Од кога се бије бијеже
Мени смјешно и не боле
Вежу они - шпо ме воле.

Одвезах се смијешно ми је
Тај ме коној мазе грије
Мама шаша срећни споје
И грле ме дијете своје.

Сада спрејим спижје сушра
И бојим се ново јушра
Рећ ће ојей има слава
А мени се поако спава.

Ма списнућу зубе своје
Марићевске руке моје
Биће дана да се спава
НИКОЉДАН ЈЕ МОЈА СЛАВА.

монах Јован

Црпјежи Вука Савића,
ученика шешпо разреда основне
школе из Миљевине

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

ВАСКРШЊА РАДОСТ

Шарене се јаја
и чује се зраја
разне боје красе јаја
од дјеце се чује зраја.

Многе корџе и корџице
слике ведре и сличице
негдје зека негдје њиле
све се слике благо слиле.

Свако јаје њрича мала
живоњом су засијала
слике слова излив среће
и свако се - живи креће.

Ајде реци двије рјечи
нека цело село јечи
и ја кличем зрло збори
са радошћу свим зовори.

ХРИСТОС ВОСКРЕС на земљици
свим људима и дјечици
ХРИСТОС ВОСКРЕС шуме зоре
нек се њјесме њоју оре.

Христџос Воскрес вама деке
и бакама душе меке
и њојоци и рјечице
и у зори све њњичице.

ХРИСТОС ВОСКРЕС све њњо живи
и рајјари и њасјири
шарно цвијеће њњо Бог сјвори
Христџос Воскрес нек се ори.

Па и њеби сунце мило
и мјесече сунца крило
Све вас ВАСКРС веселио
Христџос Госјод разведрио.

Нек весеље ово њраје
док са неба звезде сјаје
док нам земљу не васкрсне
снагом Христџа жрјиве крсне.

мон. Јован

ДАРА И БАКА

Код баке је дошла Дара
њ се с баком раззџовара
Боје јаја разних боја
а има их нема броја.

Код баке је дошла Дара
да њомџне - бака сјјара
њ скакуће свуд њо кући
да здје има Васкрс ући.

Чистџи, риба, њере свуда
од дјењейџа види чуда
а бака се разњежила
ма Дара је - кано вила.

Ал ејџо њи ђеда Рада
са сјјроџошћу кућом влада.
Сав је каљав, њо њем блајџо
али Дара умиљајџо.

Носи њешкир до коријџа
Уморан си, њњихо њњџа
а деди се кроз бркове
роди осмјех среће ове.

Ма нисам се уморио
мало сам се њомучио
али ме њрође умор вала
како си ме дочекала.

Код баке је дошла Дара
да њомџне - бака сјјара
А и ђед се нако жали
сјјиџла сјјаросјји - нешџа фали.

Код баке је дошла Дара
да са баком раззџовара
Јаја боји, јаја шара
родила је бака Мара.

мон. Јован

ВАСКРСЕЊЕ

Звона звоне са звоника
злас се чује свешњеника
Пјесма жива звона њрајџе
де зајјевај и њи брајџе.

Око храма и звоника
колона је њовелика
И сви њоју, Христџа славе
Васкрсење да објаве.

Сјјари млади дјаца многа
славе Христџа Васкрслога
Један друџоџ њоздрављају
у Васкршњем ведром сјају.

Ал кад у храм свеџи сјјиџе
још се већа њјесма диже
Ко анђели скуја њоју
исказују радосјј своју.

Загрљени душом меком
као барка њлове ријеком
Христџос Воскрес дивна слика
и злас зромки свешњеника.

Као да ка небу њлови
и у живојџ вјечни нови
Земљу зрле и њојреса
свешњишељи са небеса.

Звона звоне са небеса
васиона се њојреса
Васкрсење де њослуши
слави се у њвојој души.

мон. Јован

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско. (Мт. 19,14)

ПРОСТО ИМ БИЛО!

Све су ми узели ови и они, баш све: и животи и јутро, вече
и лето,

и пролеће,
јесен, сушан и... Ето,

иу сам
код тебе дошла у зосте, у Срем. Као да сањам:
иста равница, поље
ливаде, зелено поље...

Узели су ми дејинство,
ал' простио
им било! Ништа ми није жао: ни куће, ни школе,
ни оних дечијих

радоси;
није ми жао ни цвећа, ливаде, мамине
и шашине младоси,

само ми жао мога деке што ости' тамо.
Нега ми жао само!
Све док су у пољу били, на послу, у зноју,
он је чувао принцезу (мене), принцезу своју.

Тако сам се онда ја звала
нешто пре те, или шесте,
не знам - била сам мала.
Нега ми жао само!
Остаде тамо
покривен косовском земљом
- да л' нашом,

већ више не знам... Никада више за Ускрс јаје однећу нећу,
ни букете нарциса
и зумбула белих! Ко да ми враћу дејинју срећу
Ускрса

иужних, Божића веселих?
Нико и нигде и никад! Прошло
је оно што „моје“ се звало

и никога више није ни брига
- прашина покрива и последњу
стирану,
као да је цео народ склољен к'о досадна књига!

Слушам шта веле и ови
и они - хтели би најред без десне руке
и нема песме к'о „Зови, само зови“, ни „сви ће соколови...“
„као да кога брину наше муке?!”

Никога и нигде и никада!“
- до мене сада.

Сви
ви,

што не знаје шта значи ошћу,
како се најред без ноге не може,
иако се никуд не може стићи,
нема ни „молим се“, ни „помоз' Боже“,

Простио им било и било вам простио,
ништа ми није жао!
Жао ми само деке што тамо је ости'о,
у својој земљи - к'о да је знао...

Кристина Арсенијевић

ПРАВОСЛАВЉЕ У СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА

(Насијавак са 24. сџране)

ДОГМАТИКА

По својој догматици хришћанство је религија Свете Тројице, спацења и вечног живота. Прва догма, она о Светој Тројици, нашла је слабог одјека у народном песништву. Нашао сам је само у једној песми коју певају богомољци, а које нема у Вуковим збиркама.

Кажи мени, ђаче учениче, ишћа је итри?

Три су Лица Божија, две итаблице Мојсијеве,

Један Боџ, Госиод Саваои.

Али због тог ретког спомињања Свете Тројице у народној књижевности не треба се чудити. Пре свега, та догма је далеко изнад људског разума, и потребно је имати много философских способности и богословског знања и контемплативног настројења душе, па чак и мистичне екстазе да би се о тој догми философирало и певало бар нешто налик на чувену и прекрасну Державинову Оду Богу једном у три лица. Јер по оправданој тврдњи црквеног песника „Свјатим Духом боговједенија богатство...“ и „Свјатим Духом богословије Јединица трисвјатаја“ - то јест богатство богопознања, које се састоји у познању Трисвете јединице, постиже се Духом Светим. А тај дар непосредне визије који су поседовали свети људи не можемо тражити од народног песника, макар он био и какав смирени црноризац. Још далеко мање то бисмо могли очекивати од јунака тих песама, рецимо од Старине Новака, Дели Татомира, или чак од крчмарице Јање. Осим тога, време у којем су те песме испеване није било подесно за

тако високо богословље. Кад глава игра и кад се ради о бити или не бити, онда највише вреди онда стара мудра изрека: „прво живети, па онда философирати.“ Свакодневни потоци српске крви и суза морали су далеко више скренути на себе пажњу народног песника. Па ипак, при свем том, у српским народним песмама има стихова који су копија или прафраза библијских догматских цитата. Ево само неколико примера.

О БОГУ

Пре свега ваља свом снагом нагласити да српске народне песме не знају ни за какав атеизам, као ни за југословенство. А о Богу ипак знају да кажу извесне исказе које се потпуно уклапају у православно догматичку.

По догматици Бог је један, једини и превечни Отац. А то каже и народна песма. „Боже мили и Боже једини“, узвикује народни песник пред почетком многих песама. По речима народне песме свети Јован Крститељ се Богу овако обраћа:

Боже светиш, и иречечни Оче,

Бог је, докле, вечан.

Бог је и свезнајући. Кад су анђели после посете Гаванових дворова „дошли на престола Ристова“,

Па казују Госиоду

ишћа је било на земљи,

Оно Госиод боље зна

неџо они ишћо кажу!

ХРИСТОЛОГИЈА

Христологија народног песника, иако није укалупљена у тврде рамове догматике и канона, него лети на крилима врло бујне песничке маште, ипак је толико православна да се у њој опажа утицај не само црквене догматике, него чак и црквеног песништва. У песми „Рођење Христо-

во“ песник изражава велику радост, јер

Роди светиа Пречистиа

Христиа Боџа нашеџа

Који нам је сџворио

Ведро небо и земљу

а то је само песничка парафраза другог члана „Символа вере“ који каже за Христа да је Он прави Бог „кроз кога је све постало“. А то исто директно тврди и Свето Писмо које о Христу каже да је „кроз Њега саздано све што је на небу и што је на земљи“ (Колошанима 1, 16). А посебно треба нагласити да народни песник Свету Дјеву Марију не назива секташким начином обична Марија, него „Света Пречиста“. Дакле, изразито православно.

И још нешто више! Христос је по директном изразу народног песника Бог истинити од Бога истинита, као што каже и Свето Писмо да је Он „истинити Бог и живот вечни“ (1. Јованова 5, 20). Јер кад је Света Богородица позвала светог Јована Крститеља на крштење Христово, она му се овако обратила:

Кум да си ми, Крстиишћел Јоване,

Ти да крстииши Христиа Боџа ишћина.

А призор крштења Христовог био је по мишљењу народног песника толико потресан, да се и сам Крститељ толико уплашио „мал’ те није књигу испустио“, јер наједанпут

Помами се Јордан вода хладна

Е не хоће вода ишћоишћии

а Богородица га храбри:

О, не бој се, мој Јоване куме,

То се није вода ишћилила

Већ се хоће од Христиа ишћоишћии.

Ко год познаје богослужбене песме које се певају о Богојављењу у приликом свечаног водоосве-

ћења, препознаће у овим стиховима исти мотив као у песми:

*Днес вод освјашчајетсја јестейство
и раздјељајетсја Јордан
и својих вод возвраичајет сїруји
Владику зрја крещајема*

(Данас се освећује природа воде/ и дели се Јордан,/ и ток својих вода враћа,/ гледајући Господа како се крштава)

А исти мотив постоји и у оној другој богојављенској песми:

*Ко гласу воїиушчаго в љусїињи:
угоїовајїе љуїи Госїодењ
Пришел јеси, Госїоди, зрак рабиї љријим...
Видјеша љїа води и убојашасја,
Треїейен бисїи Предїтеча и возоїи глагоља...*

(Ономе чији глас виче у пустињи: Припремите пут Господу.../ Дошао си, Господе, узевши на себе обличје слуге.../ Видјеше те воде и уплашише се,/ а Претеча задрхта и повика говорећи...)

Дакле, утицај православне христологије на народног песника је сасвим очигледан.

ЕСХАТОЛОГИЈА

Али од свих догми народни песник је највише заинтересован оним делом догматике који се зове есхатологија и који говори о загробном животу и Божјем суду. Вероватно због нераздвојене везе тих догми са моралом и свакодневним животом.

Србин је увек био жедан и жељан правде. А не само по кантовој философији практичног ума, него далеко пре Канта, по дубоком уверењу народног песника, закон правде Божје мора се задовољити. Ако не баш овде на земљи, а оно сигурно у царству небеском које је по сазнању и процени народног песника као и Светог Писма неупоредиво већа вредност од земаљског царства. Јер,

*Земаљско је за малена царствїво,
а небеско увијек и довијека.*

Народни песник не држи баш ништа до материјалистичке философије која пориче постојање душе и упућује савременог човека да се „поклони сени“ великих и уважених покојника, нити хоће да зна за посмртну фразу „мир пепелу његовом“.

Какав пепео, каква сенка, кад су српски цареви градили задужбине:

*Да се њима љоје леїтурђїа
Оног свейа као и овога?!*

Какав пепео и сенка, кад народна песма каже:

*Један новчић мален дарак,
Ал велика задужбина
Рајска враїа оїтворена,
Души месїо ухваћено?!*

И најзад, какав пепео и каква сенка, кад песник каже еванђелску истину:

*Боље їи је изгубїїи главу,
Него своју ођријешїїи душу?!*

А који би паметан човек дао своју главу за сенку, или за прегшт пепела?!

Но сама бесмртност била би бесмислица без суда Божјег. А тај суд неће изостати; ни посебни у дан смрти, ни општи у дан суда Божјег. Јер:

*Шїо је вере у Бога
Све ће доћи љред Бога
Са сїрахом ће сїојаїи
И с оїрезом гледиїи
Где ће Госїод судїиїи
Свим љраведним и грешним.*

А ко ће бити судија на том страшном суду? Па Христос Господ, јер песма каже о Ивану Кнежевићу

*Ивану ће Русїос Госїод љлаїїиї
Када Иво буде на истїиїи.*

А по чему ће се судити на том суду? По човековим делима, јер песма каже:

*Кад човека самртї снађе,
Нишїа собом не љонесе
Већ скрїїене беле руке
И љраведна дела своја.*

Зар није све то што је у песми речено чиста црквена догматика, само не у златотканим литургијским одеждама нити у импозантним широким мантијама доктора теологије, него преобучена у народну ношњу. Све је то само посебан поетски израз Библије која каже: „Човеку је одређено једанпут умрети а потом суд“ и оних много пута поновљаних стихова Еванђеља које говори о свеопштем суду Божјем на којем ће се појавити Христос као судија (Матеј 25, 31-41), као и у погребним песмама „Зрјашче мја безгласна и бездихан предлежашча“ и у прозбеној јектенији молба да дамо добар одговор „на страшном суду Христовом“.

Др Лазар Милин

БОГ СЕ БРИНЕ О СИРОТАМА

(Насијавак са 28. сѝране)

Хајдук скочи на ноге и, пошто одријеши богосестру, ухвати с њом вјеру и рече јој:

- Бјеж'мо док се овај скот не пробуди и нас не заколе. Но прије него се од њега, пса, раставим, који ме је навео на овај безакони хљеб, убићу га на славу Божју и да срце насладим!

А Јелка, дохвативши га за руку, викне:

- Шта говориш, Лимо, злати ти срећа, ко да јесте! Сад ће се под нама земља отворити, да обоје прождере! Убити човјека на славу Божју! Црна ти памет, ти се нећеш никад промијенити, као ни море просладити! Да га убијеш, о свој ћеш гркљан објесити његове гријехе, па своје бреме утростручити. Пусти га на миру, нека га Бог суди ил' помилује! Кад га он трпи, трпимо га и и ми. Може и њему спасов дан осванути, може се и он покајати и помилован бити!

А Лимо:

- А хоћу ли, макар, однијети ону сребрну леденицу иза паса, да је приложим светој Госпођи при кајању!

- А чија је она?

- Ваистину његова!

- Ах, крвниче крвави - викне дјевојка - што си рекао?! Гдје крадено приложити Богородици? Какве си ти вјере и свијести! Ти се нећеш никад промијенити, колико ли ни вук, кад су га водили под молитву, да се тобож оваца прође, па кад били пред црквом, викне вуче: „Брже с том молитвом, јер мину стадо пољем.“ Опет ме вежи, мој ти живот на част: гони, море, стари занат, да видиш како ћеш завршити!

А Лимо устрављен:

- Дакле да му све оставим што смо заједно текли?

- Све! - рече Јелка - још да се за њ Богу молиш јутром и вечером, еда га приведе кајању, као што је тебе!

- А хоћеш ли му и ти опростити што те заробио и хтио с тобом пазарити?

- Хоћу и јесам, тако била помилована и умрла у наручју Богородичином Бога зовући!

- Дакле бјеж'мо прије нег' се ова аждаја пробуди и нас поколе! Не знаш ти какво је то звјере!

- Неће се он разбудити - вјера ти је тврда: можеш га у живац ножем боцкати - док год нас двоје главе спасемо.

- Ко ти је то рекао?

- Вјера у Бога и уздање у Матер Божју!

Тако се њих обоје искраду хајдуку, и оставе га протрта на трави к'о мрцину. Лимо, који се још није био утврдио у Јелкиној вјери, провјери оружје је ли му спремно, па се свим путем обзирао и трагове заметао, да га друг не стигне.

Након дванаест сати хода по шумама и гудурама, дођу на једну воду. Над извором разгранала два јаблана, на којима лишће покренуто вечерњим лахором шумашташе и своје сребрно стабло откриваше. Ту сједну да отпочину. Лимо скиде с рамена торбу, положи је на тле међу скуте, па из ње извади неначет пшенични хљеб и бут од печена овна. Раздјели по трави јело и почне јести, нудећи Јелку да и она заложити.

- А гдје ти је крст? Брзо ли га заборави! А памтиш ли што смо се путем договарали? - викне Јелка на хајдука, а овај се постиди, скочи на ноге, баца капу на тле, окрене се ка истоку, прекрсти се три пута, па дубоко уздахне.

А Јелка њему:

- Је ли ово хљеба крадено?

- Не, ваистину - одговори Лимо скрушено - но купљено сувом паром велике суботе у вароши.

Тад се Јелка умије, прекрсти руке и погледа врх себе на небо:

- О, Пресвета Мајко Богородице, која си прва и старија од сваке Божје ствари, те си ме за своју вишу славу ослободила од поганих руку, и навела да овог изгубљеника изведем на прави пут, опрости ми грешној и слабој што ћу заложити комад хљеба, јер се бојим да од глади не малаксам прије него испуним свој завет!

Кад се прекрсти, сједе да једе хљеба, али се меса не дотаче.

- Што не узме меса? - упита је Лимо.

А она:

- Нећу више, док сам жива, мрсити, па све кад би ме владика одријешо у смртном часу, кад би ми у мрсу лијека било.

С вечери се небо од свакуд натушти, удари тутњава и олуја, а тама притисну поље. Путници пожури, да потраже склониште у оближњим становима. У неко доба чују да негдје звоно слави, а јака вјетруштина нагони му звук, час би рекао да је близу а час предалеко. Неки чобан, што хиташе ка селу, каза им да оно звони у манастиру Дечани, који је на још пола сата пута. Похитају и приспију код манастира таман кад почеше прокапљивати ријетке али велике капи кише.

- Ко сте вас двоје? - упита нељубазним гласом манастирски момак, који бјеше дошао да затвори врата на обору.

- Путници - рече Лимо - траже склониште, да преноће у манастиру.

- А шта ти је та женска глава? - приупита подозриво момак.

- Богосестра - одврати Лимо.

Момак се на силу и подругљиво насмије, па уведе обоје под тријем у неке собе, те их затвори да ноће.

Кад се чуше први пијетлови - киша је пљуштала колико је Бог дао - зазвони звонце да буди братство на полуноћницу. Дође момак и отвори собе, па рече гостима да се спремају на пут, чим се пред зоруavedри. Јелка га упита може ли ући у цркву, да се Богу помоли и свете иконе цјелива. Момак исколачи очи на њу као звјерка. Дјевојка се на њега и не обазре, но скочи као дивокоза, уђе у цркву, падне пред иконом свете Госпође и почне уздисати и плакати, да би такло крвника, камо ли калуђере.

У томе манастирски момак (проклета душа, Бог му судио) искуша Лима ко је и откуд. А кад чу да је био хајдук, па се покајао, душе сјетно и наумио при цркви живјети, рече му:

- А црна ти кућа до вијека, што се поведе за женском памећу! Празно ти мајци, што си смислио? Да ти стечеш душу, коју си сто пута утопио у најдубљу пучину! Да ти, горско звјере, последи твог најбољег доба паднеш на калуђерски хљеб! Боље да ти Турци главу посијеку, па је на колац набију! Ево зле три године, да ме несрећа моја овдје уквала и да ми калуђерски хљеб на нос скаче, а већ бих давно хајдук био, да сам имао чим оружје набавити. Но кад те наша срећа до нијела, знаш ли што ћемо? Кад си, ето, наоружан и виђен момак, хајде прије нег' се даница помоли да опљачкамо игуманову ћелију, гдје је похрањено благо Светога Саве и цара Душана, прилози Немањића и сабља Марка Краљевића, адиђари и ризнице од Јасофије, а новца небројена, без мјере. Нећемо више желити хљеба, па све да живимо колико Метузалем, већ ћемо тим благом и душу откупљивати! А та твоја богосестра нека се свети уз калуђере. Доћи ће вријеме да своје очи вади!

Полакоми се несретни Лимо, ухвати с момком вјеру, а овај му подметне љестве, те се попне наоружан, и кроз неки прозорчић уђе погет у игуманову ћелију. Пошто је ужем спустио низ прозор два сандука пуна к'о око, уђе кроз ону у другу ћелију, да и њу опљачка.

Висило у тој соби о зиду, таман поред врата, велико огледало од кристала са позлаћеним рамом, на коме се мјесечев одраз цаглио кроз један прорез и ћелију обасјавао. Тек Лимо крочи у собу, види наспрам себе човјека оружана гдје држи руку на јатагану. Препадне се, јер се прије није у зрцалу огледао, тргне брзо кубуру иза паса, и опали је на свој одраз. По пуцњу распршти се стакло прст дебело, и разлети се у стотину крхотина и комада, а парчићи се распу по ћелији и зазвече по поду, као да си с прозора просуо на калдрму торбу златних дуката. Похита Лимо на љестве, но на његовом злом путу стигне га казна Божја за вјероломство: не погоди ногом на љестве, но се стрмоглави наниже, и падне на плоче колико је дух и широк. Изврне десну ногу и разбије главу под спљочницом, а удари му млаз крви грлом и носом.

Док се то дешавало, Јелка је причала игуману што јој се догодило, како се зајетом испунила и обратила хајдука на прави пут; но кад пушка пуче, и зазвекташе крхотине огледала, игуман прекине исповјест, пребаци епитахиљ преко лијевог рамена, и одјури у обор да види што би. Момак утекао без трага, а Лимо лежи крвав и полумртав под стубама међу покраденим сандуцима. Ко не би помислио да је договор? Стаде Јелка да плаче и да нариче:

- Ах, Лимо, проклетињо братска, шта ископа себи и мени, а баца под ноге вјеру и зајет!

Но, иако га је клела и псовала, опет је заболи срце кад га видје огрезла у својој крви (болећива женска нарав превагну и овога пута), дохвати убрис и ибрик воде, да му ране испере. Кад се Лимо освијести и каза како га је момак манастирски обмануо и преварио да преневијери Богу и Богородици, поче и он да плаче и да се каје. Игуман, добри старац, који је знао ћуд момкову, повјерује им и пусти Јелку да Лима лијечи у подруму, док се опорави и преболи. Срећом њиховом момак би истјеран из манастира и тако прими на своја плећа сву кривицу. Да не би тако, путници би, оковани, пали под суд.

При растанку рече им игуман:

- Дјецо моја, да се свети Стефан Дечански дао пријени, давно би овдје црна кукавица завијала.

Пошто Лимо оздрави, - исповједи се, причести и оружје приложи икони Богородичиној, Јелка замоли игумана да је упути како би у калуђерице отишла и свој зајет испунила.

- Каква калуђерица и лакрдије! - викне Лимо као стари хајдук. - Ми смо се двоје зарекли да ћемо друго-

вати за довијека, дијелити добру и злу срећу, извести пород као остали свијет. Него замолимо оца игумана да нас вјенча по закону, и упути о цркви и животу, како бисмо надничећи и радећи вијек проживјели у миру и Божијем страху!

Не да Јелка Лиму ни да заврши:

- Нећу ја свој зајет погазити ни с Богородицом ратовати. Она ме избавила и примила за кћер. Нијесам ја преливода као ти! Тражи жену по свијету, па ћеш је лако наћи, ако будеш за женидбу. Ја ћу ти у самоћи Бога молити да ти подари срећу и напредак, опрости старе гријехе, а од новијех избави. Него ме немој нагонити да превјерим. Ја сам женска глава: дугоса - краткоумна.

Стјепан Митров Љубиша

Игуман их обоје опреми ка патријарху пећкомме, да он развиди спор, а разријеши чвор!

Ја се намјерио у манастиру, и пошто чух размирицу, рекох им:

- Прођите се тог пута: што рече игуман, то ће и патријарх. Не уче ли једне исте књиге?!

Обоје оставе игуману и мени да прекинемо размирицу. Поче игуман издалека да прича што су рекли свети Петар и свети Павле. Но ја, који сам вјештији нашој чељади, прекинем га и почнем говорити:

- Да нијеси, Јелко, била у стаху и муци, не би ти никад на ум дошло да се калуђериш, но би вребала ког ћеш прије домамити да те узме. Богородица не тражи мита ни ропства на откуп, него вјере и молитве из чисте и слободне воље. Ко остави круну и благо, дични род и препун дом, а пође да се жив закопа у манастиру, тај се може надати добра души. А ко на свијету нема ништа до троме нарави и гола живота, па пође у манастир да га пострижу, ту да се храни и шири на стеченом, мислећи да ће му душа полетјети на небо као зрно из пушке, вјеруј ми да се вара у рачуну! А ти, кад си се ето сама похвалила да те Богородица избавила да избавиш Лима хајдуције, како би га сад, омражена и презрена, препустила варљивом свијету, без мила и драга, лишена савјета и савјетника, а себе затворила у свом младом добу у манастиру, изложила обоје новим напастима и беспослицы?! Прођи се, моја, тог искушења, кад ти је Бог дао да си се к небу примакла. Треба Лиму још увијек пратилац (да опет не падне низ љестве), док се припитоми, заборави на стари занат, а заволи вјеру и добра дјела. На то је тебе Бог позвао, а не у калуђерице.

Колико сам говорио, Лимо је главом махао и очима превртао, као да ми захваљује и потврђује моје ријечи. Тихо пак говораше Јелки:

- Чуј! Слушај! Падни им под ноге, љуби скуте и руке, јер оба говоре из Јеванђеља!

Јелка се збиља скамени и снеби од страха и зазора. Игуман јој баца преко главе епитрахил и прочита молитву: да је разрјешава и прашта сваке везе и зајета што је при муци и стадању обећала, а у осми дан их вјенча. Даде им и кућу, и наполице земљу, млин и сток, да се својом муком хране. На то весеље дође господар Јелкин као кум, а мати јој и Анка као званице.

Ја сам након дванаест година код њих ноћио и уз ватру чуо из њихових уста опет овај догађај. Бјаше им Бог дао од срца порода, два синчића и једну кћерчицу - дјеца кочоперна и здрава, као рани тићи - и кућу пуну сваког Божјег дара, а највише слоге, љубави и страха Божјег.

Бог се брине о сиротима!

Стјепан Митров Љубиша,
из књиге
Причања Вука Дојчевића

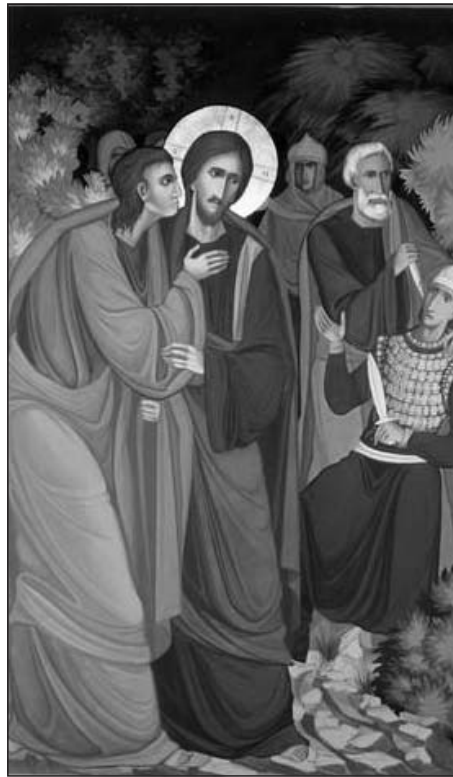
ЈУДА И НАРОДНА ПРЕДАЊА О ЊЕМУ

Зли Јуда се, како се причести са лошом намером и произвољењем, помрачи, па му у срце уђе ђаво и он се наду толико да сокаком којим су двоја кола могла лако да прођу, он један није могао. Тако он умре злом смрћу и отиде у пакао да са ђаволом у векове гори.

Беше једна земља по имену Искарија, крај Јерусалима. Тамо живљаше неки Јеврејин са својом женом. И виде његова жена у сну да ће родити ђавола који ће штети да спали цео свет. Она то откри мужу. Тако она роди Јуду. Чували су га два месеца и касније га ставили у један ковчежић, бацили у море и рекли: „Ако Бог хоће, нека га спаси. Ако не, нека се изгуби.“ У тамошњој луци бејаху неки пролазници и када видеше ковчежић у мору, извадише га и отворише. Унутра нађоше дете, узеше га и однесоше у своју земљу, Искарију, и не рекоше никоме да су га нашли у мору, тек рекоше да је сироче. А његови родитељи рекоше: „Да га узмемо и учинимо својим дететом.“ И тако га узеше и одгојише. Касније његова мати роди и друго дете. Када је деци било дванаест година, посвађаше се и Јуда изби право дете. И кажу родитељи Јуди: „Зашто си избио наше дете? Ти си нама усиновљеник. Ми ћемо вам, децо, оставити да на равне части поделите наследство међу со-

бом.“ И кад Јуда чу да ће добити свој део са другим дететом, шта га ђаво наведе да учини у среброљубљу? Један дан диже он камен и уби свога брата. А шта је отац урадио? Убио га? Сажалио се. Јуда се, како уби дете, уплаши и побеже, и дошавши у Јерусалим постаде слуга некеме властелину. И цар му даде власт и кесу да тргује, односно да даје и узима. А зашто је он отишао цару? Од силнога среброљубља које га је обузелo, само је мислио како да што више стекне. Овај му да десет новчића да купи рибу, а Јуда од среброљубља да само пет. Његови родите-

„Јудин њољубац“

Издајство Госјода Исуса Христја

љи, који немаху друге деце, отидоше у Јерусалим да се поклоне храму који је изградио Соломон. И како отидоше тамо, допаде им се место и купише један врт и од њега тамо живљаху. Јуда је одлазио и узимао поврће из врта. Про-

шло је неко време и једнога дана каже вртлар: „Зашто ми отимаш моје право? Поврће које си узео кошта десет грошева, а ти ми дајеш пет. Рећи ћу цару да си неправедан према мени.“ А Јуда, када чу да ће га тужити цару, извади нож и закла га. Жена повика: „Шта да чиним, царе? Твој слуга уби мога мужа.“ А цар јој рече: „Шта да радим?“ Жена му рече: „Твој слуга уби ми мужа. Ко ће сада да господари мноме, да ме отхрани, када сам слаби сасуд?“ А цар јој рече: „Узми Јуду за свога мужа да те отхрани“. И шта да ради несрећница, узе га за мужа. Једнога дана разговараху о томе одакле је ко од њих и испитавши сазнадоше да су мајка и син. Тада рекоше: „Јао нама!“ У то време Христос хођаше околу и проповедаше. Када зачуше Јуда и мајка и жена му да чини чуда и не узима новац, Јуда рече: „Сада је прилика да одем и да стекнем паре.“ Они отидоше Христу и исповедише се. И он им опрости и рече да се врате назад. Јуда остаде и поста Апостол. Наш Христос сме ста позна да је Јуда среброљубив и даде му кесу да сакупља новац, а овај у среброљубљу продаде нашега Христа за тридесет сребрњака Јеврејима, па отиде да у векове гори у геенском огњу са ђаволом.

Чујете ли, браћо моја, какво је зло среброљубље? Тако је и један свештеник у неком крају учинио: продавао је од среброљубља Христа и узимао новац. И Бог му злом смрћу прекиде живот, као Јуди, и он отиде да гори са ђаволом у геенском огњу. Јесте ли разумели, браћо, смисао и шта се догоди ономе који има страст среброљубља? Пролази као што је прошао Јуда.

Свети
равноапостолни
Козма Етолски

Гаврила Принципа је крстио свештеник Милан Билбија. Пунољетство се, по важећим аустроугарским законима, стицало тек са навршених 20 година живота, а смртна казна, према тим истим законима, могла је да се изрекне само попунољетном лицу. Гаврило Принцип је, према датуму унесеном у црквену књигу „домовник“, рођен 13/26. јула 1894., а према датуму уписаном у „матичну књигу рођених“ (званична државна књига) 13/26. јуна исте године. У првом случају, дакле, Гаврило је у часу извршења атентата имао 19 година и био малољетан, док би у другом значило да је навршио 20 година живота и

ГАВРИЛО ПРИНЦИП

Архангел Гаврило сваке године истог датума, 13. јула по старом, односно 26. јула по новом календару! Према томе, ако је Гаврило рођен тога дана, а јесте, због чега је и добио име Гаврило, онда је он, ван сваке сумње, на дан атентата био малољетан. Ту чињеницу је, најзад, морао да прихвати и

Суђење сарајевским завереницима; Гаврило Принцип је заокружен

да је био пунољетан. Стога је пред Сарајевским окружним судом вођена правна битка између заступника оптужбе и одбране. Још истинитије би било да се каже - привидна битка! Јер, да је међу члановима Гаврилове одбране међу тужиоцима или судијама био макар један Србин - православац, он би сигурно указао на непобитну чињеницу да је свети

Гаврилов адвокат по службеној дужности, Макс Фелдбауер, па је и вијеће Окружног суда у Сарајеву морало да Гаврило, као малољетника, осуди на највећу временску казну за малољетнике, а то је 20 година строгог затвора.

Свештеник Милан Билбија који је Гаврило, као што је већ речено, крстио, био је ухапшен одмах по атентату и заточен у котару

(срезу) у Ливну. Тамо је над њим, како би признао да је датум направљао и да је стварни датум Гавриловог рођења 13/26. јуна, вршена страховита тортура, али свештеник Милан нипошто није пристајао да се датум из домовника доведе у сумњу макар и по цијену властитог живота. Лука Иветић - Човић, звани Луиша, из Пржина код Грахова, испричао је својевремено писцу ове књиге дословно овако:

- Отац Милан је, то свако зна, поднио невиђене и нечуване муке, али га нису могли натјерати да слаже, то јест да је он, или неко други, било шта у црквеним књигама преправљао, како би тиме Гаврилу спасао живот. Због тог одбијања су га у Лијебну тукли кесама са ситним пијеском, пржином, јер тако на кожи не остају трагови од убоја. Трагови, додуше, нису остали споља, али су остали унутра, у њему. Причало се, када је дошао кући у Црни Луг, да су му оба бубрега била одбијена, да је мокрио саму крв. Зато, када је пуштен, отац Милан је већ био на самрти. Залуд су му укућани привијали свјеже јањеће кожице, зване бекине, поливане најбољом ракијом шљивовом, залуд га питали, хоћу рећи хранили, као мало дијете, њему спаса није било. Отац Милан је 1916. уз учешће велике масе нашег свијета сахрањен у црнолушком гробљу, гдје његове мученичке кости леже и данас.

Из књиге
Јована Бабића
*Прометјеји
Сарајевског
Видовдана*

БАБА ВИШЊА

Наставак са 20. стране

Услиједила је финансијска контрола која је утврдила да су те намјенске паре одавно потрошене и да им се, практично, није могло ући и траг.

По налогу краљевске владе вишеградске власти су морале подхитно ријешити њено стамбено питање, тако да су у недостатку потрошених пара почеле скупљати добровољне прилоге, чак одбијањем процената од зарада радницима. Успјели су сакупити тек десети дио те суме, око 2.000 динара, од чега су, користећи бесплатан грађевински материјал тадашњих фирми, негдје око 1932. године Вишњи саградили нову кућу.

А када је кућа била завршена општина је, да би се некако испунила због трошења пара, у Горњем Дубову приредила велику свечаност којој су присуствовали високи краљеви официри, који су Вишњи Мосић предали тапије за добровољачку земљу у Мотиковој Равни и кључеве од нове куће.

Истинска Српска хероина Вишња Мосић је 13. новембра 1937. године предала душу Господу Богу. Живјела је часно и поштено, храбро се стављајући у службу Србији, којој је цијелог свог живота била одана свом душом.

О баби Вишњи Мосић и њеним подвизима у тешким временима Аустроугарске окупације хроничари нису превише писали. Њени племенити и храбри подвизи помињу се у књизи „Вишеград и околица“, коју је 1934. године об-

јавио Азиз Ресулбеговић-Дефтедаревић. У тој књизи, на страни 51, између осталог пише: „Позната баба Вишња из Дубова, која је још жива, преносила је повјерљива писма и додавала их људима из народне одбране“.

Вишња Мосић се помиње и у књизи „Вишеградска жупа и Боричка висораван“, Јелисија-Јела С. Новаковића. На страницама 208-209, наводи се „Да је за вријеме Аустроугарске владавине над Босном, тадашњим властима највише живот загорчавала позната храбра и лукава жена, Вишња Мосић из Дубова. Она је примала и остављала писма и усмене поруке са једне на другу страну „суве границе“. Упућивала добровољце и друге патриоте на најсигурније стазе, за прелаз преко границе“.

За живота Вишња Мосић се прочула и као народни лекар, справљајући мелеме и чајеве од

љековитих трава, којима је овај крај изузетно богат. Никома ништа није наплаћивала, али су је у знак захвалности излијечени даривали прилозима које су остављали на оближњој источној води, која се налазила недалеко од њене куће. Тим даровима је подизала своју дјецу.

Ова храбра жена оставила је дубоког трага у ово погранично подручје, чак и након смрти. Тако је 1941. године група усташа кренула у Горње Дубово, из касарне у Гостиљи, тражећи Вишњу Мосић, означивши је као непријатеља број један за тадашњу ратну муслиманску власт. Сазнавши да је умрла тражили су њен гроб, али га нису нашли, јер је њен син Маринко прије доласка усташа избрисао надгробни натпис.

Вишњин други син Милутин је, као краљев војник, 1941. године мобилисан. Заробљен је у борбама на граници према Албанији, након чега је четири године провео у злогласном логору Аушвиц, гдје је ипак жив дочекао крај Другог свјетског рата. Али као бившем краљевом војнику комунистичке власти нису додјелиле никакву помоћ у храни. Изашавши из воза између Кремана и Мокре Горе, кренуо је преко Заовина пјешице до Горњег Дубова пјевајући наглас: „Ој дјевојко Милијана, прошетај се планинама“ и „Нико не зна шта су муке тешке док не пређе Албанију пјешке“. Колико год да су били обрадовани његовим повратком, укућани су се додатно забринули како ће прехранити још једна гладна уста, јер је у то поратно вријеме владала велика глад.

У то вријеме о Вишњи Мосић се говорило само кришом и шапатом, међу четири зида, а њени наследици су наставили да живе скромно и сиромашно, након чега их комунистичке власти 1948. године раздвајају. Њен син Маринко Мосић, као колонизатор са супругом и двоје дјеце депортован је у Семберију, гдје је засновао ново домаћинство, а млађи Милутин са супругом Милијаном и дјецом остаје да живи у Горњем Дубову, које је по њиховој смрти наслиједио син Благомир са супругом Миленом, дјецом Дикосавом, Драгом, Драгославом, Вишњом и Ранком. Након Благомирове смрти, Вишњино и Перово имање данас одржавају снаја Милена, Блашкова супруга и Вишњини прауници Драго и Драгослав Мосић, са породицама.

Родослов потомака бабе Вишње Мосић

Вишња Мосић, од оца Перише Марковића и мајке Маре, дјевојачки Ђурић (поријеклом из села Заовине, заселак Костићи, звани Домишљани, општина Бајина Башта), рођена је 1870. године у селу Горње Дубово, заселак Марковићи, општина Вишеград.

Имала је браћу: Милисава и Стојана. Милисав је имао сина Лазара и кћерку Гоју. Лазар је са Цвијетом Голубовић изродио дјецу: Петка, Милована, Луку, Милојку, Јелу и Милену, а Гоја се удала у Лазиће и имала синове: Михајла и Милована и кћерке Винку, Новку, Петру и Милијану. Милован је имао синове: Миломира и Радована, а Михајло Зорана и Слободана, док им се кћерка Милијана удала у село Јелашце за

Станимира Савића, са ким је родила сина Александра и Зорана.

Други Вишњин брат Стојан је имао сина Ивка, који је са супругом Пауном Марић изродио синове: Милорада, Стојана и Тому, као и кћерке Славку, Славојку и Стојку. Славка се удала у Пецикозе. Њена су дјеца: Вида, Милојка, Слободан и још један брат који живи у Београду. Славојка се удала у Рујевце за Видоја Воисављевића, Вукомановог стрица. Изродили су синове Милана и Драгана, који живе у Обреновцу. Стојка се удала за Васа Шимшића у Горње Дубово. Имали су сина Верољуба и кћерку Вићенку.

Вишња Мосић је имала двије сестре. Цвијету, која се удала у Вардиште за Стевана Томића, те Леку, која се удала у Тасиће за Вељка Тасића. Имали су сина Раденка, који се жени са Анђом, са којом је имао сина Николу. Нико-

ла се жени са Добрином Плећић из Горњег Дубова. Добили су дјецу: Раденка, Миленка, Станимира, Милену и Косу.

Вишња Марковић се удала 1889. године за Пера Мосића у Горње Дубово. Живјели су у старој кући - брвнари. Између 1890. и 1896. године добили су кћерку Цвијету, која се удала у Растиште код Бајине Баште. Син Маринко им је рођен 1904. године. Оженио се са Стојанком из Вељег Поља и са њом добио петоро дјеце: Анђу, Мару, Миодрага, Новака и Ратка. Син Милутин им је рођен 1906. године, који се жени са Милијаном Шимшић, родом из Тасића. Изродили су дјецу: Раду, Душанку и Благомира, чији је син Драго Мосић.

Александар Савић
Славко Хелета

(Ова скромна прича о баби Вишњи Мосић и њеним заслугама написана је захваљујући сјећањима њених потомака, Драга и Иване Мосић. Аутори су, овим текстом, жељели да за трајно оставе пристојан запис о њеном животу и изузетној улози на помагању члановима „Младе Босне“. У Вишеграду и са друге стране границе, у сусједној Бајиној Башти, нема никаквог званичног биљега који би подсјећао на ову Српску хероину. А требало је то одавно учинити. За исправљање те неправде је, можда управо сада право вријеме, када обиљежавамо 100 година од почетка Првог свјетског рата)

О МОНАХУ КОЈИ ЈЕ ПОБЕДНО СМИРЕЊЕМ

Један старац ми је испричао да је, док је боравио у лаври светог Герасима, задобио једну пријатељску монашку душу. Док су њих двојица тако једног дана седели и водили душекорисне разговоре, старац се сетио поуке авве Пимена о томе да свако треба да криви себе за сваки непријатни догађај који се десио под овим сунчевим сводом.

Млади монах је на то рекао старцу:

„Ја оче, лично имам искуство у вези са овим, а такође и душевну корист која је из тога произашла.“

Он је онда наставио своје казивање како је некада у лаври имао учитеља којег је много волео, али десило се да је, незнано од куд, учитељ, који је иначе био ђакон, почео да сумња у њега због неког догађаја и да се зато, у духовном смислу, удаљава од њега, што је монаху причињавало велику тугу. Видевши да је и ђакон потиштен, а желећи да сазна разлог, монах га је упитао о чему се ради.

„Да ли си ти учинио ту и ту ствар?“

А монах, пошто није имао на савести да је нешто тако учинио, поче да га убеђује да он заиста није учинио ни поменуто, нити ишта слично. На то му је ђакон узвратио:

„Опрости ми, али ја немам такво сазнање.“

Монах се тада повукао у своју келију да добро протресе своја сећања и своју савест да ипак није учинио нешто слично, али ничег није могао да се сети и заиста ништа није нашао да терети његову савест. После неког времена монах је видео ђакона да држи свети путир из којег су се људи причешћивали. Он му се приближи и за-

кле се пред светим путирем да нема на савести да је нешто тако учинио и ради тога пао. Међутим, све је било без резултата.

Нешто касније, када је монах остао сам са собом, сетио се речи светих отаца (Пимена и других који тврде да је сваки човек одго-

воран за свако зло које се догоди), почео је да верује у њих, променио је свој став и помислио:

„Ђакон ме сигурно веома воли. Он се, покренут истинском љубављу према мени, осмелио да ми каже оно што је имао у срцу у вези са мном не зато што сам ја починио неко срамно дело, него зато да га у будућности не бих учинио. Али, јадна моја душо, кад тврдиш да ниси учинила ово дело, зар ниси свесна да си учинила милијарду других зала која си заборавила? Где ти је све оно што си учинила јуче или прекјуче, или пре десет дана? Зар се ти сећаш свих зала које си учинила? Тако сам у себи створио осећање да сам учинио оно за шта ме ђакон оптужује и да се сам више тога не сећам. После овог осећања почео сам да благодарим Богу и ђакону зато што сам кроз ђакона спознао своју грешку и почео да се кајем. Одмах сам кренуо код ђакона да му благодарим што сам, помоћу њега, сазнао свој грех. Међутим, чим сам покуцао на његова врата, он их је отворио и први се бацио на колена преда ме рекавши:

„Опрости ми што сам, прелашћен од демона, подозревао да си ти учинио ону ствар. Веруј ми, Сам Бог ме је обавестио да си ти невин.“

Ја сам желео да му пренесем моја убеђења, али је он рекао:

„Нема потребе.“

Све ово ми је било од велике користи. Зато сам заблагодарио Оцу и Сину и Светоме Духу којима припада сила и великолепије у векове векова. Амин.“

Преподобни Јован Мосха
Духовни луѓ (Лимонар)

О ЖЕНИ КОЈА ЈЕ САЧУВАЛА ВЕРНОСТ МУЖУ

У Аскалону смо посетили странопријемницу отаца. Тамо нам је презвитер ава Евсевије испричао о једном превознику из њиховог града који је путујући лађом изгубио све своје и све туђе, једино је он успео да се спасе. Када се вратио у град, људи који су му поверили своје благо, ухватише га и бацише у тамницу, а затим разграбише сву његову имовину, чак и кућу његову. Њему и жени његовој не остаде ништа, сем онога што су носили на себи. Жена је у великом јаду и бризи примила као Божију заповест да треба бар хлебом да храни свога мужа. И док је тако једнога дана седела и обедовала са мужем у тамници, појави се неки богат човек, који је дошао да затвореницима подели милостињу. Када је спазио ову удату жену да седи са својим мужем, он пожеље да је има за себе, јер је била веома лепа. Позове је преко тамничког стражара, а она се одазва очекујући да ће добити милостињу. Он је издвоји насамо и рече:

„Да ли би провела самном следећу ноћ, ако бих исплатио све дугове твога мужа?“

А она, одиста лепа и веома мудра, одговори:

„Чула сам, господару, од Апостола да жена није власник свога тела, него њен муж. Дозволи ми да упитам мога мужа, и шта буде он рекао, то ћу и учинити“.

И оде и исприча све мужу својме. А он, пун мудрости и бриге за жену своју није прихватио прили-

ку да се ослободи затвора, него је дубоко уздахнуо и кроз сузе одговорио:

„Отиди сестро и одбиј понуду тог човека. Надајмо се у Господа да нас неће оставити до краја.“

Она оде и отпусти оног човека рекавши:

„Све сам пренела моме мужу, али се он није сложио“.

У исто време, у тамничкој самици се налазио један разбојник који је прислушкивао разговор између жене и мужа. Уздахнувши веома дубоко, он помисли у себи: Ево у каквом се тешком стању налазе ово двоје људи па ипак, они нису продали своју слободу, нису узели новац за њу да би се муж ослободио. Схватили су да је чистота њиховог брака узвишенија од свакога блага, и сва своја блага су презрели ради те чистоте. А шта ја јадник да учиним, ја који никада нисам ни помислио да постоји Бог, па сам зато узрочник многих убистава.

Онда позва мужа и жену да дођу до прозорчета његове самице и рече им:

„Ја сам био разбојник. Починио сам многа зла и многа убиства и знам да ћу у дан када владар дође бити осуђен као убица и да ће ме убити. Видео сам вашу чистоту и она ме је ганула. Дакле, отидите до тог и тог места код градског зида и ту копајте и колико год новца нађете, узмите за себе. Њиме платите ваше дугове, а остатак нек вам је на благослов. За мене се помолите Богу не бих ли и ја нашао милост.“

После неколико дана, врати се владар у град и заповеди да разбојника изведу из тамнице и да му одрубе главу. Дан по томе дође жена у тамницу и упита мужа:

„Да ли ми допушташ, господине мој, да одем на место на које нам је указао разбојник и да проверим да ли нам је говорио истину?“

„Учини како мислиш да је најбоље“ одговори муж. Увече, жена узе једну малу мотику, оде на оно место, поче копати и наиђе на покривени суд који је у себи имао много златника. Са њима је поступила веома мудро: мало по мало их је доносила у тамницу, тако да је изгледало као да их је од некуд позајмивала, док није исплатила сав дуг свога мужа. Онда је и он изишао из тамнице. А онај ко нам је све ово испричао, још нам је и ово рекао:

„Видите, дакле, колико су они очували заповест Божију о целомудрености супружника толико је и Господ Бог наш њих богато обдарио.“

Преподобни Јован Мосха
Духовни луѓ (Лимонар)

О ФИЛОСОФУ ЕВАГРИЈУ

Док смо боравили у Александрији, тамо је из Пентапоља дошао Леонтије апатијски, христољубив и благочестиви муж. Он је у Кирини проживео многа лета, а у Александрију је стигао у време блаженог папе Евлогија да би од њега био хиротонисан за епископа Кирине јер се у то време катедра киринаска налазила у надлежности александријског папе. Он нам је испричао да је у време александријског папе Теофила у Кирини био епископ Синесије философ. Он се, дошавши у Кирину, веома спријатељио са једним другим философом по имену Евагрије који је некада био његов школски друг и верни пријатељ. Како је Евагрије био и остао убеђени идолопоклоник епископ је, ради некадањег њиховог пријатељства уложио велики труд у жељи да га одврати од идолопоклонства. Овај, међутим, ни на који начин није примао, нити је прихватао епископов труд. Али се ни епископ, имајући велику љубав према Евагрију, није предавао, упорно је настављао да га поучава и да га саветује да поверује у Христа и прихвати његово учење. Једном је философ рекао следеће епископу:

„Искрено да ти кажем, господине Владико, поред свега осталога што ви хришћани учите, не допада ми се ни следеће: кажете да ће наступити крај овога света и да ће после њега сви људи, који су икада постојали од почетка света па до краја, васкрснути и да ће вечно живети у својим нетрулежним телима. Још учите да ће сви

људи примити своје плате по заслугама својим. Такође учите да је онај ко се смиловао на сиромаша, уствари дао позајмицу Богу и да онај који растаче своје благо на сиромашне и убоге сабира себи ризницу на небу па ће му Христос узвратити стоструком мером и да ће му, по васкресењу, даровати вечност на Небесима. Мени све ово изгледа као пушта прича, обмана, лаж и исмевање.“

Са своје стране, епископ Синесије је тврдио да су сви хришћански догмати истинити и да у њима нема ни лажи нити било шта друго што би било туђе истини. Уз то, он се веома постарао да истинитост својих речи потврди многим доказима.

И тако, после много, много времена епископ је крстио и свог пријатеља философа и све домаће његове. Неко време по крштењу философ је донео епископу три златна динара за потребе сиротиње:

„Прими ова три динара и дај их сиротињи, а мени начини меницу на основу које ће Христос да ми их исплати у будућем животу.“

Епископ је примио новац и врло радо написао меницу, баш као што је то философ тражио. Пошто је овај проживео неколико година после светога крштења, разболео се на смрт. Пред саму смрт он позове своју децу и рече им:

„Када ме будете спремали за погреб, ову меницу да ми ставите у руку и са њом да ме погребете.“

И заиста, када је умро, његова деца су му ону меницу ставила у руке и тако га закопала. А у трећи дан по погребу, јави се философ у сну епископу Синесију и рече му:

„Дођи до гроба где сам закопан и узми меницу коју си својеручно написао јер ми је враћена позајмица, тако да смо нас двојица рашчистили наше рачуне. А да бих те у то убедио видећеш да сам ставио свој потпис на меницу.“

Следеће јутро је епископ позвао к себи синове овог философа и упитао их:

„Шта сте ви то закопали са оцем вашим?“

А ови, мислећи да епископ пита да нису можда ставили новац, рекосе:

„Ништа Владико, сем његових покрова.“

„Зар никакву хартију нисте закопали са њим?“ Они се тада сетисе, јер нису могли ни да помисле да се о оној меници ради, и рекосе:

„Да Владико, отац нам је наш умирући дао једну меницу и заповедио да му је ставимо у руке и да га са њом погребемо, али да о томе никоме не причамо.“

Тада им је епископ испричао о сну који је сањао те ноћи. А онда је са собом повео све њих заједно са свештенством, представником града и неколико обичних грађана и отишао на гроб философа. Када су отворили гроб угледали су у рукама његовим ону меницу, узели је, и угледали свеже написано руком философа следеће:

„Ја, Евагрије философ, поздрављам тебе свјатјејшега господина Синесија, епископа, и желим да те обавестим да сам примио оно што је записано у овој меници и да од тебе више немам никакву потражњу за златнике које сам, преко тебе, дао Христу Богу и Спасу нашем.“

Сви присутни који су ово видели, задивљени тиме, дуго су вапијали: „Господе помилуј!“ славећи Бога Који твори чудеса и увек даје овакве примере слугама Својим.

Још нас је господин Леонтије уверавао да се меница са потписом философа још увек чува у ризници цркве у Кирини и сваки нови ризничар, примајући црквену ризницу, прима и ову меницу на чување да би је предао следећем ризничару.

Преподобни Јован Мосха
Духовни луџ (Лимонар)

Дан одрицања Николаја Другог (Романова, мученика, спасиоца Србије и последњег руског цара. - прим. приређивача) од престола постао је уистину мистичан. Сам пакао је пожурио да одахне са олакшањем. Привремена влада је одмах укинула сва ограничења Јеврејима у Русији (сличан корак је био први резултат свих револуција). Ускоро - (опет случајност?) на међународном нивоу донета је Декларација Балфура о формирању „националног огњишта“ Јевреја у Палестини. Тамо се устремio из почетка поточић, а затим и бујица људи, чији су преци, у различито време, и у различитим земљама, прихватили јудаизам.

„А где су сада Златна врата, кроз која у град мора да уђе антихрист?“, питао сам у Јерусалиму свог туристичког водича. Младић, који је до тада био у потпуности дружељубив и шармантан, буквално је позеленео од јада. „Не антихрист, већ м - е - с - и - ј - а!“ - злобно је нагласио свако слово. Дакле тако! Воде туристе и поклонике, брину се да пронађу уносан послић, свируцкају на виолини и - чекају! Из свакодневице потпуно приземних послова и послића - чекају!

Главни мистички задатак насељеника је постао зидање Соломоновог храма. У свакој синагоги вековима су изучавали речи старозаветних пророка Агеја и Мелахије о доласку Месије. По пророчанствима, он ће засести у другом храму. Шта то значи?

Први храм који је саздао Соломон, разрушен је за време вавилонског цара Навукодосора. Други је подигнут на том истом месту крајем шестог века пре рођења Христовог.

Међу зидовима другог храма о испуњењу старозаветних пророчашта приповедао је Христос - Месија, непознат од већине

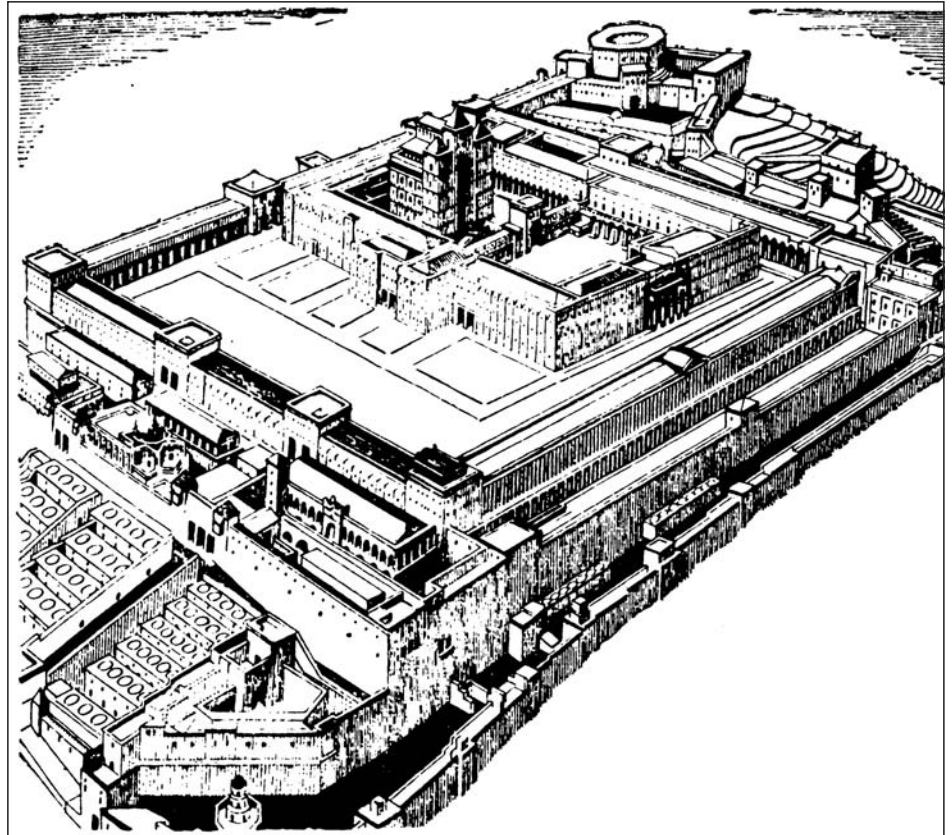
ПРЕД ЗИДАЊЕ СОЛОМОНОВОГ ХРАМА

Јудејаца. Они чекају другог „Месију“. Чекају, мада по речи Спаситељевој, од другог храма већ није остао ни камен на камену. Њега су срушили римски легионари 70. године и тако начинили пралик будућег Краја Света.

Дакле, будући храм ће постати трећи. Уосталом, Јудејце много не брину такве суштинске околности. Не брине их ни одсуство

првосвештеника за тај храм, јер следство свештенства је давно покидано. („У лето 2001. године у највећој тајности, власти државе Израел одобриле су и омогућиле, уз незапамћено обезбеђење, на захтев ултраортодоксног јеврејства, свечано полагање камена темељца за будући нови Соломонов храм на платоу Хамија у Јерусалиму. Због ризика од незадовољства муслиманског становништва Јерусалима чин полагања обављен је за свега пола сата, уз присуство малобројних изабраника. Чим је вест о догађају прострујала Светим Градом, у џамији Ал Акса и око ње окупиле су се муслиманске масе, које су почеле каменовање јеврејских вјерника код оближњег Зида плача. Интересантно је да је највећи број информација светских и домаћих агенција о збивањима у Јерусали-

Соломонов храм (једна од реконструкција)

му, говорио само о нередима које су изазвали Палестинци, док је догађај који им је претходио углавном прећуткиван. "Светигора, број 109, 110- 120, стр. 51.)

Синагоге су пре школе него храмови. Узносити жртву Богу Јудејци могу једино на гори Морија у Јерусалиму. Дакле, већ скоро две хиљаде година јудаизам је лишен храмовног живота...

...Дакле, ко ће засести у новом, трећем храму? Онај ко ће се ослањати на своје божанско порекло и на тај начин смоћи снаге да игнорише одсуство првосвештеничког прејемства. Онај који ће саблазнити многе чудесима.

Да, уколико се то догоди у трећем (у њему се једино и може догодити, јер храм за који је постављен камен темељац 2001. године јесте трећи. прим. приређивача), а не у другом храму, човечанство ће имати посла не са Месијом, већ са оним који ће се претварати, то јест са...

Православно Предање га назива антихристом. Зашто није до сада дошао, када је још 1917. године пао онај који га „задржава“. Управо царску власт подразумева апостол Павле када говори о „задржавању“ појаве антихриста. Како пише В. Ларионов: „У наше време треба мислити да се има у виду власт будућег Православног Императора (супротно антихристу он се никад неће представљати као месија - прим. приређивача). Вештачко очување древних тронована Западу и покушај да се на власт врате древне династије као што су Меровинзи („јудејски цареви“ - прим. приређивача) имају супротан смисао. Овде се, можда, ради о испуњењу пророштва да ће се први антихристу поклонити управо цареви.“ „И сада знате“, пише апостол Павле у посланици Солуњанима о доласку сина погубељи - „шта га задржава да се појави у своје време. Јер тај-

на безакоња је већ на делу, само се неће извршити до тада, док не буде из средине уклоњен онај који је сад задржава“.)

Да, кулминација напада на Трећи Рим је постало убиство Православног Императора. (Талмуд јасно истиче: „У опустошењу Рима је - наша нада“). По мишљењу истраживача, кабалистички натпис, начињен на зиду Ипатјевског дома, значи следеће: „Овде, по наредби тајних сила, Цар је био принесен на жртву ради рушења државе. О овоме се извештавају сви народи.“. (Нема сумње да су револуцију у Русији 1917. године финансирали моћни јеврејски банкари са Запада. Ево речи једног од њих: „Финансирајући револуцију у Русији, на један уложени долар зарадио сам 60 долара“, Јаков Шиф. - прим. приређивача).

Са тачке гледишта „ратних симбола“ избор датума убиства - дан светог убијеног мученика Андреја Богољубског - и места - Ипатјевског дома - такође није био случајан. Управо у Ипатјевском манастиру је оснивач династије Романових, Михаил Фјодорович, добио извештај да је изабран за цара. Кабалисти - цареубице двадесетог века сматрали су да крај омражене им династије мора наступити управо тако - знаменован.

...Дакле, зашто није дошао антихрист, када је пао „онај који га задржава“?

Још на дан одрицања Николаја Другог од престола, док су у храмовима певали покајни канон Андреја Критског, у цркви села Коломенско под Москвом догодило се чудо. Пронађена је древна икона Божије Матере - Државна. У рукама Богородице - били су знаци монархијске власти. Али, царска кугла (шар, државна) на икони није овенчана крстом - то је симбол обезглављене Русије.

Шта су у овом догађају увиделе духовне очи православних људи?

Мајка Божија се јавила са тужним ликом, одевена у царску порфиру. И наговестила на тај начин да преузима улогу „задржавања“ на себе. (Монахиње Вознесенског кремљевског манастира су тражећи по архивским записима установиле: да је икона пре припадала њиховој заједници. У Вознесенску цркву села Коломенско она је била предата 1812. године. Управо пред напад гордог корзиканца на Москву.)

На сличан начин је у Другом светском рату спасена Русија. У тренуцима када је Стаљин озбиљно размишљао о предаји Лењинграда, одржана је преписка између митрополита Ливанских гора Илије и њега. Стаљин је прихватио поступке за спас Русије које му је саопштио митрополит. „Да се Лењинград не сме предати, да се свештеници морају вратити са фронтана и из тамница, и да морају почети са вршењем службе Божије, да храмови морају бити отворени, да чудотворна икона Казанске Богомајке мора бити пронета у литијама око града, и тада ни један непријатељ неће ступити на ту свету земљу... Пред Казанском иконом треба да буде служено Богослужење у Москви, а потом и у Стаљинграду, који не сме да се преда непријатељу. Казанска икона мора да прати војску све до граница Русије...“. Писма митрополита Илије и Стаљина се и данас чувају у московским архивима. Стаљин је испунио све захтеве - Русија је спасена. ...Стављајући нагласак на посебне заслуге владике Илије, Филмски журнал је забележио његов долазак у Москву, на помесни сабор, 1945. године.

Јуриј Ј. Воробјовски
Приредио: Борис АЛЕКСИЋ

БОГОЧОВЕЧАНСКИ КОНЗЕРВАТИЗАМ И НЕКИ НАШИ ЦРКВЕНИ МОДЕРНИСТИ

Сувише је остарела земља, сувише су остарела небеса, сувише је остарео свет; одавно је изашао из руку Божијих и човек кида себе у кавезу материје, и риче од уздаха срца свог. Овакав какав је: деформисан и онакажен, свет је сувише увредљив за измученог човека. Изранављен, човек излази из старог и улази у нови, новији и најновији бунт. Док му многонамучени дух кључа на страшној температури страдања, он снује разне модернизме и покушава да помоћу њих ослободи себе остарелог света. Но све су то само фластери на расцветаним живим ранама. Предубока је болест света, и човек јој никако не може дохитити корен и уклонити. Потребно је било, неопходно је било да Бог сиђе у тело, у материју, да пронађе корен болести света, и ишчупа. Тајанствени Господ Исус је то учинио. У Њему је почело обновљење остарелог света и обожење ђавоиманог човека. То је процес дубоко личан и дубоко саборан. Он се врши путем многобројних богочовечанских подвига. Господ Исус враћа човека допадном Адамовом стању, допадној богообразности његовој, предгрешности света. Спаситељ је дошао да човека врати не Мојсеју, не Аврааму, већ допадном Адаму, који је сав живео у Св. Тројици. Васпоставити богообразност адамовску - то је циљ Христов, то је чежња православних који чезну и уздишу у древну доброту изобразити се. Средства су за то благодатно-богочовечанска. Спасоносни је подвиг Христов: вратити човека Богу, вратити га темељу, са кога га је грех одбацио. То сачињава богочовечан-

ски конзерватизам Христов. Апостоли су то схватили и Св. Оци са њима: уколико човек Христом иде уназад ка своме почетку, утолико иде унапред ка своме завршетку, јер је Христос почетак и свршетак, алфа и омега.

Нова икона у Андрејевском скиију,
Кареја, Свѣтѣа Гора

Неки наши црквени модернисти непрестано увозе са Запада у нашу средину неке римокатоличко-протестантске модернизме. И у име тих кожных модернизма они чине бучне походе против благодатно-богочовечанског конзерватизма Православне Цркве. Не треба се варати: римокатолици су најрадикалнији модернисти, јер су темељ Хришћанства пренели са вечног Богочовека Христа на трулежног човека папу. И то прогласили за најглавнији догмат. А протестанти су само подухватили тај догмат и разрадили га до страшилних детаља.

Православље живи и дела у знаку богочовечанског конзерва-

тизма: ослањајући се на апостолско-светоотачку прошлост, оно чини корак по корак у неизвесну будућност. И чинећи тако испуњава завет Христов. Када „Хришћански Живот“ опомиње и позива: назад ка Апостолима, назад ка Св. Оцима, назад кроз њих ка Господу Исусу за православног хришћанина то значи: напред ка незаменљивом Господу Исусу!

Путеви Цркве - путеви су Господњи: проклетство поражава оне који их кваре (ср. д. А. 13, 10). Ко сам ја, а ко ти, да самопоуздано путимо путеве Цркве кроз историју? То је благодатни позив духоносних отаца: Св. Серафима Саровског, Св. Прохора Пчињског, Св. Саве, Јована Кронштатског. А наш је позив да за њима идемо молитвено и смирено, сем ако не желимо да полугом гордосте избацимо себе из саборне заједнице са Црквом. Никакав модернистички салто мортале није у духу Православне Цркве. Спремаш ли се да учиниш корак унапред, осврни се, послушни шта ти Дух Свети саветује кроз богоносне Оце и Св. Васељенске Саборе. Не осврнеш ли се, не послушаш ли - себе стављаш изнад Васељенских Сабора, и тиме на себе згрћеш све њихове анатеме.

Ако наша Помесна Црква жели да остане Православна и да иде напред, она то може једино ако корак који хоће да учини напред, учини саборно: са свима Апостолима, са свима Мученицима, са свима Исповедницима, са свима Светим Оцима.

Преподобни
Јустин Ђелијски

ВРЕМЕ И ЗНАЦИ ДРУГОГ ДОЛАСКА ХРИСТОВОГ

Као што је време почело своје постојање Христом, тако ће га и завршити Њиме: последњи дан биће у исто време и дан другог доласка Христовог. У тај необични дан престаће да постоји време. Тада ће се збити чудна реч Светог Откривења: „Времена неће бити више“. На неки тајанствени начин време ће утонути у вечност. Али, док нам је у Светом Писму јасно откривено шта ће се све догодити у последњи дан, није нам откривен сам тренутак у који ће наступити гај дан. То је остало сакривено у неиспитаним дубинама Божанског ћутања, и сачињава недокучиву тајну Божију. Она је сакривена и од Анђела и од људи, и живи у неприступачној оветлости Божјег свезнања. На непосредно питање светих Апостола о томе, Спаситељ је одговорио: О дану томе и часу нико незна, ни Анђели небески, до Отац мој сам. Ову им тајну није казао ни онда када им је у времену између Свог Васкрсења и Вознесења откривао тајне Богочовечанског домостроја спасења, и говорио им о Царству Божјем: А када су Га питали: Господе, хоћеш ли сада успоставити царство Израилјево? Он им је одговорио: Није ваше знати времена и рокове које Отац задржа у својој власти. Ни великом Апостолу народа, коме је „по откривењу казана тајна“ Еванђеља Христовог, и то казана самим Господом Исусом, није откривена тајна о томе кога ће тренутка наступити последњи дан, даи другог доласка Христовог. Он пише Солунским хришћанима: За час и

времена, браћо, није потребно да вам се пише, јер сами добро знате да ће дан Господњи доћи као лупеж по ноћи.

Благовест је Светог Откривења: Господ ће по други пут доћи; а када - то не знамо. По промислитељском човекољубљу Божјем то је сакривено од нас, да бисмо даноноћно стражили над собом помоћу светих врлина очекујући Спаситељев долазак. На то указује Спасово упозорење Његовим следбеницима: Стражите, јер не знате у који ће час доћи Господ ваш; стражите, јер не знате дана ни часа у које ће Син Човечији доћи.

Таква промислитељска изненадност другог доласка Спасовог корисна је за праве хришћане, али не за оне који су душу своју

раслабили, помрачили пороцима, загадили страстима, и на тај начин постали плен „окамењене неосетљивости“. Безбрижност и окамењена неосетљивост људи пред други долазак Господа Христа биће слична безбрижности и окамењеној неосетљивости људи у време Нојево, јер, по речи Спаситељевој, као што је било у време Нојево, тако ће бити и долазак Сина Човечијег; као што пред потопом јеђаху и пијаху, жењаху се и удаваху до онога дана кад Ноје уђе у ковчег, и не осетише док не дође потоп и однесе све, - тако ће бити и долазак Сина Човечијега. Зато, будите готови, саветује Спаситељ, јер у који час не мислите доћи ће Син Човечији. Живећи тим саветом Спасовим, Апостоли га са много ревности предају хришћанима: Браћо, приближи се долазак Господњи, приближи се крај свему; последњи је час.

Но, иако нас је Господ, спасења нашег ради, оставио у неизвеоности о часу Свога другог доласка, није нас оставио у неизвесности о знацима који ће претходити Његовом другом доласку и о сигналама који ће нагавестити близину Његовог доласка. Ти су знаци: проповедање Еванђеља свима народима, свој твари; обраћање Израилја Христу; појава Антихриста; велики потреси међу људима и у природи: ратови, револуције, глади, помори, земљотреси, велики знаци на небу.

Проповед Еванђеља свима народима, и све што она буде изазвала међу њима, биће сигнал другог доласка Спаситељевог, по речи Његовој: Проповедаће се ово Еванђеље о Царству по свему свету, за сведочанство свима народима. И онда ће доћи крај. То значи: Еванђеље ће постати познато свима народима, али не значи да ће га сви народи и усвојити. На то указују речи: за оведочанство свима народима. А оне зна-

че: за сведочанство свима народима о љубави Божјој према њима, о искупитељском подвигу Јединог Сина Божјег, о Цркви и о васцелом чудесном Богочовечанском домостроју спасења у њој, и у опште о свима вечним истинама Божјим у њој. Стога нико неће имати оправдања за неверовање у Христа Бога; нико се неће моћи изговарати: нисам знао за Христа, за силу и моћ Његовот Еванђеља и за вечне истине Божје. То сведочанство свима народима о Еванђељу даће могућности да у Цркву Христову, по речи Апостола народа уђе „пуноћа народа - ὅι δέσπνiа ὀiι ἀέiιiι“, тојест „сви предвиђени Богом незнабошци“. С друге пак стране, многи ће, кад сазнаду за Еванђеље, бесомучно устати против њега, и тиме показати колико су људи заљубљени у зло, колико су постали робови греха и лажи, колико су постали оруђе сатанског зла против вечног Божјег добра. И у тој општој борби за и против Еванђеља, наступиће тренутак када ће се, по речи Апостола, сав Израил спасти испуниће се пророштво старозаветног Еванђелиста: „Доћи ће од Сиона Избавитељ и одвратиће безбожност од Јакова.“ Ово обраћање Израиља Христу, по претказању пророка Малахије, извршиће пророк Илија Тесвићанин, који ће заједно с Енохом „доћи с неба у дане Антихриста, и борити се против њега за правду Еванђеља Христова.“

Насупрот ширењу Еванђеља Христова, подвижници зла ће ширити и распростирати зло у свима могућим облицима. Да би омели успех Еванђеља, они ће мобилисати све лажи, сва зла, ова насиља, све ужасе, и натуткати их на хришћане, еда би саблазнили, ако је могуће, и изабране. Плиткоумни поклоници зла напредоваће у злу; у капи меда даваће отров зла; маскираће зло најпривлачнијим

маскама; умножиће безакоња до ужаса; ронећи у дубине христоворачких душа, помањено зло изазиваће потресе у њима, минирати их, и оне ће експлодирати безочном хулом на све што је Христово; „ад всесмјехливиј“ - свеисмевајући ад исмејаће све што је Божје; тајна зла опчиниће многе, залудеће их; својим лажним сјајем и привременим успехом зло ће саблазнити многе.

Сво то махнито пировање зла Апостол назива тајном безакоња - ὀi ιδὸδέσπнiι ὀсῶ ἀiιiεáῶ; - која ради у синовима противљења ради против свега Христовог и Божјег, и чини да људи одступају од Господа Христа. Против тајне Божје, тајне Христове, - а то је Црква -, иставља се тајна Сатане, тајна зла. Вешто маскирајући себе, зло ће у последње дане дејствовати успешно кроз лажне христосе и лажне пророке. Описујући то време, Спаситељ говори: Многи ће доћи у име моје го-

ворећи ја Сам Христос. И многе ће преварити. И изићи ће многи лажни пророци, и превариће многе. А свети апостол Павле, у својој пророчкој визији, као објашњавајући ове Спаситељеве речи, вели: Дух Свети разговетно говори да ће у последња времена одступити од вере слушајући лажне духове и науке ђаволске. Разоривши лажу чак и савест своју, они ће живети по својим жељама ругајући се свему Христовом. Залуђени злом, они здраве науке неће слушати, него ће по овојим жељама закупити учитеље који ће им ласкати, и одвратиће уши од истине, и окреиуће се ка гаталицама.

Посматрајући последња времена са своје богочовечанске небоке осматрачнице, и обиље зла у њима, апостол Павле пише Тимотеју: Знај да ће у последње дане настати времена тешка. Јер ће људи постати самољубиви, среброљубиви, хвалише, горди, хулници, непокорни родитељима, неблагодарни, неправедни, нељубавни, непримирљиви, клеветници, неуздржници, бесни, недоброљубиви, издајници, нагли, надувени, који више маре за сласти него за Бога, који имају обличје побожности, а силе су се њезине одрекли. Зло ће се силно размножити, минираће народе и царства, и устаће народ на народ, и царство на царство; настаће глади и помори и земљотреси и страхоте и буне, и невоља велика каква није била од постања света нити ће бити, и због умножених безакоња охладнеће љубав многих, и многи ће се саблазнити, мрзост опустошења биће на месту светом, и - Син Човечији када дође, хоће ли наћи веру на земљи?

Св. Јустин
Ћелијски

Дођмајица Православне цркве,
III, 747 - 751. Београд 1978

ПРИКАЗИ КЊИГА

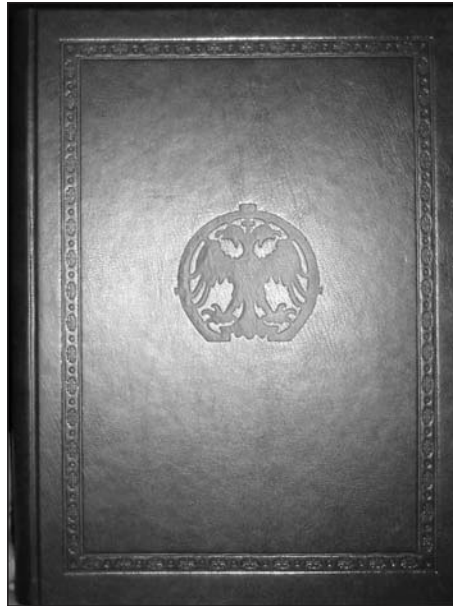

Александар Савић

ВИШЕГРАД

ОД ДАВНИНА ДО 1918.

... Трећи историјски период у Вишеграду и околини био је временски врло кратак, свега четири деценије, али облик тадашње владавине оставио је трајне последице, које се осјећају чак и у нашем времену. Као што је и познато, на конгресу тадашњих великих европских сила у Берлину, у јулу 1878. године, аустроугарској монархији допуштено је да окупира Босну и Херцеговину и да у њој уведе ред и унесе мир међу њиховим завађеним народима. Аустро-Угарска је тако смијенила онемоћалу труску владавину, чији су крај означили бројни српски устанци, а нарочито велика буна 1875. године у Херцеговини и Крајини. Аустроугарске окупационе трупе ушле су без отпора у Вишеград 4. октобра 1878. године...

ЗАКОНОПРАВИЛО

СВЕТОГ САВЕ

(Сарајевски препис)

СВЕТОСАВСКИ

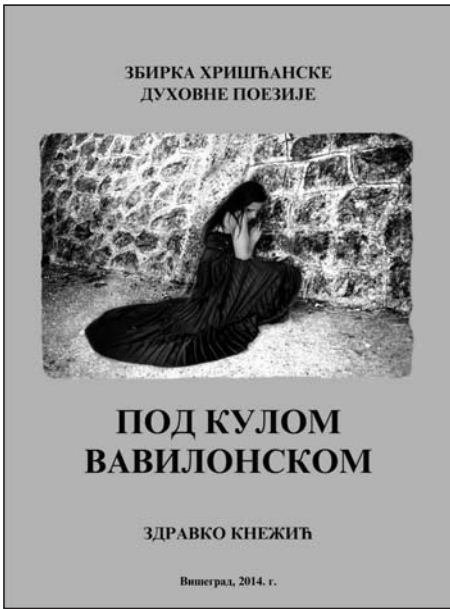
ПУТОКАЗ

У овом немирном и пуном неизвесности времену, када се на светским позорницама морална начела све више гасе, а себичност узима све више маха, Цркву као мајку пуну љубави према својој деци обузима брига и страх. На место Божијих закона који чувају достојанство човека, обезбожени људски род све више истиче неке необуздане слободе којих би се посрамила и животиња, а не људско биће. Због тога наша света Српска Православна Црква износи данас пред своју верну децу, као најбољег од најбољих и најзаслужнијег од најзаслужнијих светитеља - Саву, да обасја пут којим Србима ваља ходити у тамној ноћи европске анти-културе.

Посматрајући светитеља Саву кроз његов анђелски живот и дела на земљи, ми га видимо првим и највећим у роду српском. Видимо га сталним молитвеником пред престолом Божјим. Он се није иселио из свога потомства, већ је стално настањен и уселјава се у подмладак наш. Он загрева срца наша, јер се „радом показиваше апостол“. Премудрост га обасја великом светлошћу, коју не остави у туђој земљи, него је донесе у отачаство своје и постави на свећњак свенародног олтару како би обасјавала целу земљу, загревала срца свих и подизала ниво духовности до престола Божјег. Како је засијао пуном светлошћу пре толико векова, тако сија и данас, јер су му дела неумрла, увек савршена и истинољубљем снажна. Чим се уздигнемо изнад наших свакодневних навика, уз опширнији критеријум о свету и себи, лако опажамо величину његову. Додиром чињеница које га учинише становником Неба, лако себе покрећемо ка оној нама намењеној близини са Богом и у Богу.

Законоправило Светог Саве, које имамо сачувано и у нашем Сарајевском препису из ЦИВ века, неопходан је приручник и данас Српском роду како треба да се влада и на којим темељима да изграђује своје односе у породици и друштву. Чинећи тако, Србе не очекује нимало лак пут на земљи, али ће тим путем засигурно стићи у Царство Небеско.

*Митрополит
дабробосански Николај*

Крститељу

Ш еџајући њрема Теби
Уском сџазом, сџрмом, џешком
Као џеретџ самом себи
Клизим назад сваком џрешком

Тражих какав камен, дрво
Да се за њеџ чврстџо лаџим
Па џовучем ближњеџ џрво
Док ја своје џрехе схваџим

Нађох неџџо месџо џране
Иза наше Мајке блаџе
Гледаше ме с Твоје сџране
Једне нежне очи драџе

Безџреџне ко мало деџе
Брижне сјаје џубав саму
Гледаше у мене светџе
Да скину са ума џаму

Безусловна џубав чистџа
Према сваком живом сџвору
То је снаџа Тебе Христџа
Шџо џомера мора, џору

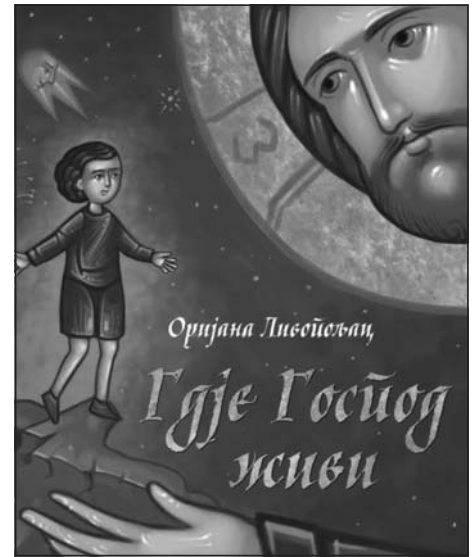
Хвала руко Сџасџџеља
Шџо ми наум џако срочи
Па да видим Крстџџеља
Твоџа миле, светџе очи

Сад сам корак Теби ближе
Он џоказа како џреба
Не џадаџи доле ниже
Неџо сџремџџ џоџуџи неба

Да ме џрех велик не зџази
И да џреху цех не џлаџим
Помози ми на џој сџази
Да се жељањ Теби враџим

Примијетио сам да се на селу боље спава. Баба не дозвољава да легнемо у кревет док се не прочитају молитве. Кад бисмо легли без молитве, она би нас натјерала да устанемо и помолимо се Богу. Она се моли заједно са нама, а онда нас ушушка кад легнемо у кревет. Кад пође из собе, угаси свјетло и каже: - Лаку ноћ - а ми дјеца одговоримо - Бог упомоћ. Онда још мало причамо док нас сан не савлада.

ВАСКРШЊЕ ЈУТРО

Над ријеком се магла диже,
Света, чиста, зора руди.
Сунце земљи све је ближе,
Свјетлошћу нас Господ буди.

Сваки камен, свако зрно,
Као да је бисер, блистџа.
Ријека као суза чистџа,
Васкрснулоџ слави Христџа.

И у џољу сџада славе,
Цвџеџа цвијеџџ до цвијеџа.
Мирис среће џроизносе,
Сџасење, славе свијеџа.

Васкрсење славе Христџа,
Свако дрво, лисџџ до лисџа.
И у џори славе звијеџи,
Оџворене све су двери.

У сџомен на Васкрсење,
Црвено се боји јаје.
А дјечиџа сва џресрећна
Васкрснулим Христџом сјаје.

Слави живоџи и радуј се,
Христџос Васкрс! - кажи свима.
Васкрснуће свако онај,
Ко у себи Христџа има.

СУЗБИЈАЊЕ САМОЉУБЉА

Житија, примјере Светитеља, не читамо само зато да бисмо их примјењивали - немогуће је да све што читамо пренесемо у свој живот. Не можемо, примјера ради, ми којима је немогуће да бар један сат одстојимо у цркви, да се угледамо на светог Алимпија Столпника, који је 53 године живио на стубу. Али, док читамо његово житије говоримо: „Боже мој, колику си благодат дао овоме човјеку! Како је имао толику издржљивост, стрпљење и ревност! Колико је само љубави било у души његовој!“ Тада се и молимо Светитељу: „Светитељу Божији, заступи нас“, и одмах нас враћамо Господу и говоримо: „Господе Исусе Христе, помилуј нас.“ Та молитва са великом природношћу произилази из величанственог примјера једног охристовљеног и облагодаташеног човјека.

Читамо, дакле, један текст, који говори о достигнућима подвижника или о животу мученика, о најузвишенијим изразима љубави према Богу, и смирено себе упоређујемо са тим мјерилима. Поређење нас увијек ставља на најдоње мјесто. Најдоње мјесто олакшава смиравање, а упоређивање привлачи благодат Божију. Нестаје надобудности тобожњег разумијевања тајни Божијих или лажних искустава благодатних стања.

Другда пак када у подвижничким књигама наилазимо на мудро душевно настројење које у себи носи изрека „сви се спасавају, а ја једини пропадам“, у исти мах у себи уздижемо друге, а унижавамо своје „ја“. Други су побједници у срцима и мислима нашим: спасавају се у часу када ми нестајемо и пропадамо због себе самих. Може ли, дакле, при једном та-

квом унутрашњем настројењу да успијева, узраста неко осуђивање, преузношење, тврдоћа срца?

Постоји још један начин да гајимо унутрашње смирење. Наше „ја“ се изражава било вољом, као захтјев, било осјећајно, као право и претјерана осјетљивост, било интелектуално, као тврдоглав став и круто мишљење. Док мазимо своје ја, нисмо у могућности да чујемо брата свога и због тога нисмо ни у могућности да чујемо глас Божији. Одбијамо да у свом животу усвојимо и разумијемо вољу другога и због тога нам је тешко и да прихватимо вољу Божију. Браћа су нам дата да би представљала видљиве иконе Божије у животима нашим. Дајући простора вољи њиховој у животима нашим, ми олакшавамо процес усвајања воље Божије у животима својим. Мислећи о њиховим правима, а не својим, препознајемо право Божије у животима својим. Слушајући са поштовањем ставове њихове, допуштамо да просвјетљење Божије дејствује у срцима нашим. Када се, дакле, неко боји воље своје, када се не узда у свој суд и одриче се права својих, он бива заштићен од свега овога и почиње да сузбија своје ја. Све ово нас смирава и истовремено и ослобађа.

У духовном животу нема непријатеља и противника. Један је непријатељ: ми сами. Једна је болест: себелубље наше. Борећи се против свога себелубља мало по мало у себи изграђујемо атмосферу смирења. И своје себелубље некада препознајемо као сујету, некада као причање о себи, више пута као болесно самољубље или као усредсређеност на себе (егоцентричност): неки пут у веома јасном виду као што су љутња и охолост, а некада у веома тананим видовима као што су претјерана осјетљивост, жаљење, неспоразуми, увредљивост, итд.

Довољан је један мали примјер да бисмо указали на ширину проблема тог скривеног себелубља и непријетне неслободе: ако неким случајем погледамо неку фотографију на којој је приказано пет особа - и међу њима и ми - који ћемо лик прије сваког другог

лика на фотографији покушати да пронађемо и препознамо? Наравно, свој. И ако се деси да су подлога, боје, сва остала лица савршена, а да је наше лице изишло са помало затвореним очима - а то се неријетко дешава - та фотографија се нама не допада, док се свима осталима допада. То је нешто што показује како функционише наше префињено себелубље.

Слично овоме, у нама постоји и веома снажна тежња да оправдавамо саме себе. Не можемо да издржимо да нам се наноси неправда. И још, не можемо да издржимо своју сабраћу која имају карактер који не одговара нашем карактеру те нас доводе у тешкоће. Не схватамо да наша добра сабраћа (врлински, „лаки људи“) можда јесу нама блиска браћа, али и да су „тешки људи“ (такозвани „грешници“, они који су ускраћени за подједнаке врлине и раздражују нас и изазивају) можда још бољи, јер су љубљена браћа Христова. Ми се одупиремо тој стварности и тако одбијамо да будемо људи, пријатељи, браћа онеправдованог Христа.

Све ово свакодневно доживљавамо у животима својим, било у конкретним, појединачним видовима, било у тиховању своме, када осјећамо да наше ја као магла спрјечава јављање Божије. Као што смо већ рекли, оно што веома снажно постоји у нама јесте углавном мишљење наше, као став, право наше као осјећање и воља наша као вољан израз болесне привезаности за наше „ја“. Добро је да се боримо против свега овога. Одлазимо код свога духовника, имајмо мало послушања, боримо се колико можемо, и тако у себи гајимо мудрољубљив ум. Рекли бисмо како је потребно да стекнемо и мало духовног „мозга“. Обично смо врло вични у откривању трагова слабости и страсти других људи и у потпуности слијепи у препознавању својих страсти и слабости. Али, тако наносимо неправду себи самима и свом односу са Богом. Ограничавамо права Његова да нас преобрази од лика ка подобују Његовом.

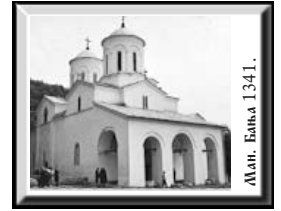
Митрополит Николај Хациниколау
Човјек, биће на границама свјетјова

Мат. Асфун 1343.

ДАБРОВ

ИНФОРМАТОР

Мат. Бана 1341.

Број 48

ПОРУКА – ЧЕСТИТКА

Високопреосвештеном Господину Николају митрополиту дабробосанском

ПОВОДОМ

60 година од примања
анђеоског образа,
40 година од како је примио
тешко време
архијерејске службе

Молитве твојих ђака којима си био и ауторитативни професор и духовни отац и искрени пријатељ лете ка престолу Свевишњег и муцају: „Такав нам је требао учитељ. Још га поживи Господе“!

Име твоје уписано је златним словима у историји београдске, крчке и србињске богословије.

Ту са ђацима си састрадавао и злопатио се у време безбожног режима и ништа ти тешко није у било. И као предавач, и као васпитач и као ректор и сапатник ђака у њиховим проблемима. Сви су те волели и поштовали.

Рад је за тебе био песма. Био си на првом месту градитељ и изградитељ многобројних генерација - богослова који су у време „гвоздених година“, а и

сада делали и делају у Винограду Господњем. А и градио си храмове и домове од далеке Аустралије до Крке и Србиња и целе митрополије. Твој труд и рад се добро исплаћују јер твоји ученици, сада свештеници, па и многи архијереји наше Цркве за тебе се Богу моле. А подигнути храмови и зграде на твоје заузимање и ангажовање немо сведоче да се све може, ко воли Бога и своју Цркву. А ти неизмерно волиш нашег Господа и Цркву Његову.

Одмор је за тебе била мисаона именица. Увек си радио дајући све од себе, ма на ком црквеном пољу то било. То сви у нашој цркви знају.

Похвале ниси тражио, за одликовања ниси марио. Наградио те је Господ да те сви ти којима си био учитељ воле и твој труд цене.

Остаћеш нам узор вредноће, марљивости, одговорности и привржености Цркви.

Личности као ти рађају се ретко, али дуго трају. Ти ћеш Свети Владико у молитвама и сећањима својих ученика остати док год гледамо сунце Божије.

Икада ти сада у твојој старости која је већ милост Божија како каже псалмопојац: „Дани наших година, у њима је седамдесет година, а ако смо у пуној снази осамдесет ...“ (Пс. 89, 10) и буде некад тешко знај да сви ми који те волимо и поштујемо приносимо свакодневно молитве Господу за твоје здравље.

Ти ниси џабе живео, оставићеш иза себе огромно богатство за које Јеванђеље каже: „...

ризницу на небесима, која се неће испразнити где се лупеж не приближава нити мољац квари“ (Лк. 12,33).

Ушао си у историју српске цркве, светла образа и чисте савести. Био си и остао човек старог кова који је као Привредников питомца знао за девизу: рад, ред и штедња.

Тако си и нас твоје ђаке учио. Хвала ти на томе.

Ниси тражио да те неко велича и помиње твоја дела, али си био вема поносан на своје ђаке које си духовно рађао у богословијама, да би попут св. ап. Павла који је пун радости због духовног напретка Цркве у Коринту могао им поручити: „Ви сте наша посланица, написана у срцима нашим... Показујући се да сте посланица Христова, кроз наше служење написана, не мастилом него Духом Бога живог не на каменним таблицама, него на теле-

сним таблицама срца“ (2 Кор. 3, 2-3). Бићемо срећни ако и ми мали будемо макар у фусноти те посланице исписани.

Иживот твој био је прави мошашки. Био си у свему скроман, али никада ниси ни у чему оскудевао. На нас твоје ђаке деловао си као педантан и достојанствен професор у свему одмерен и пример за подражавања.

Када сада из перспективе Ковога времена гледамо на наше професоре из богословије (а нарочито ми који смо такође били професори богословије у овом времену) морамо пред њима сагнути главе. Зашто? Зато што су ти људи у односу на нас били духовни дивови. У тешка временна безбожног режима они су се одважили да буду професори у богословији, шиканирани од многих, исмејавани, понеки пут малтретирани, али одважни и одлучни били су они сведоци вере онога времена. И опет ми пада на памет мудри и луцидни Павле из Тарса, који пише Коринћанима: „Јер наша пролазна мала невоља припрема нам преизобилно и неизмерно вечно богатство славе“ (2 Кор. 4,17). У тој плејади професора био си и ти Свети Владико и служио си на дику и понос наше Цркве.

Опет желим да подсетим на твоје професорске дане када си нам предавао Свето Писмо Новог Завета. На жалост и онда, а и сада наши богословине читају довољно Свето Писмо. Ти си нас Свети Владико, хвала ти до неба на томе научио како да читамо Свето Писмо. Одре-

дио си сваки дан да се прочита по једна глава из Јеванђеља, једна из Дела Апостолских и једна из Посланица и тако у круг. Теби није било тешко и када ни си био васпитач да долазиш сваки дан на друго занимање и да на табли уписујеш дневна Јеванђеља (па ко стигне нека и то прочита). Тако смо заволели Свето Писмо, тада смо и почели да га тако читамо, што радимо и данас. И ово сећање на твоје добро дело што си нам омилио Реч Божију подсети ме на речи св. ап. Павла које је упутио опет Коринћанима: „Реч Божија нека обитава у вама богато, у свакој мудрости учите и уразумљујте себе ...“ (2 Кор. 3,16).

Лета Господња пролазе као глас, рекао је један славни старозаветни цар. Хитро и неповратно као глас, али не баш тако једноставно као један глас из једног грла, него као многогласни хор из две и по милијарде људских грла и душа, као песма човечанства. Песма радости и песма бола, клицања и јецања, наде и очајања, песма рада и брига са плачем милиона колевки и ропцем са милиона самртних постеља. Ти си Свети Владико доживео, нека је слава и хвала Господу дубоку старост, и ти сада сигурно мислиш сећајући се своје младости, рада и труда да је све тако брзо прошло као глас. И јесте, зато можеш поновити речи псалмопевца Давида: „Пусти ме да одахнем пре него што одем и више ме не буде“ (Пс. 38.13).

Апостолска служба твоја није ни мало била лака, нарочито

у далекој Аустралији где је наш српски народ разједињен и завађен. Ти си тамо најбоље на делу видео и осведочио се у песничке речи: „Бесна, пуста неслого, кћери адске змије где би знала живети да Србина није“. Мудро, са много стрпљења, мирио си завађење, ширио љубав и успео колико се то могло, увек са оном Христовом поруком: „Тако да се светли ваше светло пред људима, да виде ваша добра дела, и прославе Оца нашега који је на небесима“ (Мт. 5,16) или оном другом поруком: „... да љубите једне друге као што ја вас љубим“ (Јн. 15,12).

Јеванђеље је био садржај твога живота Свети Владико. Надамо се, пошто си умножио таланте које ти је Бог тако штедро даривао да ћеш их умножене вратити као онај јеванђељски слуга који је добио највише таланата.

У данима када обележаваш твоја два лепа јубилеја молитвено, литургијски са својом браћом архијерејима на челу са

српским Патријархом, свештеницима, монасима и свим твојим доброжелатељима и захваљујеш се Богу „о всјех и за всја“, придружујем се и ја мали твој бивши ученик, са овим речима топле благодарности за све што си учинио не само за мене него и за моју сабраћу пре и после мене чији си професор био, не мислећи нипошто да сам све казао што си урадио у току ових деценија, него само искрено придружујући се свима који ће ти честитати желећи ти још дуго живота и крепка здравља.

А када те Господ буде позвао код Њега да одеш тамо „Што око не виде, и ухо не чу и у срце човеку не дође оно припреми Бог онима који Га љубе“ (1 Кор. 2, 9).

Но, то препустимо Божијем промислу а дотле искрено и од срца

На многаја љета Високопреосвештени Владико!

Твој увек захвални ученик

*Душан Н. Пејровић
свешћеник*

ВАСКРШЊИ ПРАЗНИЦИ У МИТРОПОЛИЈИ ДАБРОБОСАНСКОЈ

У свим храмовима Митрополије дабробосанске прослављен је највећи хришћански празник Васкрсење Господа Исуса Христа - Васкрс.

Соколац

Највећи и најрадоснији хришћански празник Васкрс свечано је прослављен у храмовима Црквене општине и парохије соколачке. У храму Светог Пророка Илије тачно у поноћ је обављена васкршња литија, потом јутрење и Света Литургија. Свету Литургију служио је старјешина храма протојереј-ставрофор Борис Бандука уз саслужење протојереја Златка Богдановића, те ђакона Александра Секулића и Миленка Бакмаза. У раним јутарњим часовима Свету Литургију у истом храму служио је протојереј-ставрофор Милорад Љубинац. Свету Литургију у храму Преподобне мати Параскеве на Војничком гробљу служио је протојереј-ставрофор Миле Рацковић, а у храму Светог великомученика Георгија у Соколовићима јереј Младен Видаковић. Велики број вјерника приступио је Светој Тајни Причешћа. Пасхално вечерње служе-

но је у храму Свих Светих у Стјеницама.

Током Страсне седмице, поред свакодневних богослужења у храму Светог Пророка Илије, на Велику сриједу служена је Света тајна јелеосвећења, а посебна духовна радост била је на Велику суботу када је Цркви Божијој кроз Свету тајну крштења прибројано 45 нових чланова. Крштењу је претходила је катихизација коју су у просторијама Црквене општине Соколац организовали соколачки свештеници. Истог дана свештеници су, заједно са начелником општине Соколац Милованом Бјелицом и предсједником Кола Српских сестара „Преподобна Евгенија“ из Сокоца Миром Скоко, посјетили прихватни колективни центар и психијатријску болницу у Сокоцу. Том приликом однијета су васкршња јаја и друго што је потребно за богатију празничну васкршњу трпезу.

Сарајево

У Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву служена је васкршња Литургија, којој су присуствовали бројни вјерници из Сарајева и Сарајевско-романијске регије. На Литургији је началствовао протојереј-ставрофор Ранко Билинац, уз саслужење протојереја-ставрофора Миомира Зекића, протојереја Борислава Ливопољца, јереја Милорада Милинковића и протођакона Митра Танасића, а одговарало је Српско пјевачко

друштво „Слога“ под диригентским вођством мр Стефана Мојсиловића. Међу вјерницима на Литургији су били и министар просвјете и културе Републике Српске Горан Мутабџија, потпредсједник Федерације БиХ Светозар Пударић, те амбасадор Србије у БиХ Станимир Вукићевић. Вјерницима је посланицу Његове светости патријарха српског Иринеја прочитао старјешина храма Борислав Ливопољца.

Возућа

Више стотина православних вјерника окупило се на Васкрс код манастира Свете Тројице у Возућици, општина Завидовићи, гдје је васкршњу Литургију служио парох завидовићки протонамјесник Зоран Живковић. Живковић је рекао да су се Срби који су 1995. године избјегли из Возуће и ове године окупили његујући традицију и са жељом да својим прилозима помогну даљу обнову манастира и нагласио да ће наредне седмице почети изградња моста преко рјечице Возућице, у непосредној близини манастира, за шта је средства највећим дијелом обезбиједио потпредсједник Федерације БиХ Светозар Пударић.

Манастир Возућица задужбина је краља Драгутина Немањића из 14. вијека. Имао је важну улогу у очувању православља у овим крајевима, а доказ за то су српска села на лијевој обали ријеке Криваје која су се сачувала у историји све до етничког чишћења 1995. године. Након 1995. године на подручје возућке и стошке парохије у општини Завидовићи вратило се само око пет одсто Срба, или око 70 српских породица, док је прије рата у стошка парохија бројала више од 600, а возућка више од 800 домаћинстава.

Фоча

Васкршњи сабор окупио је испред храма Светог Саве у Фочи православне вјернике из више општина Старе Херцеговине. Сабор је почео културно-умјетничким програмом у коме су учествовале изворне пјевачке групе, гуслари, здравичари и фрулаши из Фоче, Калиновика и Новог Горажда, након чега је прослава највећег хришћанског празника настављена уз традиционално коло и музику.

Старјешина храма Светог Саве, протојереј Ненад Тупеша рекао је да Фочаци обиљежавају годишњицу од отварања највећег православног храма у БиХ. „На Васкрс прошле године почели смо да богослужимо у новоизграђеном храму и ове године за нас је Васкрс још већи доживљај. Вјековна тежња нашег народа да има цркву у центру Фоче испунила се и од прошле године се употпунила, јер је храм Светог Саве добио коначно свој изглед и богослужбену функцију”,

истакао је Тупеша. Он је рекао да на Васкрс људска уста треба да ћуте, а срце да говори, управо као што говори срце православних Срба у Фочи, што показује данашњи сабор.

Васкршњи сабор у Фочи раније се одржавао испред храма Светог Николе, а ново мјесто окупљања од 2006. године, када је почела његова градња, постао је простор испред храма Светог Саве. Сабор организују Црквена општина фочанска, општина Фоча и Изворна група „Плави невени”.

Вишеград

Прва Васкршња туцијада одржана је у Андрићграду у организацији Српског Народног покрета (СНП) 1389 и храма Светог цара Лазара и Косовских мученика. У конкуренцији за најтврђе јаје такмичила су се 42 учесника, а побједу је однио Иван Благочанин, док је друго и треће мјесто припало Бојани Липовац и Анђелини Пољчић, сви из Вишеграда. По оцјени стручног жирија за најљепше јаје проглашено је јаје Сање Кокошар из Вишеграда са ликом Исуса Христа. Побједницима су уручене и пригодне награде. Прво мјесто је награђено путовањем на камп у Мркоњић Град за три особе,

друго мјесто поклон боном у висини од 50 КМ од спонзора Адрије д.о.о. из Вишеграда, док је за треће мјесто награду обезбиједио храм Светог цара Лазара из Андрићграда. По ријечима организатора, васкршња туцијада ће се традиционално одржавати и наредних година са циљем повећања броја учесника и разноврснијим садржајем и програмом.

Ново Горажде

Побједник 9. Васкршње туцијаде у Новом Горажду, која је одржана првог дана Васкрса у порти храма „Светог Ђорђа” у Доњој Сопотници, је Зоран Ласица из Чајничка, иначе прошлогодишњи финалиста овог такмичења. У финалу туцијаде, на којој су учествовала 73 такмичара из Новог Горажда, Горажда, Чајничка, Рогатице и Вишеграда, Ласица је имао тврђе јаје од Драгане Дроца из Новог Горажда. Побједнику је припала награда од 100, а другопласираној 50 марака. Зоран Ласица, коме је ово трећа побједа на Васкршњој туцијаци у Новом Горажду, половину награде даривао је цркви „Светог Ђорђа” у Доњој Сопотници. У конкуренцији најљепше шараних Васкршњих јаја прву награду од 100 марака освојио је, по пети пут, Јанко Јанковић из Новог Горажда. Друга награда од 50 марака припала је Лани Танасковић из Горажда, а трећа од 20 марака Младену Јанковићу из Новог Горажда. Организатор традиционалне Васкршње туцијаде била је Српска православна црквена општина горажданска.

Добрунска Ријека

На Васкршњи понедјелјак су у порти манастира „Светог Николе“ у Добрунској Ријеци, у организацији Српског соколског друштва „Соко“ и манастирског братства, одржане традиционалне васкршње свечаности којима је присуствовало преко 200 православних вјерника из Вишеграда и сусједних мјеста, међу којима су били најбројнији млади. На 7. Васкршњој туцијади, на којој се за најтврђе јаје надметало 80 такмичара, најуспјешнија је била Татјана Марковић из Вишеграда. У финалу је победила младог Вишеграђанина Ивана Ђапару. Занимљиво је да је Иван Ђапара победио у дисци-

плини најљепших васкршњих јаја, а друго мјесто је припало Маријани Шушњар. Упоредо са туцијадом, 10 екипа пјетлића и млађих кадета такмичило се на традиционалном турниру у малом фудбалу. Изражавајући задовољство масовношћу овогодишњих васкршњих свечаности архимандрит Јован Гардовић, игуман манастира „Светог Николе“, истакао је значај окупљања око православних храмова, посебно за најмлађе.

ПОМЕН ЗА ПОСТРАДАЛУ СРПСКУ НЕЈАЧ

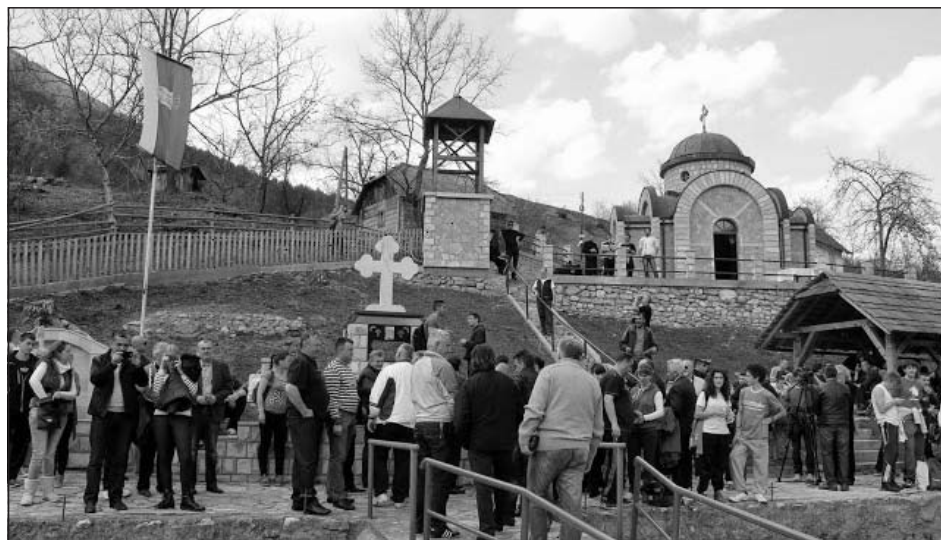
На православни празник Младенце, у суботу 22. марта, у Спомен комплексу у Старом Броду на ријеци Дрини, петнаестак километара низводно од Вишеграда, служен је парастос за преко 6.000 српске нејачи убијене од стране усташа, припадника злогласне Црне легије Јуре Францетића, у прољеће 1942. године.

У присуству великог броја потомака страдалих Срба и грађана Рогатице, Вишеграда, Пала, Сокоца и Хан Пијеска, у новоизграђеној Спомен капели парастос су служили свештеници Митрополије дабробосанске: протојереј-ставрофор Рајко Цвјетковић из Рогатице, протојереј Александар Топаловић из Вишеграда, те јереји Драган Вукотић из Вишеграда и Велимир Дивљановић из Борика.

Парастосу су присуствовали и бројни представници републичких и општинских власти,

међу којима су били генерал Милан Торбица, представник Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, народни посланик у Скупштини Републике Српске Мирослав Којић, делегат у Вијећу народа Скупштине Републике Српске Александар Фулурија, затим Дражан Перендија, предсједник Предсједништва БОРС-а Републике Српске и начелници Рогатице, Вишеграда, Сокоца, Пала и Хан Пијеска - Томислав Пухалац, Славиша Мишковић, Милован Бјелица, Миодраг Ковачевић и Љубомир Шупић.

Поздрављајући присутне пригодном бесједом, надлежни парох јереј Драган Вукотић подсјетио је на стравичне злочине које су у кањону Дрине, у прољеће 1942. године, извршиле злогласне усташе, а да за њих деценијама након Другог свјетског рата многи нису ни знали.

„Тада је овдје на најсвирепији начин убијено преко 6.000 Срба, невиних људи, жена, дјеце, старца, који су пошли у Србију да тамо нађу спас. По свједочењу преживјелих, на Младенце, 22. марта 1942. године, на Дрину су почеле пристизати непрегледне колоне нашег прогоњеног народа. Од тада, па све до првих дана маја овдје се догађао страшни усташки пир, што је људском разуму несхватљиво,“ подсјетио је Вукотић.

Он је посебно нагласио да је било несхватљиво да деценијама након злочина није било никаквог помена на масовно страдање Срба на овом мјесту.

„Наша Српска православна црква је заједно са народом нашла начина да те догађаје и ово мјесто отргне од заборава. Тако смо ево, по први пут, у овој капели имали један молитвени скуп, опојали неопојане и поменули непомињане. Учинили смо то у капели подигнутој прилозима вјерника, да се сјећамо на страдање наших невиних предака,“ рекао је Вукотић, позивајући потомке звјерски убијених Срба да овдје коначно могу доћи и новоизграђеним путем из Рогатице и достојанствено се поклонити сјенима својих уморених предака.

Начелник општине Рогатица Томислав Пухалац је, у име организатора овог помена, изразио очекивање да ће Стари Брод бити истинско мјесто окупљања и организовања часова историје Српског страдања.

„Наша је жеља да овај спомен комплекс добије нове садржаје,

попут спомен куће, те да уз подршку Владе Републике Српске, због значаја и обима злочина, добије статус спомен обилежја од републичког значаја,“ рекао је Пухалац.

Генерал Милан Торбица, представник Министарства рада и борачко инвалидске заштите Српске, био је импресиониран изграђеним садржајима у овом спомен комплексу, обећавајући да ће се заложити за његову нову категоризацију и уврштавање међу споменике од значаја за Републику Српску.

Драстичан случај „заборава и скривања“

Други свјетски рат обилежили су стравични злочини, за које се сматрало да су углавном објелодањени и истражени. Но, било је злочина који су из различитих разлога, укључујући и „очување братства и јединства“, минимизирани и напросто скривани од шире јавности.

Драстичан случај „заборава и скривања“ су масовни злочини над 6.000 недужних српских цивила, које су прије 72 године починиле хрватске усташе, у чијим редовима је био и знатан број муслимана, с прољећа 1942. године, у кањону ријеке Дрине, у селима Милошевићи и Стари Брод, подручју које административно припада општини Рогатица, а много је ближе Вишеграду.

Малобројни Срби који су преживјели овај ратни пакао, очекивали су, након Другог свјетског рата, да ће их надлежне власти позвати да свједоче, да се познати злочинци приведу правди и осуде. Умјесто тога за-

владао је мук. А преживјели су памтили и препричавали, многи и записивали. Један од смјелијих, књижевник Момир Крсмановић је седамдесетих година прошлог вијека написао роман „Тече крвава Дрина“, након чега је шиканиран, забрањиван, оспораван и нападан.

Шта се то, у ствари, овдје десило почетком 1942. године?

Усташе покрећу велику офанзиву у намјери да освоје границу на Дрини. Средином марта 1942. године из Сарајева, под командом Јуре Францетића, креће десетак хиљада до зуба наоружаних усташа, који пред собом тјерају непрегледне збјегове Срба од Олова, Сарајева, Кладња, Хан Пијеска, са Романије и Сокоца, из Рогатице и са Борика. Уплашени народ се кретао ка Вишеграду, надајући се да ће ту прећи Дрину и склонити се у Србију.

На вишеградској ћуприји италијанска стража је преко ријеке пуштала само оне који су имали злато, стоку или неку другу вриједност. Остали су морали низводно до Милошевића и Старог Брода, гдје су скелом или чамцима покушавали избјећи патроле злогласне црне легије.

И тако из дана у дан, од средине марта до почетка маја 1942. године, непрегледне колоне Срба улазиле су у дрински кањон из кога се већина никад није вратила.

У вечерњим часовима скела и чамци обустављали су превоз људи преко Дрине, а преостале би изненада опкољавале усташе. Долазили су стрмим путељ-

цима са Боричке висоравни, гдје су формирали сатније у селима Бранковићи и Сјеверско, у којима су били најбројнији муслимани из источне Босне. Услиједили би незапамћени злочини, убиства, клања, мучења, силовања и бацања у Дрину. Многи су сами скакали у ријеку, неријетко и у групама.

Хроничари су записали да је једног од тих тужних дана 1942. године, не желећи да допадне у руке усташа, са стијена у Дрину заједнички скочило чак 320 девојака, а највећи и најмасовнији покољ над Србима усташе су у Старом Броду починиле на православни празник Младенце, 22. марта 1942. године.

У том дринском гротлу, окруженом водом и стрмим каменим литицама, звјерски је убијено и бачено у Дрину преко 6.000 невиних Срба.

На захтјев преживјелих и потомака убијених у овом ратном паклу, почетком 2008. године у Вишеграду и Рогатици је покренута иницијатива да се обиљежи овај злочин. У Старом Броду, одмах крај Дрине, подигнуто је спомен-обиљежје са крстом. Захваљујући бројним дародавцима, у овом скромном меморијалном комплексу подигнута је и спомен капела, а захваљујући Шумском газдинству „Сјемећ“ из Рогатице до овог, вијековима беспутног краја, стигао је и пут са Боричке висоравни.

ИСКУШЕЊА ЈЕ МОГУЋЕ ПРЕВАЗИЋИ САМО ЗАЈЕДНИШТВОМ

Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј примио је 18. марта у Патријаршији српској у Београду начелника општине Соколац г. Милована Бјелицу са сарадницима.

Пријему су присуствовали и потпредсједница Народне скупштине Републике Српске гђа Сњежана Божић, архијерејски замјеник протојереј ставрофор Борис Бандука и начелница Одјељења за општу управу општине Соколац гђа Љиљана Дамјановић. Разговарало се о актуелностима у области духовног живота у Републици Српској и другим питањима везаним за живот становништва на подручју Града Источно Сарајево и Српске.

кушаја ревизије Дејтонског мировног споразума.

- Константно се покушава ревидирати Дејтонски мировни споразум, урушити институције Републике Српске. Ријеч је о покушајима чији је крајњи циљ укидање Републике Српске. Наш народ вјерује у Српску православну Цркву и она му даје снагу да истраје и одоли свим искушењима. Кадри смо сачувати Републику Српску. Наша локална заједница увијек је спремна пружити помоћ Српској православној Цркви. То свједоче и бројни објекти чију је изградњу помагала општина Соколац - рекао је Бјелица.

Патријарх Иринеј се интересовао за стање у области школ-

Начелник општине Соколац Милован Бјелица упознао је патријарха са напорима који се чине да се очува Република Српска у саставу БиХ, у вријеме по-

ства у Српској, о чему је говорила потпредсједница Народне скупштине Републике Српске Сњежана Божић.

- У Српској постоје два јака универзитета - у Бања Луци и Источном Сарајеву. Ту је и Богословски факултет у Фочи, једна изузетно важна високошколска установа. Захвални смо дубоко Србији за помоћ у области школства, јер се много наших средњошколаца и студената школује у Србији, којима су обезбијеђени веома повољни услови. Велики број професора, познатих научних радника из Србије предаје на факултетима у Српској - истакла је Божићева и подсјетила на проблеме који прате здравствену заштиту становништва у Српској.

- Долазе љекари из Србије да помогну у лијечењу на клиникама у Српској, али веома је тешко пацијентима из Републике Српске који, због врсте болести, не могу добити одговарајући третман у нашим здравственим установама, обезбиједити лијечење у здравственим центрима у Србији. Разлог - велика дуговања Фонда здравственог осигурања Српске према србијанском Фонду - подсјетила је потпредсједница Народне скупштине Српске.

Протојереј-ставрофор Борис Бандука говорио је о заслугама митрополита Николаја у обнови порушених храмова на простору Федерације БиХ, повратку свештенства у обновљене храмове, изградњи нових цркава и подизању квалитета наставе у вјерским школама.

Његова светост патријарх српски Иринеј љубазно се одазвао на молбу новинара и говорио о дугогодишњем пријатељству са митрополитом дабробосанским Николајем.

- Био сам неколико пута у Сокоцу. Митрополит Николај је мој школски друг, истина нешто ста-

рији. Наше пријатељство траје још из школских дана, а након тога и у току службовања у цркви. Три године смо заједно становали. Био сам у Призрену, гдје је он завршио Богословију, и ја такође. Наше су везе врло блиске и трају деценијама. Одавно пратим све што је митрополит чинио, како у Београду, Крки, Аустралији, а нарочито као митрополит дабробосански - рекао је патријарх Иринеј.

Његова светост посебно се осврнуо на искушења са којима живи српски народ.

- Сви смо у великим искушењима, а она се, према мом мишљењу, могу превазићи и савладати само јединством српског народа. Србија и Република Српска морају уложити позитивну енергију, труд и рад, ујединити се око заједничких циљева. Само тако могу се изазови и искушења надвладати, превазићи, на добробит нашег народа - казao је патријарх.

Вођа делегације општине Соколац - начелник Бјелица изразио је спремност да општина Соколац помогне изградњу цркве брвнаре у Београду, храма који ће бити посвећен Преподобној мати Ангелини Српској. Дар Сокоца и Романије биће дрвена грађа, речено је данас.

Наравно, патријарх Иринеј је захвалио Романијцима на овом племенитом чину.

- Романијци дарују оно што је њима Бог даровао, а то је шумско благо, без којег нема здравља и живота. Хвала им што ће нам помоћи да изградимо један дивни дрвени храм, што ћемо Београду представити љепоту дрвеног храма, који ће бити атракција за овај град. Београђани ће имати прилику да виде љепоту храма, који ће подсјећа-

ти на бројне богомоље које су постојале у минулим вијековима диљем наше Србије. Хвала на разумијевању и доприносу Републике Српске својој мајци Србији. Надамо се да ће Србија да узврати добром, да се одужи, повеже са својим народом Републици Српској, али и са народом нашим који се, стицајем прилика, налази на разним континентима и у бројним државама, чиме би се оснажила свијест о свом поријеклу, заједништву духовном, националном и црквеном - ријечи су његове светости патријарха српског Иринеја.

Начелник општине Соколац Милован Бјелица уручио је патријарху Иринеју вриједну умјетничку слику, рад соколачког сликара Рајка Ђајића. Патријарху је, у име митрополита Николаја, икону Чајничке Краснице уручио протојереј-ставрофор Борис Бандука. И домаћини су гостима узвратили даровима.

Након пријема код његове светости патријарха српског Иринеја, делегација општине Соколац посјетила је Музеј Српске православне цркве, који је отворен 31. маја прошле године, чији експонати представљају духовно наслеђе српског народа и духовно стваралаштво од тринаестог вијека до данас. И посјета Саборном храму Светог Арханђела Михаила, остаће у трајном сјећању, као и оно што је доживљено приликом посјете Манастиру Раковица, у чијој порти је сахрањен блаженопочивши патријарх Павле.

Извор:
www.opstinasokolac.net

ПРОМОВИСАНО ФОТОТИПСКО ИЗДАЊЕ САРАЈЕВСКОГ ЗАКОНОПРАВИЛА СВЕТОГ САВЕ

У народном дому манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну код Вишеграда, у суботу 25. јануара, одржана је промоција фототипског издања сарајевског преписа Законоправила Светог Саве, које је уз благослов Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја објавила Издавачка кућа Митрополије дабробосанске „Дабар“.

Истичући значај објављивања ове књиге професор са Богословског факултета у Фочи Станка Стјепановић је нагласила специфичности овог сарајевског преписа, у односу на остале преписе, које се огледа у његовој очуваности, као и у томе што се на његовим маргинама може прочитати и запис о историји старе цркве у Сарајеву, гдје се овај оригинални препис данас чува.

„Овај препис датира из прве половине 14. вијека и у њему се налази тајни запис, први у свијету који је написан словенским писмом, а који је написао монах Исаија, за кога се зна да је био у делегацији кнеза Лазара која је ишла код цариградског патријарха да испослује скидање анатеме са Српске православне цркве,“ рекла је Стјепановићева.

Она је истакла да овај препис карактерише и то што је прво написан на пергаменту, а потом на јагњећој кожи, што га чини изу-

зетно очуваним те и данас може користити, не само Цркви и лингвистима, него и држави за истраживање обичајног и породичног права, напомињући да је у Босни и Херцеговини све до 1920. године у подручју породичног права било у примјени само ово Законоправило.

Према њеним ријечима Законоправило Светог Саве је збирка канонских и државних прописа, које је Свети Сава 1219. године однио у Никеју пред Цариградског патријарха и византијског цара како би издејствовао аутокефалност за Српску православну цркву, уз упутство како ће се држава и црква владати.

„Зборник је настао у 13. вијеку док се за сарајевски препис зна да је био готов већ у 14. вијеку, тачније 1362. године и преписиван је директно са књиге Дабарске епископије, од стране Будимљанског епископа Теофила“, нагласила је Стјепановићева, додајући да се сарајевски препис Законоправила чува као експонат у старој Светоархангелској цркви у Сарајеву, на Башчаршији.

О овом капиталном издању на промоцији је говорио и новинар и публициста из Фоче, Радисав Машић, који је посебно истакао да је Законоправило Светог Саве настало више од 100 година прије Душановог законика, што свједочи о вјековном постојању Срба на овим просторима.

„Ови закони уређују црквени, али и свјетовни живот средње-вековне Србије и представљали су основ за доношење каснијих закона“, нагласио је Машић.

Један од приређивача овог фототипског издања, јеромонах Серафим Глигић, рекао је да овај зборник показује да је Свети Сава још давно Србе увео, не само у Европу и у свијет него у вјечност, напомињући да овај препис има 732 странице и да ће се ускоро наћи у продаји и у библиотекама.

Објављивање ове значајне књиге помогли су Канцеларија за сарадњу с црквама и вјерским заједницама Владе Србије, Академија наука и умјетности Републике Српске, правни факултети из Београда, Крагујевца, Бањалуке и Источног Сарајева, као и Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“ из Фоче.

Рецитатори Средње школе „Иво Андрић“ из Вишеграда су, на овој промоцији, подсјетили на живот и дјело Светог Саве.

САВИНДАН У МИТРОПОЛИЈИ ДАБРОБОСАНСКОЈ

ПРОСЛАВА СВЕТОГ САВЕ У САБОРНОЈ ЦРКВИ

Празник Светог Саве, првог архиепископа и просвјетитеља српског, свечано је прослављен у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, служењем Свете литургије, пригодним програмом и подјелом светосавских пакетића.

Ученици основних школа Петар Петровић Његош и Свети Сава из Источног Сарајева одржали су у препуној цркви поетски рецитал о Светом Сави, након чега су подијељени светосавски пакетићи за око 400 присутних малишана.

Претходно је служена Света литургија, коју је служио старјешина Саборног храма протојереј Борислав Ливопољац, уз саслужење протођакона Митра Таназића, причешћена дјеца и обављен славски обред.

На Светој литургији пјевало је Српско пјевачко друштво „Слога“ из Сарајева, под диригентским вођством проф. Стефана Мојсиловића.

Говорећи о Светом Сави, протојереј Ливопољац рекао је да ће нам личност овог светитеља увијек бити актуелна, као и наука којој се приљубио - јеванђелска наука која никад не застаријева.

„Свети Сава сам је прокрчио пут који води ка истини и вјечном животу. Знао је Свети Сава да донесе праву одлуку у прави час и да је потпуно и снажно спроведе у дјело“ - истакао је отац Борислав.

Он је позвао родитеље да уче дјецу да се окупљају у храму Божијем, да учествују у светим службама Божијим, када уче науку Господњу, јер им то просвјетљује душе, даје душевно и тјелесно здравље, помаже да у себи сабирају све више врлина.

Честитајући дјечи Славу, пожелио им је да буду здрави и душом и тијелом, лијеви, паметни и мудри „као Свети Сава, најљепше српско дијете“.

Дио средстава за набавку пакетића обезбиједили су сарајевска фирма „Колор палета“ и невладина организација „Ворлд Вижн“.

СВЕТИ САВА - ХРАМОВНА СЛАВА У БЛАЖУЈУ

Храм Светог Саве на Врелу Босне у Блажују прославио је, у понедјељак 27. јануара, своју крсну славу Светог Саву, првог архиепископа и просвјетитеља српског, у присуству великог броја вјерника из Источног Сарајева и других градова Републике Српске, који су прије рата живјели на подручју парохије блажујске.

Свету литургију служили су свештеници Вихор Клопановић, Милорад Милинковић и Бојан Кулашевић, а након Литургије обављен је славски обред, те уприличен пригодан светосавски програм са дјечијим рецитацијама.

Присутној дјечи подијељено је 160 пакетића, након чега је у црквеном дому приређена славска трпеза љубави.

Кумови овогодишње Крсне славе били су чланови српског завичајног удружења „Илиџанци и пријатељи Илиџе“, који су са чланицама Актива жена СДС-а Источна Илиџа, и представницима СДП-а Илиџа обезбиједили светосавске пакетиће док се дужности кума храмовне славе за наредну годину прихватио Борко Берјан из Источног Сарајева.

САВИНДАН У СОКОЦУ

У храмовима на подручју Црквене општине и парохије сокољачке, у понедељак 27. јануара, свечано је прослављен, литургијски као и низом пригодних манифестација, празник Светог Саве, првог архиепископа и просвјетитеља српског.

На сам дан празника, 27. јануара, Света Литургија служена је у храму Светог пророка Илије - Романијској Лазарици, на којој је началствовао старјешина храма протојереј-ставрофор Борис Бандука уз саслужење протојереја Златка Богдановића. После прочитаног Јеванђеља о празнику је бесједио отац Борис Бандука. Након Литургије и причешћа великог броја дјеце, обављен је славски обред, а пригодне светосавске рецитације извела су дјеца из хора Пресвете Богородице Тројеручице, које су припремила у сарадњи са вјероучитељем Томиславом Пајевићем. Дјеца су за њихов труд награђена пакетићима.

Литургију у храму Преподобне мати Параскеве служио је јереј Младен Видаковић уз саслужење ђаконa Миленка Бакмаза.

Кум славе била је Јела Ђурђић из Сокоца. Након Литургије обављен је славски обред, и одржан светосавски програм, а дјеца, која су са својим вјероучитељем Дејаном Бакмазом припремила пригодне рецитације, подијељени пакетићи.

Празнично славље настављено је духовном академијом у Спортској дворани у Сокоцу гдје је окупљене поздравила директорка школе Дивна Јанковић. Бесједу о Светом Сави, његовом пастирском и просвјетитељском раду и узвишеној улози коју је светитељ имао за српску Цркву и њен народ, одржао је протојереј Златко Богдановић, а школска дјеца су извела богат културно-умјетнички програм.

У просторијама Основне школе обављен је славски обред, након којег је отац Борис Бандука у име свештеника Крсну славу честитао свим просвјетним радницима запосленим у Основној школи Соколац.

Прослављање највећег српског светитеља у Сокоцу почело је у петак, 24. јануара, када је у

Духовном центру Романијске Лазарице одржана светосавска духовна академија. Богат програм осмислили су, у сарадњи са својим професорима, и извели ученици Средњошколског центра „Свети Василије Острошки“.

У навечерје празника, у недје-

љу 26. јануара, празник Светог Саве прослављен је у храму Свих Светих у Обртићима - Стјенице, гдје је служено празнично вечерње. Након службе обављен је славски обред, а дјеца која живе у овом селу заједно са својим вјероучитељем Бојаном Васиљевићем отпјевала су Химну Светом Сави и извела пригодне рецитације. Свештеници су дјечицу обрадовали пакетићима, као и кум славе, Миодраг Перовић са Стјеница, који је такође свој присутној дјечи подијелио пригодне поклоне. Вечерњем богослужењу присуствовао је и велики број мјештана од којих већина Светога Саву прославља као своју Крсну славу.

Исте вечери је у храму Светог Пророка Илије - Романијској Лазарици служено је празнично

бденије на којем је међу великим бројем вјерника највише било омладине.

У ЧАЈНИЧУ ПРОСЛАВЉЕН СВЕТИ САВА

Празник Светог Саве, првог архиепископа и просвјетитеља српског свечано је прослављен на подручју Чајничка.

На сам Савиндан, Свету литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Чајничу служио је јереј Драгиша Симић уз саслужење ђакона Младена Максимића, након које је обављен славски обред и трократна литија око храма, а потом су дјеца из основне школе рецитовала пјесмице о Светом Сави. Свим малишанима свештеници су подијелили пригодне пакетиће.

Бесједећи о Светом Сави и његовом животу, отац Драгиша је ставио акценат на духовну љепоту коју је имао наш просвјетитељ и учитељ.

„Спољашња, пролазна, тјелесна љепота која је у ствари само наговјештај духовне љепоте не зависи од нас. Потрудимо се и ми да задобијемо ту унутрашњу непролазну љепоту која зависи од нас самих, љепоту душе и карактера, љепоту која долази од живота по Богу. То је љепота коју су имали и Свети Сава и сви Божији угодници,“ истакао је он.

У храму Вознесења Господњег на Заборку Свету литургију служио је свештеник Зоран Калајџић, гдје је, такође, обављен славски обред, а дјеца која су извела пригодан светосавски програм подијелили пакетиће.

Свештеници су истог дана обавили славске обреде у средњој школи „Петар Кочић“, те у основној школи „Јован Дучић“, на којима су присуствовали сви наставници и професори, као и бројни гости.

Уочи празника Светог Саве, у недјељу 26. јануара, након празничног вечерњег богослужења у храму Успења Пресвете Богородице, одржана је светосавска приредба у Дому културе у Чајничу. Дјеца основне школе „Јован Дучић“ су са својим учитељима и наставницима припремила богат програм и пред бројном публиком живот Светог Саве дочарала кроз рецитације, пјесме и позоришне комаде.

ЗАКОНОПРАВИЛО У ЦРКВИ СВЕТОГ САВЕ

Након Ускршње литургије 20. ИВ 2014. у светосавској цркви Св. Георгија у Акри (Ако, Израел), одржана је мала свечаност на којој је цркви и манастиру г. Душан Михалек из Израела предао фототипско издање Сарајевског преписа Законоправила Светог Саве (Растка Немањића) из четрнаестог века.

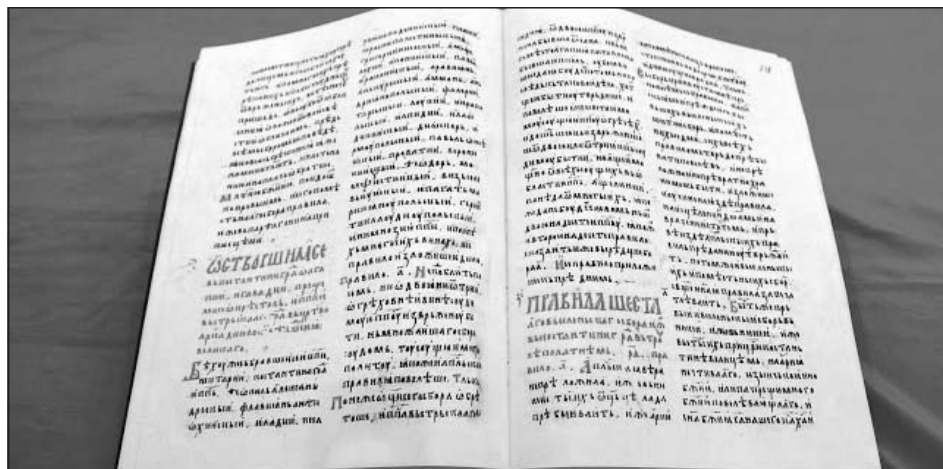
Током Шестог крсташког рата 1229. Свети Сава стиже из Србије у Акру и одмах од Ђеновљана купује цркву Св. Георгија. Он је знао оно што Ђеновљани нису: да је ту цркву у петом веку саградио Св. Сава Освећени (439-532), његов претходник, по ком је и узео монашко име. Свети Сава, Растко Немањић, дошао је у Свету Земљу управо због тога да би Типик Св. Саве Освећеног пренео у Српску Православну Цркву, коју тих година утемељује. На свом другом повратку из Свете Земље, Свети Сава Српски у тој цркви се 1235. последњи пут помолио, поделио богате дарове, и кренуо ка Србији, у коју није

стигао телом, јер је у путу умро у Трнову, у Бугарској.

Фототипско издање Сарајевског преписа Законоправила поклонила је цркви у Акри г. Станка Стјепановић из Хртковаца, са децом Костом и Богданом. Станка Стјепановић је и један од приређивача овог вредног издања Издавачке куће „Дабар“ Митрополије дабробосанске изашлог из штампе јануара 2014. године. Овим је дат допринос у осветљавању једног од најзначајнијих догађаја у историји српског народа.

Архимандрит манастира и цркве у Акри, Филотеос, захвалио се и истакао да је непроцењива заслуга Св. Саве Српског што је та црква враћена православљу и да они то цене већ 785 година. Свечаности су присуствовали и представници Јерусалимске Патријаршије, као и г. Џорџ Џануби, потомак древних Ђеновљана који су пре осам векова држали тај квартал Акре.

Душан Михалек, Израел

СПАСИ НАС ЧЕНСТОХОВСКАЈА

*Зашићии нас Ченстоховска,
од све злобе и слабости,
Сачувај нас да идемо
само њуиџем ка вечности.*

*Нејобедива њобедо
Сјаси нас Ченстоховскаја!*

*Када дођу ѡешики дани
и када нам душа клоне,
Оснажи нас Ченстоховска
из њадова за сјоне.*

Нејобедива њобедо...

*У борби нас шићии Маји,
јер се демон не ѡредаје
Само добро да ѡворимо
и ка Бођу да вајимо.*

Нејобедива њобедо...

*Од ѡордосији и сујеѡе,
када умом ѡмрачимо,
Ченстоховска моли Бођа,
да се смерно ѡоајемо.*

Нејобедива њобедо...

*У невољи нашој сјраиној,
кад ођрезну наши ѡреси
О, сјаси нас Ченстоховска,
од раскола и јереси.*

Нејобедива њобедо...

*Времена су кажу задња,
ѡде се райи за душе бије.
О, Премила Ченстоховска,
нек нас ѡокров Твој ѡокрије.*

Нејобедива њобедо...

*Молимо ѡе за Царева,
из Русије и Србије.
За Васкрсло Православље,
нек се ѡуиџа биѡка бије.*

Нејобедива њобедо...

*Усѡаћемо сви за Христѡа
и за Свѡио Православље,
Узданице Ченстоховска,
исјлеѡи нам венце славе.*

*Нејобедива њобедо
Сјаси нас Ченстоховскаја!*

Валентиѡа Баковић

ПОВОДОМ ИЗЈАВЕ ДА ЋЕ ЗЛОЧИНАЦ СТЕПИНАЦ УСКОРО БИТИ ПРОГЛАШЕН ЗА СВЕТИТЕЉА

Агенција ТАНЈУГ је објавила изјаву хрватског кардинала и поглавара Римокатоличке „цркве“ у Хрвата Бозанића, на ускршњој миси у загребачкој катедрали, да „нико и ништа“ не може да заустави Римокатоличку „цркву“ у њеној одлуци да до краја 2014. године прогласи осуђеног ратног злочинца, личног пријатеља поглавника Независне државе Хрватске, врховног војног викара усташких кољача Срба, Јевреја и Рома и, према речима истакнутог италијанског научника Марка Аурелија Ривелија, „надбискупа геноцида“ Алојзија Степинца за светитеља Римокатоличке „цркве“.

Уколико се обистине речи кардинала Бозанића, и уколико дође до канонизације овог озлоглашеног злочинца за светитеља римокатолика, то ће представљати јавно подсмивање свим жртвама Јасеновачког система хрватских логора за истребљење Срба, Јевреја и Рома, као и свим другим жртвама побијеним у Независној држави Хрватској у току II светског рата. Према закључку Међународне комисије за истину о Јасеновцу, у том систему хрватских концентрационих логора убијено је, после стравичног мучења, преко 700 000 Срба, 23 000 Јевреја и 80 000 Рома, међу којима је било 110000 деце испод 14 година старости. У целој Хрватској потпуно су тада истребљени сви Јевреји и Роми, иако су ту живели вековима. Што се тиче Срба, њих је било највише па је зато

једна трећина убијена, једна трећина протерана, а једна трећина насилно преведена у римокатоличку веру. То су биле одлуке које је навео један од вођа хрватских усташких кољача Миле Будак. Бројни сведоци говоре да је Алојзије Степинац као загребачки надбискуп и члан хрватског сабора учествовао у доношењу најгрознијих расистичких закона уперених против Срба, Јевреја, Рома и свих некаталика, лично је насилно покрштавао жртве терора, сарађивао са властима у Хрватској, благосиљао усташке кољаче крвавих руку и чинио друга злодела. Према америчким изворима, преко 1400 римокатоличких свештеника у Хрватској под вођством Алојзија Степинца, лично је клало, убијало, насилно покрштавало Србе, Јевреје и Роме. Иначе, Међународна комисија за истину о Јасеновцу је регистровала нешто мањи број римокатоличких свештеника кољача и успела је да попише „само“ 1171 име. „Хитлеров папа“ Пије XII је увек давао пуну подршку Алојзију Степинцу у његовом раду на ширењу римокатолицизма по цену истребљења свих некаталика, а папа Јован Павле II, који се огласио као србомрзац, прогласио је за „блаженог“ Римокатоличке „цркве“ злочинца Степинца.

Сада је време да се огласи поглавар римокатолика у Србији господин Станислав Хочевар и да протестује у Ватикану и Ри-

му против наведене одлуке да се злочинац Алојзије Степинац канонизује. Таква одлука Римокатоличке „цркве“ би била јасан доказ да се не жели никакво помирење са Првославном Црквом, јер нико у Србији који је здраве памети не може да сарађује са римокатолицима у том случају. Очигледно је да Римокатоличкој „цркви“ није стало до сарадње и екуменизма са Православном Црквом, већ им је једина жеља да поуинијате и подвргну власти папе све православне хришћане.

Добро би било да свако прочита књиге Марка Аурелија Ривелија које су објављене и на српском језику „Бог је са нама“ (Црква Пије XII саучесника нацифашизма, Јасен, Београд, 2003) и „Надбискуп геноциде“ (Монсињор Степинац, Јасен, Београд, 1999).

Међународна богословско-историјска конференција објавила је на српском језику превод књиге реферата светских стручњака под насловом „Православно католички дијалог после Јасеновца (Света Русија, Београд, 2011).

Злодела Алојзија Степинца позната су целом свету, али Римокатоличка „црква“ изгледа да не одустаје од његове канонизације јер је насилно ширио католицизам по цену страдања невиних жртава хрватског геноцида. Изјава кардинала Бозанића у Загребу још једанпут је показала право лице Римокатоличке „цркве“ у Хрвата и став према свим некаталицима.

*Професор
др Србољуб Живановић,
Председник Међународне
комисије за истину о Јасеновцу,
Лондон, Велика Британија*

ЕПАРХИЈСКЕ ВИЈЕСТИ

ПРАЗНИК ВАВЕДЕЊА ПРОСЛАВЉЕН У СОКОЦУ

Празник Ваведења Пресвете Богородице прослављен је у сриједу, 4. децембра, у храму Светог пророка Илије у Сокоцу.

На Светој литургији начелствовао је протојереј-ставрофор Миле Рацковић уз саслужење протојереја-ставрофора Милорада Љубинца и Бориса Бандуке, те ђакон Александра Секулића.

О значају празника, који прослављамо као успомену на увођење у Јерусалимски храм Пресвете Богородице, бесједио је отац Милорад Љубинац.

Мноштво вјерника соколичке парохије, међу којима је био и велики број дјеце, причестио се на Светој литургији Светим тајнама Тијела и Крви Христове.

Уочи празника је у храму служено и празнично бденије.

СЛАВА ПАРАКЛИСА СВЕТОГ ЈОАНИКИЈА ДЕВИЧКОГ У СОКОЦУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај служио је у не-

дјељу, 15. децембра, Свету архијерејску литургију у параклису Епархијског дома у Сокоцу поводом славе параклиса Светог Јоаникија Девичког.

Господину митрополиту саслуживали су протојереји-ставрофори Милорад Новаковић из Рогатице, Милорад Љубинац и Миле Рацковић из Сокоца, јереј Дарко Ђого из Фоче, те ђакони Митар Танасић и Срђан Пјевац.

Митрополит Николај је током Литургије у чин ђакон рукоположио службеника Митрополије у Сокоцу, дипломираног теолога Миленка Бакмаза.

Високопреосвећени митрополит је новорукоположеном ђакону Миленку пожелио благослов у ђаконској служби и напредак у личном и духовном животу.

Након Свете литургије обављен је славски обред, а за све присутне у трпезарији Епархијског дома приређена је трпеза љубави.

НИКОЉДАН И ДЈЕТИЊЦИ ПРОСЛАВЉЕНИ У СОКОЦУ

Празник Светог Николаја Мирликијског Чудотворца и Дјетињци свечано су прослављени у Сокоцу.

Поводом прославе ових празника, свештеници соколичких парохија посјетили су, у понедјељак 16. децембра, Основну школу у Сокоцу, гдје су са директорицом школе Дивном Јанковић разговарали о учешћу ученика школе у прослави наступајућих празника, али и о припремама за школску славу Савиндан.

Уочи Никољдана, у сриједу 18. децембра, улицама Сокоца је прошла већ традиционална никољданска поворка са сценским приказом Светога Николе који је дјеци дијелио слаткише. Поворка се кретала од храма Романијске Лазарице до дома Митрополије, а потом је свратила до основне школе и зауставила се испред обданишта.

Исте вечери у храму Романијске Лазарице служено је празнично бденије, а сутрадан, на сам Никољдан, Света литургија на којој је присуствовао Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај. На литургији је начелствовао протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, а саслуживали протојереј-ставрофор Миле Рацковић, јереји Младен Видаковић и Видак Вујадиновић, те ђакони Александар Секулић и Миленко Бакмаз.

Пригодном дјечијом приредбом и славским обредом који су обавили соколачки свештеници, у петак, 20. децембра, прослављен је Свети Никола - Крсна слава обданишта у Сокоцу.

У недељу 22. децембра, на празник Дјетињце, велики број вјерника а поготово дјеце присуствовао је Светој литургији у соколачким храмовима и причестио се Светим и Животворним Тајнама.

Исте вечери је у Духовном центру Романијске Лазарице приређена представа за дјецу, коју су изводили глумци Велибор Ђорђић и Игор Цврдин из Требиња. Порука представе била да се дјеца више играју и друже једни са другима, а мање времена проводе за компјутером и играњем видео игрица.

У наставку програма дјеца из соколачког обданишта и хора „Пресвета Богородица Тројеручица“ из Сокоца рецитовали су у част празника, а на крају је изведен сценски приказ Светог Николе који је разговарао са соколачким малишанима и подијелио им слаткише и пригодне поклоне.

Позиву Црквене општине соколачке и њеног свештенства

да присуствују представи поводом Дјетинца одазвао се велики број родитеља и дјеце, који су по завршетку програма у храму присуствовали Акатисту Пресветој Богородици Тројеручици и вечерњем богослужењу.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ НИКОЉДАН

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај прославио је крсну славу светог Николаја Мирликијског Чудотворца - Никољдан.

Тим поводом митрополит Николај је присуствовао Светој литургији у четвртак, 19. децембра, у храму Светог пророка Илије на Сокоцу, коју су служили локални свештеници.

Након литургије обављен је славски обред и уприличен славски ручак у епархијском дому на Сокоцу. Поред свештеника, монаха и других званица, присутни су били и начелник Општине Соколац Милован Бјелица, посланик у Народној скупштини РС Сњежана Божић и некадашњи предсједник Народне скупштине РС Момчило Крајишник, који је Високопреосвећеном митрополиту уручио Сребрени орден Републике додијелен у име Скупштине српског народа у БиХ поводом 22 године од њеног оснивања и првог заједнања.

Високопреосвећени митрополит Николај је у петак, 20. децембра, у својој резиденцији у палати Митрополије дабробосанске у Сарајеву уприличио

пријем и славски ручак за свештенство и монаштво Митрополије дабробосанске, угледне званице из политичког, друштвеног и јавног живота Републике Српске, БиХ, Федерације БиХ и града Источно Сарајево, представнике цркава и вјерских заједница у БиХ, те дипломатског кора.

Међу бројним званицама и гостима били су и надбискуп врхбосански Винко кардинал Пуљић, предсједавајући Дома народа Парламента БиХ Сташа Кошарац, министар просвјете и културе РС Горан Мутаџија, градоначелник Источног Сарајева Ненад Самарџија, амбасадор Грчке Каролос Гадис и отправница послова Амбасаде Србије Гордана Божић.

„СОКОЛОВА“ СЕКЦИЈА КУЋНЕ РАДИНОСТИ ПРОСЛАВИЛА СВЕТОГ СПИРИДОНА

Секција кућне радиности Српског соколског друштва „Соко“ из Добруна прославила је у сриједу, 25. децембра, крсну славу Светог Спиридона Чудотворца.

У Народном дому манастира Светог Николаја у Добрунској Ријеци славски обред обавио је игуман овог манастира и духов-

ник „Сокола“ архимандрит Јован Гардовић.

У склопу свечаности у Добрунској Ријеци кратким играчима су се представили чланови „Соколове“ драмске секције, коју од 2000. године чине сви ђаци подручног одјељења Основне школе „Вук Караџић“ у Добруну.

Специјална признања за дугогодишњи рад у овом друштву уручена су предсједници секције кућне радиности Бранки Чарапић, и Мирјани Александровић, предсједници Соколове драмске секције.

Бранка Чарапић успјешно води секцију кућне радиности која се афирмисала на бројним изложбама и манифестацијама, а њене чланице несебичним радом путем ткања, плетења, вежења, хеклања и других техника, од заборава су отргле старе народне мустре и обичаје, те уз финансијску подршку општине Вишеград, почеле израђивати и пригодне сувенире.

Оснивач и руководилац Соколове драмске секције Мирјана Александровић више од 10 година анимира све ђаке подручне основне школе у Добруну који израстају у праве мале глумце.

ПОТПРЕДСЈЕДНИК ФБИХ ПУДАРИЋ ПОСЈЕТИО САБОРНУ ЦРКВУ

Потпредсједник Федерације БиХ Светозар Пударић посјетио је 23. јануара Саборну цркву Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву гдје је са старјешином храма протојерејем Бориславом Ливопољцем разговарао о положају и активностима Српске православне цркве у Сарајеву и упознао се са радovima на рестаурацији унутрашњости цркве.

Потпредсједник Пударић изразио је задовољство радovima на унутрашњем уређењу Саборног храма, за чије је финансирање дио новчаних средстава обезбијеђен управо захваљујући и његовом великом ангажману.

Потпредсједник ФБиХ из реда српског народа, откако је на тој функцији интензивно се интересује за активности СПЦ, подржава их, а у некима и лично учествује. Тако је најавио свој ангажман и у традиционалној акцији Саборног храма прикупљања средстава за набавку пакета помоћи за социјално угрожене категорије становништва у Сарајеву, који ће им, као и сваке године бити подјељени поводом православног Божића.

Пударић је осудио недавне инциденте у којима су мета пљачкаша били Саборни храм и Митрополија дабробосанска, истакавши да они не доприносе не само помирењу и суживоту, него и општој безбједности.

У СОКОЦУ ПРОСЛАВЉЕНЕ МАТЕРИЦЕ

Недеља Светих праотаца и празник Материце, 29. децембра, свечано су прослављени у храмовима на подручју соколчке парохије.

У храму Светог Пророка Илије Свету литургију служио је протојереј Златко Богдановић уз саслужење јереја Младена Видковића.

У својој бесједи отац Златко је истакао да је Бог своју велику љубав према човјечанству пројавио управо кроз жену и њен дар стварања новог живота - дар мајчинства, додајући да је боголика љубав мајки и пожртвовање у васпитању и одгајању дјеце.

„Узор свим нашим мајкама је управо Пресвета Богородица, која је на глас Светог Архангела Гаврила одговорила је смирено, и тиме испунила заповијест Божију свима нама: „Рађајте се и множите се,“ рекао је између осталог свештеник Богдановић.

У току Литургије дјеца из хора „Пресвета Богородица Тројеручица“ рецитовала су пригодне духовне пјесме посвећене Божићу и мајкама.

У храму Преподобне мати Параскеве на Војничком гробљу „Мали Зејтинлик“ у Сокоцу Свету Литургију служио је протојереј-ставрофор Борис Бандука уз саслужење ђакон Александра Секулића.

Послије прочитаног Јеванђеља отац Борис се, тумачећи јеванђелску причу, осврнуо на ријечи Господње да је „многo је званих али мало изабраних“.

„Ове ријечи нас опомињу да се више потрудимо чинећи богоугодна и добра дјела, али и да чистим срцем ходимо путем којим су ишли наши свети праоци и оци. Ако тако будемо чинили тада ћемо заиста бити не само звани него и изабрани од Бога и с правом ћемо се назвати синови Царства Божијег“, рекао је отац Бандука.

Говорећи о мајкама, свештеник Бандука је рекао да се данашње мајке, а и оне које то тек требају постати, требају угледати на Мајку Божију која је родила Господа Исуса Христа и бринула о Њему. Тако нам је дала примјер велике мајчинске љубави, мајчинске бриге и објашњавајући мајчину улогу у васпитању дјеце, али и цјелокупну одговорност родитеља за васпитање у породици.

Оба храма била су премала да приме велики број вјерника који је приступио Светој тајни причешћа. У организацији Црквене општине, чланице Кола Српских

Сестара „Преподобна Евгенија“ из Сокоца најмлађима су дијелиле слаткише.

Нови Божићни број парохијског Билтена храма Романијске Лазарице бесплатно је дијељен вјерницима послје Свете литургије.

ЗА СОЦИЈАЛНО УГРОЖЕНЕ 50 ПАКЕТА

У Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву данас је подијељено 50 хуманитарних пакета са основним намирницама за социјално угрожена лица у Сарајеву.

Саборна црква овакве хуманитарне акције сад већ традиционално организује поводом прославе православног Божића и Васкрса, како би уљепшали празнике онима којима је помоћ потребна.

За пакете са основним прехранбеним и хигијенским артиклима у вриједности од око 70 КМ православни вјерници Саборне цркве у Сарајеву обезбједили су 1.880 КМ, а са 1.500 КМ акцију је подржао потпредсједник Федерације БиХ Светозар Пударић.

ПОДИЈЕЉЕНИ ПАКЕТИЋИ ЗА ЛИЦА СА ПОТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ

Чланови православне омладине при Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву организовали су данас у Источном Сарајеву дружење и подјелу 20 божићних пакетића за лица са потешкоћама у развоју при Удружењу омладине са

инвалдитетом и родитеља дјеце са потешкоћама у развоју „Вратите нам осмијех“.

Средства за набавку пакета обезбједили су Саборна црква у Сарајеву и међународна хуманитарна организација „Ворлд вижн“.

Чланови православне омладине при Саборном храму у прошлом периоду са овом дјецом организовали дружења и три радионице за израду предмета техником украшавања на стаклу.

Радионице су биле прилагођене радној способности чланова и омогућавају њихову интеграцију у друштво и отварају могућност да и други препознају њихове преостале способности.

Директор Удружења Зденка Марић захвалила је Српској православној цркви на овој акцији која ће овој популацији уљепшати предстојећи празник Рођења Господа Исуса Христа, изразивши наду да ће подстаћи и остале грађане и локалну заједницу да посветимо мало више бриге лицима са потешкоћама у развоју како би и она била срећна.

Старјешина Саборног храма протојереј Борислав Ливопољац истакао је да је крст који ова лица носе веома тежак и зато је обаве-

за свих нас као хришћана да им помогнемо колико можемо.

„Можемо много тога научити од ове дјеце. Она су толико испуњена љубављу да нас некад тиме постиде” - рекао је отац Борислав.

БОЖИЋ ПРОСЛАВЉЕН У САРАЈЕВУ

У храмовима Митрополије дабробосанске, у уторак 7. јануара, служењем Светих литургија свечано је прослављен најрадоснији хришћански празник, Рођење Господа Исуса Христа - Божић.

На Светој литургији у Саборној цркви Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву началствовао је протојереј-ставрофор Ранко Билинац уз саслужење протојереја-ставрофора Миомира Зекића, протојереја Борислава Ливопољца, јереја Милорада Милинковића и протођакона Митра Танасића.

Старјешина Саборне цркве протојереј Борислав Ливопољца је окупљеним вјерницима пренио божићне честитке и благослов Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја, те прочитао Божићну посланицу Његове светости патријарха српског господина Иринеја.

Светој литургији у Саборној цркви, на којој је пјевало Српско пјевачко друштво „Слога” под диригентским вођством проф. Стефана Мојсиловића, поред већег броја вјерника присуствовао је и надбискуп врхбосански кардинал Винко Пуљић, који је свештеницима честитао Божић,

као и министар просвјете и културе Републике Српске Горан Мутабџија.

БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ У СОКОЦУ

Велики празник Рођења Господа Исуса Христа - Божић, у уторак 7. јануара, свечано је прослављен у храмовима на подручју Сокоца.

Тачно у поноћ у храму Светог Пророка Илије - Романијској Лазарици почело је празнично јутрење а у наставку је служена Света литургија, на којој је началствовао старјешина храма протојереј-ставрофор Борис Бандука, уз саслужење протојереја Златка Богдановића, јереја Младена Видаковића, те ђакона Александра Секулића и Миленка Бакмаза.

Посланицу Његове светости патријарха српског господина Иринеја и архијереја СПЦ прочитао је отац Бандука, а велики број присутних вјерника је приступио Светим и Животворним Тајнама.

У истом храму је на Божић ујутро служена Света литургија, а служили су протојереји-ставрофори Милорад Љубинац и Слободан Лубарда.

Претпразнична божићна радост се у соколачкој парохији могла осјетити већ на Туциндан у недељу Светих отаца, 5. јануара, када су у храмовима служене Свете литургије.

Дјеца из црквеног хора „Пресвета Богородица Тројеручица” кроз пригодне рецитације у Храму Светог пророка Илије честитала су славу свим очевима, а

након Литургије отац Борис Бандука осветио је нове тронове које је израдио Г. Рајко Шиниковић из Вишеграда.

На Бадњи дан, 6. јануара, Свету литургију у храму Романијској Лазарици служио је јереј Младен Видаковић уз саслужење протојереја Златка Богдановића, те ђакона Александра Секулића и Миленка Бакмаза.

Исто вече служено је велико повечерје са петохљебницом, а по завршетку службе велики окићени бадњак у храм унио је начелник општине Соколац Милован Бјелица. Свештеници су уз учешће мноштва вјерника у порти храма извршили налагање бадњака, а потом је услиједио величанствен ватромет и наставак славља уз кувано вино и ракију, те традиционалне народне игре.

Други дан Божића Свету литургију служио је протојереј Златко Богдановић уз саслужење протојереја-ставрофора Слободана Лубарде и Бориса Бандуке те ђакона Миленка Бакмаза, а на празник Светог првомученика и архиђакона Стефана Свету литургију је служио протојереј-ставрофор Борис Бандука уз саслужење јереја Младена Видаковића и ђакона Александра Секулића.

У храму Преподобне мати Параскеве у Сокоцу, на Бадњи дан је протојереј Златко Богдановић служио вечерње богослужење и осветио гранчице бадњака које су потом подјељене народу, а на сам празник Божић јутарњу Свету литургију служио је протојереј-ставрофор Миле Рацковић.

И у храму Свих Светих у Стјеницама-Обртићима прослављено је Бадње вече вечерњим богослужењем и налагањем бадњака у присуству великог броја вјерника.

На празник Сабора Пресвете Богородице јереј Младен Видаковић служио је Свету литургију у храму Светога великомученика Георгија у Соколовићима.

У петак 10. јануара, у сали Духовног центра Романијске Лазарице уприличен је, поводом Крсне славе Републике Српске, божићно-новогодишњи пријем у организацији Начелника Општине Соколац.

БОГОЈАВЉЕЊЕ У ЧАЈНИЧУ

Велики хришћански празник Богојављење прослављен је у храму Успења Пресвете Богородице у Чајничу.

Празнично јутрење и Свету литургију служили су чајнички свештеници Зоран Калајџић и Драгиша Симић, уз саслужење ђакона Младена Максимовића.

Након Литургије обављена је трократна литија око храма и извршено Велико освећење воде, а учешћа у овом богојављенском светковању узео је велики број вјерника.

ПЛИВАЊЕ ЗА ЧАСНИ КРСТ У ВИШЕГРАДУ

На велики хришћански празник Богојављење, у Вишеграду је, код Ћуприје на Дрини, четврти пут заредом одржано пливање за Часни крст.

Такмичењу је претходила Света литургија и Велико освећење воде у вишеградском храму Рођења Пресвете Богородице на Мегдану.

Побједница овогодишњег Богојављенског пливања за Часни Крст је 25-годишња Оливера Добриковић из Ваљева, студент Стоматолошког факултета у Фочи.

„Ово ми је друго учешће на овој предивној манифестацији у Вишеград и овај пут сам успјела тријумфовати, јер су момци били фер и препустили су ми да ја прва дохватим крст,“ изјавила је Добриковићева.

Организатор ове манифестације је Српска православна црквена општина Вишеград, уз подршку општине Вишеград и бројних дародаваца, међу којима су, већ по традицији чланови Роничког клуба „Волф“ из Фоче.

Истичући значај манифестације свештеник Драган Вукотић је подсетио да је пливање за Часни Крст на Богојављење на Дрини у Вишеграду, за кратко вријеме, прихваћено и од посматрача и учесника.

„Кренули смо за мањим бројем такмичара, а ево ове године имамо их са свих страна Републике Српске и Србије, а другу годину заредом и из Словачке, што је добро,“ рекао је свештеник Вукотић.

По ријечима начелника општине Вишеград ово је лијепа манифестација која у Вишеграду прераста у традицију.

„Драго ми је што овај пут за побједника имамо дјевојку и да имамо учесника из бројних градова Републике Српске и Србије, као и осам припадника Словачког Еуфора,“ нагласио је Мишковић.

На овогодишњем пливању за Часни Крст у Вишеграду учествовало је 26 пливача из Вишеграда, Пала, Фоче, Новог Сада, Ваљева, Зворника, Ужица и Рудог, те припадници словачког Еуфора из ЛОТ тимова у Вишеграду, Фочи и Источном Сарајеву.

Побједници, као и свим учесницима Богојављенске трке на стази дугој 33 метра, пригодне поклоне уручио је начелник општине Вишеград Славиша Мишковић.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ СТАРИ ГРАД ПОСЈЕТИО САБОРНУ ЦРКВУ

Начелник Општине Стари Град Ибрахим Хаџибајрић посјетио је данас Саборну цркву Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву гдје је са старјешиним протојерејем Бориславом Ливо-

пољцем обишао радове на рестаурације ентеријера цркве.

Том приликом свештеник Ливопољац и начелник Хаџибајрић потписали су и упутили писмо иницијативе Турској агенцији за сарадњу и координацију (ТИКА), са молбом за помоћ за наставак радова на уређењу ентеријера цркве.

„Идеја за писмо иницијативе је моја. Искрено се надам се да ће одобрити средства, с обзиром на то да ТИКА издваја значајна средства за заштиту културно-историјских споменика из османске владавине, а из тог периода је и Саборна црква“, казао је Хаџибајрић, те подсјетио како је Општина у протеклих пет година имала добру сарадњу са Саборном црквом.

Током данашње посјете, Хаџибајрић је обећао да ће Општина Стари Град, на чијем се подручју налази Саборна црква, за рестаурацију балкона обезбиједити 12.000 КМ.

Протојереј Ливопољац рекао је да за потпуну обнову цркве не треба још много средстава те да се нада како ће ускоро бити приказана у пуном сјају.

„Захваљујем начелнику Хаџибајрићу на дугогодишњој подршци и помоћи. Управо нам је обећао средства за обнову балкона

у цркви, тако да нам је још потребан новац за рестаурацију и позлату иконостаса, те архијерејског трона и проповједаонице“, истакао је Ливопољац.

Подсјетио је да је градња Саборне цркве почела 1863. године за вријеме османске владавине, када је, између осталих, и султан Абдул Азиз поклатио 556 дуката за почетак градње цркве.

„Градњу су на разне начине помагале све Сарајлије и сигуран сам да ћемо слиједити кораке предака“, казао је отац Борислав.

ОДРЖАНА СЈЕДНИЦА ЕПАРХИЈСКОГ САВЈЕТА МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

Епархијски савјет Митрополије дабробосанске одржао је у суботу, 1. фебруара, у Епархијском дому у Сокоцу, своју прву редовну сједницу у 2014. години.

Сједницом Епархијског савјета предсједавао је Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, а на сједници је усвојен Извјештај о раду и финансијском пословању Митрополије дабробосанске у 2013. години, који ће бити достављен Патријаршијском управном одбору и Светом архијерејском сабору Српске православне цркве.

У Извјештају се наводи да је повратак православних вјерника на пријератна огњишта у парохијама Епархије дабробосанске на подручју Федерације БиХ скоро је занемарљив и чини један одсто од броја предратног

православног становништва које је живјело на том простору.

Православни живаљ, који сада живи на простору Епархије дабробосанске у Федерацији, претежно чини старачка популација, што потврђује забрињавајућа чињеница да је у том дијелу Епархије мали број крштења, вјенчања готово да и нема, а број умрлих и опојаних је несразмјерно велики у односу на број вјерника.

На простору Епархије прошле године обављено је 1.205 крштења, 403 вјенчања и 1.818 опијела, одобрена су 22 помена самоубицама и дозвољено девет вјенчања у вријеме поста и у вријеме које Црква забрањује. Сви ови подаци, посебно који се тичу крштења и вјенчања, углавном се односе на дио Епархије дабробосанске у Републици Српској.

У Извјештају се даље наводи се да је у скоро свим црквеним општинама на подручју Федерације БиХ, којих има 18, остало мало православног српског народа, углавном старијег старосног доба, без неких редовних материјалних примања због чега није у стању издржавати свештеника. Зато су им обезбијеђени свештеници који их посјећују и врше вјерске потребе, а за те

свештенике су обезбијеђена и средства за плате, јер је то једини начин да би могли опстати на тим просторима.

Православни вјерници који и сада живе у Федерацији претежно продају своје станове, куће и имања и селе на територију Републике Српске и Србије. У Извјештају се констатује да се на простору Федерације често знају десети провале у храмове, а да се православна гробља и надгробни споменици скрнавe.

И даље је евидентна опструкција враћања имовине СПЦ, посебно зграде Богословије у Сарајеву.

„У сталној смо преписци и разговорима са свим релевантним форумима и појединцима из власти БиХ, Федерације БиХ и међународним представницима о враћању зграде Богословије у Сарајеву и остале имовине, али осим обећања ништа нисмо у могућности да реализујемо“, истиче се у Извјештају.

Епархија наводи да се рад у црквеним општинама и манастирима одвија сваким даном све боље мада има великих проблема, и то нарочито финансијске природе. Финансијско пословање црквених општина у овој години било је тешко и осјетило се слабије материјално стање вјерника у овој кризи.

У Митрополији постоје четири намјесништва - сарајевско, горашко-вишеградско, србињско и травничко-зеничко, са 21 црквеном општином на подручју Републике Српске и 18 у Федерацији БиХ и са око 25.000 активних домова.

На подручју Српске налази се пет манастира /три мушка и два женска/, од којих су манастири у Добрунској Ријеци и Озерковићима метоси манастира Добруна. На простору Федерације БиХ је манастир у Возућици који се обнавља, а у плану је обнова манастира Удрим, код Завидовића, који, након што су га порушили Турци, више никада није обнављан.

На територији Републике Српске у служби је 46 активних свештеника, пет ђаконa, седам свештеномонаха, један јерођакон и четири монахиње, а на територији Федерације БиХ 13 свештеника и два ђаконa. У Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ службују два свештеника. Пензионисаних свештеника је осам.

Часове вјеронауке у основним школама редовно одржава 27 вјероучитеља за око 8.000 ученика. Прије десет година вјеронауку је на подручју Епархије дабробосанске похађало око 11.000 ученика. Укупна средња оцена на крају школске 2012/13. и првог полугодишта 2013/14. била је 4,60.

СЛАВА ЦРКВЕ У ЗАВИДОВИЋИМА

На празник Светог Саве, првог архиепископа и просвјетитеља српског, 27. јануара, вјерници у Завидовићима прославили су храмовну славу.

Свету Литургију служио је парох завидовићки протонамјесник Зоран Живковић, а кумови храмовне славе били су Ненад и Бранка Ђокић из Љесковице,

док се кумства за наредну годину прихватио Горан Трипуновић.

По завршеној Литургији дјеци, која су приредила рецитације у част Светом Сави, подијељени су светосавски пакетићи, а потом је обављена трократна литија око завидовићког храма и обављен славски обред.

ПРВА НЕДЈЕЉА ПОСТА У СОКОЦУ

Прве недјеље Васкршњег поста у храму Светог пророка Илије у Сокоцу, редовно су служена великопосна богослужења, у оквиру којих је читан и Велики канон Светога Андреја Критског.

Свете литургије Пређеосвећених дарова служене су у сриједу и у петак прве недјеље поста, а у Теодорову суботу и Недјељу православља служене су Свете литургије, на којима се велики број вјерника причестио.

Свете литургије служене су и у осталим храмовима парохије соколачке: Преподобне мати Параскеве на Војничком гробљу у Сокоцу, те Светог великомученика Георгија у Соколовићима и храму Свих Светих на Стјеницама.

Поводом почетка Васкршњег поста вјерницима је представљен „Билтен храма Романијске

Лазарице". Ово је трећи број листа и посвећен је Великом посту, а свештеници ће га вјерницима дијелити приликом обиласка њихових домова и освећења водиче. Лист излази два пута годишње, пред Васкршњи и Божићни пост, и дијели се бесплатно.

ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ У САРАЈЕВУ И СОКОЦУ

У Недјељу православља, 9. марта, у Старој православној цркви Светих архангела Михаила и Гаврила на Башчаршији у Сарајеву, свету архијерејску литургију служио је Његово преосвештенство умировљени епископ захумско-херцеговачки господин Атанасије.

На Светој литургији су саслуживали протојереји-ставрофори Милорад Љубинац и Миломир Ковач, протојереј Вања Јовановић, јереји Митар Млађеновић и Миљан Рађеновић, јерођакон Порфирије из манастира Тврдоша, те ђакон Владислав Ковач.

Древна средњовјековна грађевина била је мала да прими све вјернике који су ове прве недеље Васкршњег поста, дошли на богослужење и причешће.

Присуство бројних вјерника, међу којима је и много младих и дјеце, обрадовало је и владика Атанасија, јер то доказује опстојност српског народа и вјере.

Свети храм, који се први пут се помиње 1539. године, а изграђен је на темељима још старије цркве свједочанство је нашег постојања у Сарајеву. У својој бесједи владика Атанасије захвалио је Богу што су вјерници који га походе остали боголика

усправна бића са свим својим врлинама.

Истог дана владика Атанасије посетио је у Епархијском дому у Сокоцу Митрополита дабробосанског господина Николаја.

Митрополит Николај је том приликом, у знак захвалности и на молитвено сјећање, епископу Атанасију поклонил фототипско издање сарајевског преписа Законоправила Светог Саве, које је ове године објавила Издавачка кућа Митрополије дабробосанске „Дабар“.

У ЋАВАРИНАМА КОД СОКОЦА ОСВЕЂЕНО ЗЕМЉИШТЕ ЗА НОВИ ХРАМ

У трећу недељу Васкршњег поста, 23. марта, у мјесту Ћаварине код Сокоца, соколачки свештеници су обавили освећење земљишта за изградњу новог храма који ће бити посвећен Светим оцима Првог васељенског сабора - недеља по Спасовдану.

Великом броју окупљених вјерника бесједом се обратио протојереј-ставрофор Борис Бандука, који је пренио поздраве Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског Николаја и митрополитовог замјеника Епископа захумско-херцеговачког и приморског Григорија.

Он је захвалио покретачима иницијативе за изградњу цркве, као и Општини Соколац која је додијелила земљиште и нагласио да ће нови храм служити на понос житељима Ћаварина, и биће школа побожности и мјесто

гдје ће се вјерници учити да буду добри и честити православни хришћани.

Предсједник грађевинског одбора Милан Јоловић рекао је да „градећи храм радимо оно што ћемо оставити нашој дјечи, унуцима и будућим покољењима“, те нагласио да постоји снажна подршка начелника општине Соколац и директора Акционарског друштва „Романијапутеви“ Мирка Пандуревића.

„Желио бих да се већ идуће јесени чују звона са цркве у центру наше мјесне заједнице,“ рекао је Јоловић.

Планирано је да радови на храму отпочну убрзо и да се до Васкрса излију темељи, како би се током Свијетле седмице извршило њихово освећење, а истог дана би био организован и донаторски ручак у Духовном центру Романијске.

Вјерницима се обратио и надлежни парох јереј Младен Видаковић, благодаривши свима на присуству и подршци, а посебно предсједнику грађевинског одбора Милану Јоловићу.

СРБИ ТРЕБА ДА ЗЕМЉОМ ХОДЕ, А НЕБА СЕ ДРЖЕ

Његово преосвештенство умировљени епископ захумско-херцеговачки Атанасије

одржао је, у недјељу 6. априла, у Културном центру у Источном Сарајеву, предавање о теми „Православна вјера у Христа и Цркву“, у организацији Црквене општине новосарајевске у Источном Новом Сарајеву.

Обраћајући се житељима Источног Сарајева, који су у огромном броју дошли да чују његове ријечи, владика Атанасије је поручио да Срби треба да буду народ „који земљом ходи, а неба се држи“, и да је то српски пут, опредјељење за Царство небеско.

Он је рекао да није лако бити човјек, Србин, православац, и да нема земаљске Србије без небеске Србије и нема земаљског човјека без небеског човјека.

„Истовремено нас покушавају затрти у тој земаљској Србији. Не дају нам да је сами изграђујемо, него се стално мијешају и никада не носе посљедице за своје одлуке које нам намећу. Запад је много циничан према српском народу и много га потцењује. Тако је Гаврило Принцип терориста, а нису они који су нас бомбардовали“, навео је владика Атанасије.

Према његовим ријечима, без обзира на све - Срби не смију никога да мрзе, а поготово комшије са којима живе.

„Чињеница је да Срби брзо праштају и заборављају. Понекад смо у томе наивни, али имамо ту неку доброту која нас одржава као људе. Срби знају да се покају. Срби су можда за много штошта криви, али нико не може да нас оптужи да не знамо шта је покајање, јер српски народ има образ“, истакао је владика.

Он је рекао да није тачно оно што говоре незналице и клеветници да је српски народ - народ култа мртвих. „Ми смо народ култа живих. Срби вјерују за своје мртве да су они живи, да су живи пред Господом и зато иду на гробља. Зашто нам искорјењују гробља, посебно на Косову, зато јер знају да су нам ту коринјени. Тешко онима који се против мртвих боре, изгубиће битку“, поручио је владика Атанасије.

Владика Атанасије је рекао да је српски назив за Сарајево Врхбосна, истичући да су га од Срба преузели и сада користе католици.

Наводећи да су Срби на овим просторима темељени народ, владика је истакао да је овај крај дао многе мученике, међу којима је и свештеник Недељко Поповић из Трнова, кога су убили Бошњаци у посљедњем одбрамбено-отаџбинском рату.

Говорећи о Православној цркви и вјери у њу, владика Атанасије је рекао да је вјера у Цркву вјера у Свету Тројицу.

„Вјерујемо у једну свету, саборну, васељенску Цркву, а не у групе и групце. Људи мисле да је Црква нека организација као партија, што није тачно. Црква је Света Тројица, цијело Небо, сви

свети. Црква је осјећај заједнице. Црква спада у небоземну стварност, у небоземну установу, а Исус Христос је њен први члан, први вјерник, ђакон, свештеник... Црква је богочовјечанска установа, богочовјечанско тијело, као живи организам, као заједница“, нагласио је владика Атанасије.

СЛАВА ЦРКВЕ БРВНАРЕ У ВАГАНУ

На велики православни празник Благовијести, у понедјељак 7. априла, прослављена је слава цркве брвнаре у Вагану - Крушчању, општина Рудо, у присуству око 170 вјерника из околних села.

На Светој литургији начествовао је протојереј-ставрофор Милосав Видаковић, уз саслужење архимандрита Јована Гардовића и јерођакон Гаврила Ђурића. Након трократне литије око храма обављен је славски обред, а потом је за све окупљене вјернике била уприличена трпеза љубави.

Ове године домаћини славе били су Ђорђе и Невенка Милановић са породицом.

Честитајући празник и храмовну славу, прота Милосав, познавалац историје и прилика овога краја, који је и сам некад

службовао на овој парохији, поручио је да је народ овога краја заслужио да има овакве светиње попут манастира у Добруну, Добрунској Ријеци, Вардишту и Вагану, јер су, као и њихови преци, у тешким временима очували вјеру православну.

Говорећи о празнику, он је позвао да се угледамо на Пресвету Богородицу и на њено смирење.

„Њена побожност и смирење показују каква је била њена душа и њен живот који је одисао светињом. Данас имамо присуство велике гордости код људи, која је почетак сваког гријеха. Скоро у свакој заједници да се примијетити раздор и неслога. Зато нас данашњи празник и позива и поучава да се угледамо на Пресвету Дјеву Марију и изграђујемо смирење и мир, како у својој души тако и у заједницама којим припадамо“, додао је на крају бесједе отац Милосав.

Храм Благовијести Пресвете Богородице у Вагану - Крушчању подигнут је 1870. године, мада се ово мјесто, као богослужбено мјесто, у разним путописима и љетописима помиње много раније.

По предању, након пада Добруна, расуто монаштво из добрун-

ског манастира се настанило по многим мјестима у окружењу. Десетак стараца из Добруна је на Црквинама, брду изнад Вагана, устројило монашки живот, да би године 1672. избио пожар, те је преживјели дио монаха направио брвнару-цркву на чијим темељима стоји и данашња црква.

Овај храм је више пута пруређиван и паљен, али га је народ овог краја увијек обнављао. У историјату цркве сачуван је податак о двомјесечном боравку иконе Пресвете Богородице Чајничке - Чајничке Краснице, коју су монаси чували и одавде пренијели у Чајничке.

Црква је посљедњи пут у цијелости обновљена 1870. године, када је добила постојећи изглед.

Храм се данас обнавља трудом монаштва манастира Добрунске Ријеке и вјерника овога краја.

ВАСКРШЊИ ПАКЕТИЋИ ЗА ДЈЕЦУ И ОМЛАДИНУ СА ПОТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ

На Лазареву суботу, 12. априла, у организацији Православне омладине Саборног храма Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, за 20-оро дјеце чланова Удружења омладине и родитеља „Вратите нам осмијех“ из Источног Сарајева, које окупља дјецу и омладину са потешкоћама у развоју и њихове родитеље, подијељени су Васкршњи пакетићи са слаткишима, које је обезбиједила организација „Ворлд вижн“.

Старјешина Саборног храма протојереј Борислав Ливопољац

рекао је да су дружење са дјецом и подјела пакетића организовани у свјетлу наступајућег најрадоснијег хришћанског празника Васкрса и осталих празника „који не могу да прођу без дјеце“.

Према његовим ријечима, Саборна црква, у сарадњи са „Ворлд вижном“ настоји да да свој допринос и помогне да тежак крст који ова дјеца носе и недаће и тешкоће са којима се сусрећу што лакше поднесу.

Представник „Ворлд вижна“ Адела Софтић указала је на изузетно добру сарадњу са Саборном црквом, као и већином других православних храмова у Републици Српској и БиХ.

„Настојимо да укажемо на важност духовног одгоја дјеце, а истовремено се трудимо да, када год је неки празник, обрадујемо ту дјецу пригодним поклонима“ - рекла је Софтићева.

Директор Удружења Зденка Марић рекла је да је са Саборним храмом успостављена лијепа сарадња и да се сада већ традиционално обиљежавају сви православни празници окупљањем, дружењем и активностима које дјеца са потешкоћама у развоју могу да ураде у складу са својим способностима.

„Тако им, уз поклоне, буду уљепшани ти празнични дани што њима много значи“, истиче Марићева.

ЛАЗАРЕВА СУБОТА И ЦВИЈЕТИ ПРОСЛАВЉЕНИ У СОКОЦУ

Празници Лазарева субота - Врбица и Цвијети, 12. и 13. априла, свечано су прослављени на подручју Сокоца гдје су у храмовима служене Свете литургије на којим се причестио велики број вјерника.

Посебно свечано било је у навечерје празника Цвијети у храму Светог пророка Илије - Романијској Лазарици, гдје су празнично бденије са освећењем врбице служили соколачки свештеници.

Бесједећи пред великим бројем окупљених вјерника, међу којима је највише било дјеце,

старјешина храма протојереј-ставрофор Борис Бандука рекао је да се вечерас посебно радују дјеца и да због тога овај празник можемо назвати и дјечијим празником.

„Дјечије је срце безазлено, оно искрено љуби свога Господа. Зар има ишта љепше од овог што се види вечерас у овом храму, оволики број дјеце, која са својим родитељима и свештеницима прослављају овај дивни и велики празник,“ рекао је Бандука.

Он је нагласио да се прослављањем ових празника духовно припремамо за највећи хришћански Празник -Христово Васкрсење и позвао све да наступајуће дане проведу у посту и молитви, а празник Васкрсења прославимо најприје литургијски - светим Причешћем у храмовима, а онда и онако како обичаји налажу.

Након бденија обављена је трократна литија око храма, а потом је у порти храма изведен дјечији програм у ком су учествовали дјечији хор „Пресвета Богородица Тројеручица“ из Сокоца, етно група „Кимвал“ из Фоче и ученици из основне школе из Сокоца.

Протојереј Златко Богдановић захвалио је међународној хуманитарној организацији „Ворлд вижн“, на помоћи око организације културно-умјетничког програма.

На сам празник Цвијети, Свету литургију у храму Светог Пророка служио је протојереј-ставрофор Борис Бандука, уз саслужење јереја Младена Вида-

ковића и ђакона Александра Секулића, а у храму Преподобне мати Параскеве Литургију је служио протојереј Златко Богдановић уз саслужење ђакона Миленка Бакмаза.

ПРОСЛАВА ВРБИЦЕ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

У навечерје празника Цвијети, у суботу 12. априла, у цркви Светог Василија Острошког на Добрињи у Источном Сарајеву, служено је празнично вечерње и обављена свечана литија око храма у присуству великог броја малишана.

Дјеца из основних школа приредила су и извела пригодан духовни програм, у сарадњи са својим вјероучитељем Дражемом Делићем и учитељима Мајом Малетић и Предрагом Даничићем.

Поздрављајући присутне и честитајући празник, протојереј-ставрофор Ранко Билинац говорио је о радости сусрета са Христом, коју су, прослављајући улазак Спаситеља у Јерусалим, посебно показала дјеца.

„По имену Христовом ми се називамо Хришћанима. Оно је тако важно јер нас Христос позива у заједницу са Богом Оцем, нашим небеским Оцем, у заједницу која

је увијек радост и доброта и по-дршка. Христос је благосиљао дјецу и говорио да док не будемо као дјеца нећемо ући у Царство небеско. Њега су дјеца свечано са гранчицама палми дочекала кад је улазио у Јерусалим као што сте и ви данас на свој начин пошли у сусрет Господу", нагла-сио је отац Ранко.

НОВИ ДЕКАН БОГОСЛОВСКОГ ФАКУЛТЕТА У ФОЧИ

На сједници Наставно-научног вијећа Богословског факултета „Свети Василије Острошки“ у Фочи, одржаној у петак 11. априла 2014. године, у присуству Његовог преосвештенства епископа зворничко-тузланског Хризостома и ректора Универзитета у Источном Сарајеву др Митра Новаковића, за новог декана Богословског факултета изабран је јереј доц. др Дарко Ђого.

Богословски факултет је овим избором добио свог четвртог декана - првог који је своје цјелокупно теолошко образовање добио управо на овом факултету. Избор др Дарка Ђога предста-

вља, стога, плод двадесетогодишњег труда Српске православно-славне цркве и Универзитета у Источном Сарајеву да Богословски факултет у Фочи образује сопствене кадрове који ће успјешно водити ову високошколску установу и преносити богословско знање новим генерацијама младих теолога.

Дарко Ђого рођен је 30. новембра 1983. године у Сарајеву. Основну и средњу школу завршио је на Палама. Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“ у Фочи уписао је 2002, а дипломирао је 18. септембра 2006, са просјечном оцјеном 9,67. На истом факултету је магистрирао 18. јуна 2008. тезом „Тројична иконична онтологија Светог Атанасија Великог“. Докторску тезу „Христолошка есхатологија Рудолфа Бултмана и Јиргена Молтмана - критички осврт из перспективе православне теологије“ одбранио је 25. маја 2010. године, такође на Богословском факултету у Фочи.

Асистент на Богословском факултету постаје 26. јануара 2007, да би у јуну 2011. године био изабран у звање доцента. 1. марта 2012. изабран је за проректора за духовне науке, умјетности и спорт на Универзитету у Источном Сарајеву, тако поставши најмлађи проректор у историји Универзитета, али и први професор Богословског факултета у историји српског школства који је ступио на ову дужност. По подношењу оставке на мјесто декана од стране проф. др Бориса Брајовића, др

Дарко Ђого постаје в. д. декана и ту дужност обавља до 11. априла 2014, када је изабран за четвртог декана Богословског факултета „Свети Василије Острошки“.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански Николај рукоположио га је у чин ђакона 19. децембра 2012, а потом и у чин презвитера, на Божић 2013. године.

Дарко Ђого је објавио више самосталних научних радова на српском, енглеском и румунском језику у домаћим и страним научним часописима, укључујући и књигу „Христос, митос, есхатон: Једно православно читање Рудолфа Бултмана и Јиргена Молтмана“ у издању Института за теолошка истраживања Православног богословског факултета у Београду, 2011. године. Током основних студија вршио је дужност уредника студентског теолошког часописа „Нови источник“, а био је и оперативни уредник теолошког часописа професора ПБФ-а „Годишњак“. Такође је оперативни уредник часописа „Отачник“. Био је учесник више међународних научних скупова. Боравио је у Њемачкој и Сједињеним Америчким Државама у сврху језичког и научног усавшавања. Говори енглески, њемачки, руски, новогрчки, румунски и украјински језик, а служи се и старогрчким и латинским језиком. Ожењен је Јеленом Ђого (рођ. Лучић) и отац је двоје дјеце.

*Извор:
Богословски факултет у Фочи*

**ПОДИЈЕЉЕНО
ВИШЕ ОД 300
ХУМАНИТАРНИХ ПАКЕТА**

Српско хуманитарно друштво „Добротвор“ из Сарајево, уз помоћ више црквених општина и парохија у Сарајеву, ове је седмице, уочи највећег православног празника Васкрсења Христовог, подијелило више од 300 хуманитарних пакета за православне Србе у Сарајевском кантону, Мостару, Зеници, Брези и Високом.

Предсједник Управног одбора „Добротвора“ Алекса Ђебић изјавио је Срби да су пакети са храном и хигијенским потрепштинама подијељени старијим и немоћним лицима, тешким болесницима, инвалидима, породицама са више чланова, лицима без примања, односно свима који су слабог социјалног стања и којима је ова помоћ добродошла.

Према његовим ријечима, у Сарајевском кантону подијељено је око 200 пакета, у Мостару око 40, а у Зеници, Брези и Високом око 50.

Он је истакао да је појединачна вриједност пакета око 40 КМ, а да је укупно прикупљено више од 14.000 КМ, највише захваљујући прилозима свештенства и вјерника Саборног храма Рођења Пресвете Богородице и Преображења Господњег у Сарајеву, те храмова Светог Саве у Блажују и Светог пророка Илије у Илијашу.

Он је навео да су дио средстава обезбиједиле и општине Високо и Брежа.

Ова акција наставак је већ традиционалних акција које је поводом божићних, васкршњих и светосавских празника протеклих година организовало свештенство и вјерници православних храмова у Сарајеву, предвођено свештеницима и вјерницима Саборног храма.

Ђебић је изразио задовољство сарадњом са црквеним општинама и парохијама у Сарајевском кантону и добром организацијом акције, уз спремност и жељу да то буде настављено и у наредном периоду.

Старјешине храмова који су учествовали у овој акцији изјавили су Срби да је овом акцијом показана једна од најбитнијих одлика православних хришћана - саборност и настојање да празник Христовог васкрсења сви дочекамо што је могуће радосније.

Захваливши свима на помоћи и исказаној братској љубави према онима који су немоћни, болесни и који немају, изразили су наду да ће тако наступати и убудуће и одазивати се оваквим акцијама.

**МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ
ПОСЈЕТИО ХРАМ
СВЕТОГА
ПРОРОКА ИЛИЈЕ
У СОКОЦУ**

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је на Велики Петак присуствовао је вечерњим богослужењима и изношењу плаштанице у параклису Преподобног Јоаникија Девичког у Епархијском дому у Со-

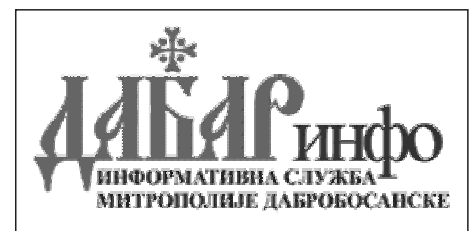

коцу, а потом и у храму Светог Пророка Илије у Сокоцу.

На Васкршњи понедељак, Митрополит Николај присуствовао је Светој литургији у храму Светог Пророка Илије у Сокоцу и причестио се Светим и живо-

творним тајнама Тијела и Крви Христове, а након Литургије у Духовном центру Романијске Лазарице присуствовао васкршњој трпези љубави, коју су припремили соколачки свештеници.

У СОКОЛОВИЋИМА КОД РУДОГ ОСВЕЋЕНО ЗЕМЉИШТЕ ЗА НОВИ ХРАМ

На Васкрсни уторак, 22. априла, на локалитету Црквине у селу Соколовићи, општина Рудо, освештано је земљиште за будући храм који ће бити посвећен Светим Новомученицима Јасеновачким.

Освећење су обавили свештеници из Рудог: протојереј-ставрофор Саво Брадоњић, протонамјесник Горан Терзић и јереј Василије Цвјетковић.

Ктитор храма биће прота Стеван Гагић са породицом из Даласа, САД, који ће финансирати комплетну изградњу и уређење храма, док је земљиште за будући храм на Црквини даривао Слободан Рађен из Рудог.

По предању, на овом локалитету је постојао храм који је половином ЦВИ вијека подигао велики везир Мехмед паша Соколовић. Он је ову цркву подигао за своју мајку, која је, за разлику од његовог оца, остала вјерна својој православној вјери. Нажалост, писаних трагова о некадашњом храму нема, али је зато код српског народа овог краја

стално било присутно живо предање о њеном постојању, које се преносило до данашњега дана.

Великом броју присутних вјерника обратио се надлежни парох Василије Цвјетковић, рекавши да су прошли вијекови откако је на Црквинама утихнула молитва, и није се чула пјесма и благодарност Богу.

„Милошћу Божијом, управо у ове дане Пасхе Господње, у дане

свељудске радости, окупили смо се овдје, и благодаћу Духа Светога освештали мјесто будућега храма. Свака обнова храма је и уједно и наша обнова духовна, али такође и дуг који смо имали према нашим прецима, и то према Светом патријарху Макарију, обновитељу Пећке патријаршије, и свим Соколовићима, који су били поријеклом управо са овог парчета земље гдје данас стојимо,“ нагласио је отац Василије.

Он је заблагодарио ктитору и дародавцу земљишта на великој љубави и жртви у испуњавању вјековне жеље народа овога краја.

Планирано је да почетком мјесеца маја 2014. отпочну радови на изградњи храма, како би до краја ове године храм био стављен под кров.

УПОКОЈИЛА СЕ У ГОСПОДУ

СТОЈКА ТРИФКОВИЋ (1933. – 2013.)

Ми овде присутни, твоја фамилија, пријатељи, комшије и сви који су данас могли да дођу на твој испраћај, на твој последњи пут, остадосмо неми и без речи. Ти на стрина напусти.

Први је пут данас да сам дошла а да ме ниси ништа питала, ни како сам, ни „Како ти је Славојка?“ Остала је кући, кука и говори као сестре да сте биле.

Драга стрина, сестро, тетка, ујна, мајко наша, свима си нам врата отварала, а данас смо сви ћутећи очекивали однекуда твој глас, али твој глас се више не може чути. Али твоја дела и твоју велику љубав према нама чуваћемо док живимо. Када смо се последњи пут чуле, рече ми: „Љубо, не знам да ли ћемо се више видјети, изгледа пуно сам болесна“. Ниси хтела признати, ниси се хтела предати, била си борац до краја као и свих протеклих година. Ништа нема рећи а да сви овде присутни не знају, ко си ти и каква си стварно била.

Била си прави запис у овој нашој кући коју данас последња напушташ. Потекла си из породице где се увек неговало поштовање и гајила велика љубав према Господу, према ближњима и свима осталима. Тиси то добро умела, Никада нас ниси ни у чему одвајала од своје деце. Имала си много тешких тренутака у животу које си ти само знала, а које си и данас једним делом себично понела са собом. Ниси хтела оптерећивати друге, као што си често умела рећи па то је моја судбина и тако мора бити. Била си добар верник, добар пример у свему добре, што се види и по твојој деци.

Данас ће се стрина једино радовати твоји родитељи, сестра, браћа, девери, јетрве, заове, о Боже много их је, а ја ћу себично

да искористим овај тужни трену-так да споменем мога тату Радована јер је и он на данашњи дан нас напустио пре 27 година. Ми сви које данас остављаш твоју децу, снаху, зета унучад, брата, сестру и осталу родбину, пријатеље, драге наше комшије у сузама које теку а тугу избрисати неће, наша срца ће да те воле, али од данас само више ће да боле. Последњи пут немо стојимо уз тебе и једино ту можемо осећати да те никада нећемо заборавити. Твоја болест беше тешка, а ти си била велики борац. Зна се да ни сви велики на крају не добију битку, већ неко мора и да изгуби, а сада си ти то драга моја стрина.

Обећавамо ти данас овде да ћемо док живимо причати о теби, а имамо и шта. Није можда ово све ни судбина већ болест која је баш тебе одабрала, али сада више немамо речи. Док је тебе болело, болело је и нас, твој бол је престао, а наш се појачао.

Растајемо се од тебе са великим болом сви присутни. Када би само још једном могла погледати оним твојим топлим погледом, све овде нас присутне јер сви би то и желели, да видиш последњи пут како су данас Бјељаци насељени као некад, али ти си већ кренула твојим новим путем у живот вечни. Почивај у миру драга наша мајко, стрина, сестро, ујна, тетка, добра комшинице. Нека ти је вечна слава и за све ти велико хвала у име свих нас присутних.

Црна земљо не буди јој тешк, а болест њена однела јој снагу, разуми је и брзо је прими и смејсти је на најбоље место, јер делима то је заслужила.

Бог душу да ти прости.

Господе Боже, велики Си, молимо Ти се утешити живе, а нашој Стојки подари вечни мир, рај и спокој.

03.12.2013. год.
Твоја Љуба

СЈЕЋАЊЕ НА ПОКОЈНУ АНУ ЂУРЕИНОВИЋ

Навршила се година дана од ујо-којења уважене њрошњице Ане Ђуреиновић из Сарајева. Дани, истина

пролазе, али сјећање на њлеменићки лик, доброту и све оно што је иза себе оставила не блиједи. Њрошњај чланица КСС најбоље говори о њо-којној Ани, који на жалост, из њехничких разлога, раније нисмо објавили и који доносимо сада:

Ово су биле речи које смо ти упутиле испраћајући те до твоје вечне куће. Тада нисмо знале да ти нећеш ни отићи од нас. Убрзо си нам подарила поклоничко путовање под Острог, до једне од наших највећих светиња. То путовање је било скоро нестварно. Као никад до сада добиле смо прилику да се пред Светињом замислимо о животу и о смрти на један нама до сада непознат начин. Да се загледамо у своје унутрашње биће и признамо Богу, Свтитељу, себи и на крају и теби сва своја сагрешења и замолимо за опрост. И да признамо љубав истим тим редоследом. Твоје присуство баш ту међу нама је било скоро опипљиво. Увек си говорила да само мајка може искреном молитвом да измоли сваку Божју милост за своју децу, а ми смо се молиле и за своју и за твоју децу. И за твог животног друга, и и браћу и сестре и сву фамилију. За све људе којима је помоћ потребна у овом нашем месту, и нарочито за малог Богдана кога си неизмерно волела и његово здравље. Увек си на све мислила.

Ушла си у наше животе до те мере да се увек питамо јесмо ли све добро урадиле. Са нама си јутром у првој молитви, у цркви на Литургији,

за певницом, на акатисту Пресветој Богородици, у црквеној порти, у парохијском дому, на кафи после Литургије. Знамо, никад ниси изашла из цркве док не целиваш икону чудотворне Богомајке Лепавинске и никад о томе нисмо причале, а све до једне то сада обавезно радимо. Водиш нас неком јаком синергичном силом, и не само у том духовном смислу већ и код наших кућа: кад правимо ручак, кад правимо славски колач, кад постимо... Постиле смо за твоје оздрављење, али си ти отишла тамо где си више била потребна. Али си нам зато сада дозволила да постимо и причестимо се за твоју душу на данашњи дан. И тако у недоглед. Када бих могла да испричам све оно што нас за тебе веже на један скоро нестваран начин, било би за неверовати. Али то је истинито. Чудно се коцкице слажу неком невидљивом силом као и наш последњи одлазак до твоје вечне куће где си нас опет сабрала да се са тобом испричамо.

Молимо Господа да исцели твоје душевне ране, да утешити и окрепи твоје најмилије који тугују после твог одласка, да ти опрости твоја тајна сагрешења, грехове из немоћи и незнања ако их је било. Ми грешни то нисмо код тебе препознали. Ми те само много поштујемо и волимо и молимо Свевишњег да будеш увек са нама као сада.

Бог да ти душу помилује и прими у Царство Небеско.

Молимо се васкрслем Господу, да буде милостив и душу наше њрошњице Ане њрими у наручје своје, а њроши Чеди, њиховој дјеци и унуку њодари мир здравље и ушјеху сваку.

*За редакцију,
њрошјереј-сњаврофор
Богдан Сњанишић*

УСНУО ЈЕ У ГОСПОДУ

СЛОБОДАН МИРКОВИЋ професор Богословије Св. Петра Дабробосанског у Фочи

Рођен **29. 04. 1972.** године у Горажду од оца Милана и мајке Милке. Основну школу и средњу машинску завршава у Вишеграду. 2003. године дипломира на Духовној Академији „Св. Василије Острошки“ у Фочи. Студира електротехнику у Београду.

Одлуком Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, 2001. године бива постављен за професора у Богословији Св. Петра Дабробосанског у Фочи.

Ожењен Наташом, отац четворо дјеце.

Обавјештавамо све ученике и пријатеље наше Богословије, да се након краће и тешке болести, упокојио Слободан Мирковић, вишегодишњи професор Богословије Светог Петра Дабробосанског. Слуга Божији Слободан, уснуо је у Господу **29. априла 2014.** године.

„Чекам васкрсење мртвих и живот будућег вијека...“

У школском храму у кругу Богословије, обављен је мали помен проф. Слободану, а сутрадан ујутро (у 08,00 часова) служена је заупокојена Литургија, након које су професори, ђаци и запослени пошли пут Вишеграда.

Опјело је обављено у четвртак, 01. маја 2014. год. у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду, са почетком у 13.00 часова, а сахрана на градском гробљу.

*Богословија
Св. Пејтра Дабробосанског*

„ХРИСТОС ЈЕ ЗА МЕНЕ ЖИВОТ, А СМРТ ДОБИТАК“

Најчешће људи мисле да је смрт нешто најгоре што се може десити човјеку. Међутим, истина је оно што апостол Павле пише: „Христос је за мене живот, а смрт добитак“.

Ове ријечи су тешко објашњиве данас, у овом времену, када је смишао живота за већину: лично задовољство, богаство и новац, добар положај и утицај у друштву и све оно што човјеку годи, а насупротив тога све оно што човјеку не годи - није живот.

Са оваквим схватањем живота апостолево ријечи су тешко објашњиве. Али би се могле објаснити да је пуноћа човјечијег живота живот по Христовим начелима, слично Његовом примјеру. Другим ријечима живјети значи: вољети Бога и ближњег, вјеровати, праштати, чинити добро, надати се, жртвовати се за истину.

Наш драги брат Слобо је био свијетли примјер пуноће човјечијег живота. Започевши свој живот прије тачно 42 године, у овом нашем граду растао је као узорно дијете својих родитеља, школујући се и упијајући знања овоземаљских наука. Завршивши високе школе, Божијом вољом придружује се професорима богословије у Фочи, да будући свештенике и прегаоце на њиви Господњој научи технолошким достигнућима човјечанства. Радећи свој посао са великом љубављу, развијао је једну другу много значајнију љубав. То је била расламсана љубав према Богу. Није се либио да као професор сједне са својим ученицима и себе упуту у Свете тајне Христовог Јеванђеља.

Усавршавао се у вјери и растао по мјери Јеванђелске науке. Упијао је, наш драги Слобо, сваку ријеч из мноштва књига које је прочитао и из сваког разговора које је водио са ученим људима наше цркве. И не само упијао већ и творио све врлине својствене правом хришћанину.

Оформивши своју породицу, са данас неутјешном супругом Наташом, изродили су четворо златне дјеце, која нам у нашем храму причињавају радост при свакој литургији. Тудио се наш драги покојник да сваки дјелић свог живота обожи, чврсто се држећи за руку Господњу. Био је човјек из чијих уста ни-

кад нисам чуо ружну ријеч, осуду свога ближњег или неку размирицу. Његова породица је била „мала црква“ како вели апостол Павле. Ревносан на богослужењима, редован причасник Св. Тајни, био је примјер са својом породицом свима нама. Јуначки је водио борбу са тешком болешћу, дубоко свјестан стања у којем се налазио.

Водио је тешку борбу од које се уморио и ево је данас уснуо. Један наш црквени отац је записао: Сан је блажен само када долази после напора, корисног рада, духовне или тјелесне активности. Тада сан постаје награда за учињене радове и трудове. Далеко је већа награда када човек одлазећи из овога свијета заспи у Господу обогаћен дјелима својих личних напора, који су били сарадња у Божијем стваралаштву. Тада је одлазак из овог свијета у ствари починак од трудова својих.

Једна мала прича говори како је неки отац повео сина од пет година у град. Дјечак је отац чврсто држао за руку, али како је отац брже ишао кроз градску гужву, дјечак је све више стезао очеву руку. А када се сасвим уморио рече: оче уморио сам се. Не могу више да те држим за руку. Држи ти мене.

Наш драги Слобо се у свом кратком животу чврсто држао за Христову руку, вјерујући у Њега, радећи и живјећи за Његову цркву, а сада као да је рекао: Боже борио сам се и уморио: Придржи Ти сада моју руку и води ме у блажени живот, који си спремио за оне који те љубе. Ето тако смрт може бити добитак.

Будимо поносни што се удостојисмо живљења са оваквим великим људима. Због свега доброг које наш драги покојник учини у свом животу, искрено вјерујем да ће стићи до мјеста вјечног живота, које је Бог припремио својим изабраним. Његовим потомцима, као и родитељима да милостиви Господ подари снагу и утјеху да наставе свој животни пут онако како би то наш драги покојник желио. Нека те Господ настани у царство своје и подари вјечни покој! АМИН.

*Проћонамјесник
Александар Тојаловић*

**Дан највећег српског просветитеља и учитеља и првог архиепископа,
Светог Саве Српског – САВИНДАН**
свечано је прослављен широм српских земаља па и Митрополије дабробосанске.
Овако је изгледало у Блажују, Чајничу, Сокоцу, Саборној цркви у Сарајеву

БАКА МАРА

Једном сам код баке Маре ишао да осветим водицу. То је једно село испод Варде (Врановина), и када сам дошао до њене куће, нека ме мистичност озрачила. Стара брвнара кућа, кров од шиндре, ограда истрошена а капија се држи на једном коцу.

Уђох у кућу и затекох несвакидашњи приказ. Све је било скромно: сто, четири столице, доле стари жути избледјели под, шпорет, кревет и јагње поред шпорета.

Ја сам прво помазио јагу, тако ме привукле његове очице, блеји изнемогло, а она каже: „Ма ноћас се ојањило па се смрзло и ја реко да се угрије, да не крепа.

А ако треба, оче, ја ћу га изнијети док ти осветиш водицу“. „Ма не треба, и Христос је рођен крај јагњади и оваца.“

Приђох столу, који је био прекривен чистим бијелим столњаком. На њему посуда са водом, босиљак, свијећа у чираку, кадионица са жаром и тамјан.

Почех молитву и окадим воду. Кад сам дошао до иконе светог Николе, застадох, али са примјетном паузом наставих обред.

Све је у кући било скромно, сиротињски, само кутак у коме се налазила икона освјетљена свјетлошћу кандила био је величанствен.

Заврших обред и сједох са баком да попијемо чај. Рекох

јој: „Како ти је лијепа икона“. „А сви кажу. То ми се прошле године облизнула овца и родила двоје, а ја рекох у себи, е ако Бог да, ово ћу прво продати и купити икону и кандило, јер ми је стара икона пропала од влаге. И тако сам ти мој оче и урадила. И не кајем се него ми је она разговор. Ја, кад посвршавам ове сељачке послове, ја се онда помолим Богу пред овом иконом и сита се испричам са светим Николом и исплачем и утјешим, и после ми нека милина као да сам најбогатија на свијету.“

Задржах се у том скромном, ал великом дому, још пар минута и бака Мара ме испрати до капије и даде једну јабуку: „Узми, нек ти се нађе, посни су дани па кад се умориш ти неће сједи па окријепи душу.“

Прође двадесетак дана, дође син баке Маре и рече да се бака упокојила, и да је сутра сахрана.

Прође и сахрана. А кад сам полазио од куће покојне баке Маре, њен син ми рече да је бака рекла: „Оно јагње што се са нама зајено молило Богу кад је поп био даривај доље цркви, јер је остало у животу иако се смрзло.“

Би ми неугодно, и тужно, сјетно, мало прорадише емоције, ал рекох: „Хвала брате и хвала баки Мари. Чувај сваку ријеч твоје мајке у свом уму и срцу, и чувај ову стару свету кућу.“

А. Ј. Г.

ДАБАР

Билтен излази повремено

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА

Главни и одговорни уредник:
архимандрит Јован (Гардовић)

Технички уредник:
Мирслав Радуловић

Уредник у редакцији:
протој.-схвавроф. Богдан Станишић

Секретар у Редакцији:
протођакон Миша Танасић

Редакција:
*архимандрит Калистирај (Бобушић),
протој.-схвавроф. Момир Васиљевић,
протојереј Злајко Бождановић,
фото: Младен Томић
Хаџи Бранко Никишовић*

Сарадници:
*протоинамесник Горан Живковић,
јереј Душко Лаловић,
протојереј Милорад Вујић,
о. Драган Вуковић, Славко Хелешић,
Александар Савић, Милица Кусмук*

Уредништво и администрација:
МАНАСТИР СВЕТОГ НИКОЛАЈА
Добрунска Ријека, Рејублика Српска

Адреса редакције:
*Манастир Светио Николаја
73247 Добрунска Ријека, РС*

e-mail: dabardobrun@yahoo.com

Телефони:
(+387) (0)58 612-112,
(+387) (0)65 684-040

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 *примерака*

Штампа:
„Графичар“, Ужице

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.

***

Решењем Министарства науке и културе Републике Српске, број 04-1202/01 од 25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као публикација од општег друштвеног и националног интереса ослобађа се плаћања пореза на промет.